

המדריך המלא לניתוח טכני

נרות, תבניות, אינדיקטורים וניהול סיכונים - מהבסיס ועד מתקדמים

מדריך מאתר שוקיסט | shukist.co.il

המדריך המלא לניתוח טכני

מנרות יפניים ותבניות גרף, דרך אינדיקטורים ומתנדים, ועד ניהול סיכונים ויומן מסחר.
ברמה בסיסית ומתקדמת.

2026 | shukist.co.il | אוקטובר 2026

תוכן לימודי בלבד. אינו ייעוץ השקעות ואינו המלצה לפעולה בניירות ערך.

תוכן העניינים

5 פתיחה: למי המדריך הזה ואיך להשתמש בו

5	למי זה מתאים
5	איך להשתמש במדריך
6	מפת דרכים לפי רמה
6	איפה לתרגל
6	הבהרה חשובה

7 פרק 1: יסודות הניתוח הטכני

7	מה זה ניתוח טכני, ומה הוא לא
7	סוגי גרפים: קו, עמודות ונרות
9	טווחי זמן: יומי, שבועי, תוך-יומי
10	מגמה: הדבר הכי חשוב בגרף
11	מחזור מסחר (Volume)
11	תמיכה והתנגדות
12	קווי מגמה
13	ערוצים
14	שיא ושפל של 52 שבועות
15	תיקוני פיבונאצ'י
16	ממוצעים נעים: SMA ו-EMA
17	ממוצעי 20 ו-150 EMA
18	הצטלבות הזהב והמוות (Golden Cross / Death Cross)
19	סקאלה לוגריתמית מול סקאלה ליניארית
19	מה למדנו בפרק
19	שאלות לבדיקה עצמית

21 פרק 2: תבניות נרות יפניים

21	איך לקרוא נרות בלי ללמוד מאה שמות בעל-פה
21	פטיש (Hammer)
23	פטיש הפוך (Inverted Hammer)
23	כוכב נופל (Shooting Star)
25	איש תלוי (Hanging Man)
26	דוג'י וסוג'י (Doji)
27	בליעה שוורית ובליעה דובית (Bullish / Bearish Engulfing)
28	הרמי (Harami)
29	כוכב בוקר וכוכב ערב (Morning Star / Evening Star)
30	שלושה חיילים לבנים ושלושה עורבים שחורים (Three White Soldiers / Three Black Crows)
32	קו חודר וכיסוי ענן כהה (Piercing Line / Dark Cloud Cover)
33	מרובוז (Marubozu)
34	תבניות נוספות שכדאי להכיר
34	מלקחיים (Tweezer Top / Tweezer Bottom)
35	סביבון (Spinning Top)
35	עוד שמות שתיתקלו בהם
35	מה למדנו בפרק
36	שאלות לבדיקה עצמית

37	פרק 3: תבניות גרף (מבני מחיר)
37	מה ההבדל בין תבנית נר לתבנית גרף
38	שיא כפול ותחתית כפולה (Double Top / Double Bottom)
39	שיא משולש ותחתית משולשת (Triple Top / Triple Bottom)
41	ראש וכתפיים (Head and Shoulders)
42	ראש וכתפיים הפוך (Inverse Head and Shoulders)
43	ספל וידית (Cup and Handle)
44	דגלים ודגלונים (Flags / Pennants)
45	משולשים: עולה, יורד וסימטרי (Triangles)
47	יתדות: עולה ויורד (Rising / Falling Wedge)
49	מלבן (Rectangle)
50	תחתית מעוגלת (Rounding Bottom)
51	פערי מחירים (Gaps)
52	פריצות ופריצות שווא (Breakouts / False Breakouts)
52	מה למדנו בפרק
53	שאלות לבדיקה עצמית
54	פרק 4: אינדיקטורים על הגרף
54	שני סוגי אינדיקטורים
54	ממוצעים נעים כאינדיקטור
55	רצועות בולינגר (Bollinger Bands)
56	התכווצות בולינגר (Bollinger Squeeze)
57	רצועות ATR ותנודתיות (ATR Bands)
58	מחיר ממוצע משוקלל בנפח (VWAP)
59	איצ'ימוקו בקצרה (Ichimoku Kinko Hyo)
60	מערכת SAR פרבולית (Parabolic SAR)
61	תעלות קלטנר (Keltner Channels)
62	נקודות ציר (Pivot Points)
62	מה למדנו בפרק
63	שאלות לבדיקה עצמית
64	פרק 5: מתנדים מתחת לגרף
64	מה מתנד עושה, ומה הוא לא עושה
64	מדד העוצמה היחסית RSI 14 (Relative Strength Index)
64	דיברגנס RSI (RSI Divergence)
64	מדד MACD (Moving Average Convergence Divergence)
67	המתנד הסטוכסטי (Stochastic Oscillator)
68	מדד ערוץ הסחורות CCI (Commodity Channel Index)
69	מדד ADX ומערכת DMI (Average Directional Index)
70	מדד ויליאמס %R (Williams %R)
71	מדד נפח מאוזן OBV (On-Balance Volume)
72	מדד זרימת הכסף MFI (Money Flow Index)
73	שיעור שינוי ומומנטום (ROC / Momentum)
73	איך לא להיטבע במתנדים
74	מה למדנו בפרק
74	שאלות לבדיקה עצמית
75	פרק 6: שילובים ואישורים

75	למה אות אחד לא מספיק
75	תבנית עבודה 1: פריצת התנגדות עם מחזור גבוה
76	תבנית עבודה 2: דיברגנס על אזור תמיכה
77	תבנית עבודה 3: מגמה ותיקון לממוצע EMA 20
78	תבנית עבודה 4: התכווצות ופריצה
79	תבנית עבודה 5: התאמה בין טווחי זמן
80	תבנית עבודה 6: הצטלבות זהב ובדיקה חוזרת
80	רשימת בדיקה כללית לפני כל עסקה
81	מה למדנו בפרק
81	שאלות לבדיקה עצמית

פרק 7: ניהול סיכונים, פסיכולוגיה ויומן מסחר

82	החלק שרוב האנשים מדלגים עליו
82	איפה לשים סטופ
83	גודל פוזיציה: הנוסחה הכי חשובה במדריך
84	יחס סיכון/סיכוי (Risk/Reward)
84	טעויות נפוצות
85	פסיכולוגיה: האויב בתוך הראש
85	בדיקה היסטורית: בסיס
86	יומן מסחר
87	מה למדנו בפרק
87	שאלות לבדיקה עצמית

פרק 8: מילון מונחים וטבלת שליפה

88	מילון מונחים
89	טבלת שליפה: תבניות נרות
90	טבלת שליפה: תבניות גרף
91	טבלת שליפה: אינדיקטורים ומתנדים
91	מה למדנו בפרק
91	שאלות לבדיקה עצמית

פרק 9: מקורות

92	ספרים
92	מאמרים ומפתחי אינדיקטורים
92	מקורות מקוונים
93	המשך הדרך עם שוקיסט

פתיחה: למי המדריך הזה ואיך להשתמש בו

הגרף של מניה הוא כנראה המסמך הכי נצפה בשוק ההון. משקיעים לטווח ארוך מציצים בו לפני שהם מוסיפים לפוזיציה, סוחרים יומיים חיים בתוכו, ואפילו מי שמחזיק רק קרן מחקה על מדד מסתכל מדי פעם על הקו ושואל את עצמו "זה זול עכשיו או יקר?". הבעיה היא שרוב האנשים מסתכלים על גרף בלי לדעת מה לחפש בו. רואים קווים, נרות, מספרים קטנים בתחתית המסך, ומרגישים שמישהו אחר מבין שם משהו שהם לא.

המדריך הזה נכתב כדי לסגור את הפער. הוא מתחיל מאפס, כלומר מהשאלה מה זה בכלל נר יפני, ומגיע עד לשילוב של כמה אינדיקטורים, ניהול סיכונים ובדיקה היסטורית של שיטה. לא צריך רקע קודם, רק סבלנות וקצת סקרנות.

למי זה מתאים

- **לרמה בסיסית:** משקיעים בתחילת הדרך שרוצים להבין מה רואים על המסך ולהפסיק לקנות "כי עלה" או למכור "כי ירד".
- **למשקיעים ותיקים** שמחזיקים מניות לטווח ארוך ורוצים לשפר את התזמון של כניסות, הוספות ויציאות.
- **לסוחרים פעילים** שמכירים את היסודות ומחפשים מבנה מסודר: תבניות, אינדיקטורים, אישורים וניהול סיכונים במקום אחד.

איך להשתמש במדריך

כל פרק עומד בפני עצמו. אפשר לקרוא ברצף מההתחלה ועד הסוף, ואפשר לקפוץ ישר לתבנית או לאינדיקטור שמעניינים אתכם עכשיו. בסוף כל פרק יש סיכום קצר בשם "מה למדנו בפרק" ושתיים או שלוש שאלות לבדיקה עצמית. אם אתם לא מצליחים לענות עליהן בלי להציץ, זה סימן טוב לחזור לפרק פעם נוספת.

כל תבנית ואינדיקטור מוצגים באותו מבנה קבוע, כדי שיהיה קל להשוות ביניהם:

- **איך זה נראה** - התיאור הוויזואלי, יחד עם איור.
- **מה זה מאותת** - מה הסיפור שהמחיר מספר.
- **איך מאשרים** - מה צריך לקרות לפני שלוקחים את הסימן ברצינות.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד** - דרך אחת, מתוך כמה אפשרויות, לתרגם את הסימן לתוכנית.
- **טעויות נפוצות** - איפה רוב האנשים נופלים.
- **טיפ שוקיסט** - הערה מעשית קצרה מהשטח.

כל האיורים במדריך נבנו במיוחד עבורו על נתונים סינתטיים, כלומר נתונים מומצאים שנועדו להמחיש את התבנית בצורה ברורה. בשוק האמיתי התבניות כמעט אף פעם לא נראות נקיות כל כך, וזה בדיוק אחד הדברים שכדאי לזכור לאורך כל הדרך.

מפת דרכים לפי רמה

הרמה שלכם	מאיפה להתחיל	מה לקרוא אחר כך
בסיסי, מאפס	פרק 1 (יסודות) ופרק 2 (נרות)	פרק 7 (ניהול סיכונים) לפני כל עסקה אמיתית
מכירים את הבסיס	פרק 3 (תבניות גרף) ופרק 4 (אינדיקטורים על הגרף)	פרק 5 (מתנדים)
מתקדמים	פרק 5 (מתנדים) ופרק 6 (שילובים ואישורים)	פרק 7 (סיכונים, בדיקה היסטורית ויומן מסחר)
רוצים רק תזכורת מהירה	פרק 8 (מילון וטבלת שליפה)	חזרה לתבנית הספציפית לפי הצורך

ליד כותרות הסעיפים תמצאו תגית רמה: **[בסיסי]** או **[מתקדמים]**. זו המלצה, לא חומה. אם נושא מתקדם מסקרן אתכם, תקראו אותו.

איפה לתרגל

את רוב השכבות שמופיעות במדריך אפשר להדליק בכלי הגרפים והתיק של שוקיסט באתר shukist.co.il: קווי מגמה, ערוצים, תמיכה והתנגדות, שיא ושפל של 52 שבועות, פיבונאצ'י, תבניות קלאסיות, דגל, דיברגנס RSI, ספל וידית, פריצה בנפח, ממוצעים נעים EMA 20/150, הצטלבות Golden Cross ו-Death Cross, רצועות בולינגר והתכווצות בולינגר, רצועות ATR, ומתנדים כמו MACD, RSI 14, סטוכסטי ו-ADX. ליד כל שכבה יש כפתור (i) עם הסבר קצר. ההצעה שלנו פשוטה: קוראים פרק, פותחים גרף של מניה שאתם מכירים, מדליקים את השכבה הרלוונטית ומחפשים אותה בעצמכם.

הבהרה חשובה

המדריך הוא תוכן לימודי בלבד. הוא אינו ייעוץ השקעות, אינו שיווק השקעות ואינו המלצה לקנות או למכור נייר ערך כלשהו. ניתוח טכני עוסק בהסתברויות, לא בוודאויות, וכל תבנית במדריך יכולה להיכשל. מסחר בשוק ההון כרוך בסיכון, כולל אובדן של חלק מהכסף או כולו. לפני כל החלטה, בדקו את המצב האישי שלכם ושקלו להתייעץ עם בעל רישיון.

בסיסי

פרק 1: יסודות הניתוח הטכני

בסיסי

מה זה ניתוח טכני, ומה הוא לא

ניתוח טכני הוא שיטה לקבל החלטות על סמך מה שהמחיר והמחזור עשו בעבר. במקום לשאול "כמה החברה שווה?", כמו בניתוח פונדמנטלי, הניתוח הטכני שואל "איך המשקיעים מתנהגים סביב המחיר הזה?". הרעיון שעומד מאחוריו פשוט: המחיר משקף את סך כל הפחדים, התקוות והמידע של כל מי שקונה ומוכר. כשאותם פחדים ואותן תקוות חוזרים, גם צורות מסוימות על הגרף נוטות לחזור.

ספרות היסוד בתחום, ובראשה הספר של ג'ון מרפי על ניתוח טכני של השווקים הפיננסיים, נשענת על שלוש הנחות:

- **המחיר מגלם את המידע הידוע.** דוחות, ריבית, שמועות ומצב רוח כבר נמצאים במחיר, לפחות בחלקם.
- **מחירים נעים במגמות.** מגמה שהתחילה נוטה להימשך יותר משהיא נוטה להתהפך פתאום.
- **ההיסטוריה נוטה לחזור.** לא אחד לאחד, אלא בדפוסי התנהגות דומים.

ועכשיו לחלק שפחות אוהבים לספר. ניתוח טכני לא חוזה את העתיד. הוא עוזר להעריך הסתברויות, לבחור נקודות כניסה ויציאה הגיוניות, ובעיקר לדעת מראש איפה אתם טועים. תבנית יפה יכולה להיכשל בגלל דוח רבעוני, הודעת ריבית או ציוץ אחד. מחקרים אקדמיים על היעילות של כלים טכניים מגיעים למסקנות מעורבות, ולכן ההתייחסות הנכונה היא כאל כלי לניהול החלטות וסיכונים, לא כאל כדור בדולח.

טיפ שוקיסט: השתמשו בניתוח טכני כדי להחליט "מתי" ו"עד איפה", ובניתוח פונדמנטלי כדי להחליט "מה". השילוב בין השניים בדרך כלל עדיף על כל אחד לבד.

בסיסי

סוגי גרפים: קו, עמודות ונרות

גרף קו (Line Chart). הגרף הבסיסי ביותר: נקודה אחת לכל תקופה, בדרך כלל מחיר הסגירה, ומחברים את הנקודות בקו. הוא מצוין לראות את התמונה הגדולה ולהשוות בין מניות, אבל הוא מסתיר את מה שקרה בתוך היום.

גרף קו: נקודה אחת לכל תקופה, מחיר הסגירה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

גרף עמודות (OHLC Bar Chart). כל תקופה מיוצגת בקו אנכי מהשפל לשיא, עם "זיז" קטן משמאל למחיר הפתיחה וזיז מימין למחיר הסגירה. ארבעה נתונים בכל עמודה: פתיחה, שיא, שפל וסגירה. סוחרים מערביים ותיקים עדיין אוהבים אותו.

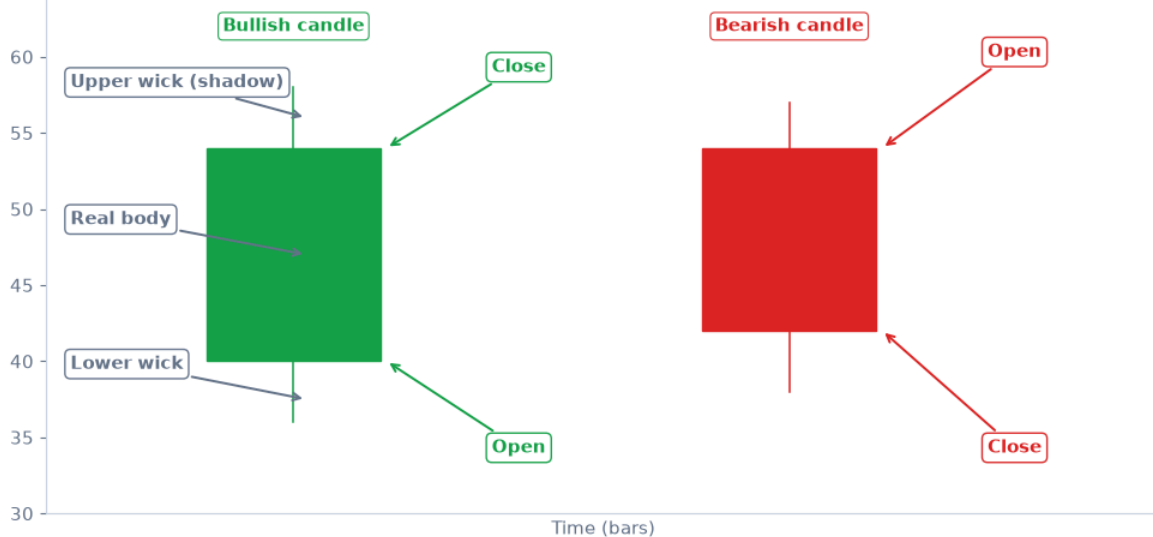

גרף עמודות: פתיחה, שיא, שפל וסגירה בכל עמודה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

גרף נרות יפניים (Candlestick Chart). אותם ארבעה נתונים, בתצוגה שהעין קולטת מהר יותר. המלבן נקרא "גוף" (Real Body) והוא מראה את הטווח בין הפתיחה לסגירה. הקווים הדקים מעליו ומתחתיו נקראים "פתילים" או "צלליות" (Wicks / Shadows) והם מראים עד לאן המחיר הגיע לפני שחזר. נר ירוק (או לבן) נסגר מעל הפתיחה, נר

אדום (או שחור) נסגר מתחתיה. סטיב ניסון הוא שהביא את השיטה היפנית הזו לקהל המערבי בתחילת שנות התשעים, ומאז היא הפכה לברירת המחדל כמעט בכל פלטפורמה.

Candlestick anatomy

shukist.co.il | illustrative synthetic data

האנטומיה של נר יפני: גוף, פתיל עליון ופתיל תחתון | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

נר עם פתיל עליון ארוך מספר שהקונים דחפו למעלה ואז המוכרים החזירו את המחיר. נר עם גוף גדול ופתילים קצרים מספר על שליטה ברורה של צד אחד. כל פרק 2 מוקדש לקריאה הזו.

טווחי זמן: יומי, שבועי, תוך-יומי בסיסי

כל נר יכול לייצג דקה, שעה, יום, שבוע או חודש. אותה מניה יכולה להיראות במגמת ירידה בגרף שעתי ובמגמת עלייה ברורה בגרף שבועי, ושני הגרפים צודקים. הכלל המעשי: **טווח הזמן הגדול קובע את ההקשר, הקטן קובע את התזמון.**

Same stock, three timeframes: the bigger frame sets the context

shukist.co.il | illustrative synthetic data

אותה מניה בשלושה טווחי זמן: יומי, שבועי וחודשי | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **משקיעים לטווח ארוך** יסתכלו בעיקר על גרף שבועי וחודשי.
- **סוחרי סווינג** (עסקאות של ימים עד שבועות) עובדים לרוב עם גרף יומי ומציצים בשבועי.
- **סוחרים יומיים** עובדים עם גרפים של דקות ובודקים את היומי כדי לדעת לאיזה כיוון "הרוח נושבת".

טיפ שוקיסט: לפני שאתם מתלהבים מתבנית בגרף של 15 דקות, תעלו טווח זמן אחד או שניים. תבנית שמתאימה לכיוון של הגרף הגדול נוטה להיות אמינה יותר מתבנית שנלחמת בו.

מגמה: הדבר הכי חשוב בגרף בסיסי

אם הייתם צריכים ללמוד רק מושג אחד מכל המדריך, זה היה המושג הזה. **מגמה עולה (Uptrend)** היא רצף של שיאים גבוהים יותר (Higher Highs) ושפלים גבוהים יותר (Higher Lows). **מגמה יורדת (Downtrend)** היא ההפך: שיאים נמוכים יותר ושפלים נמוכים יותר. כשאין סדר ברור, המחיר נמצא בדשדוש (Sideways / Range).

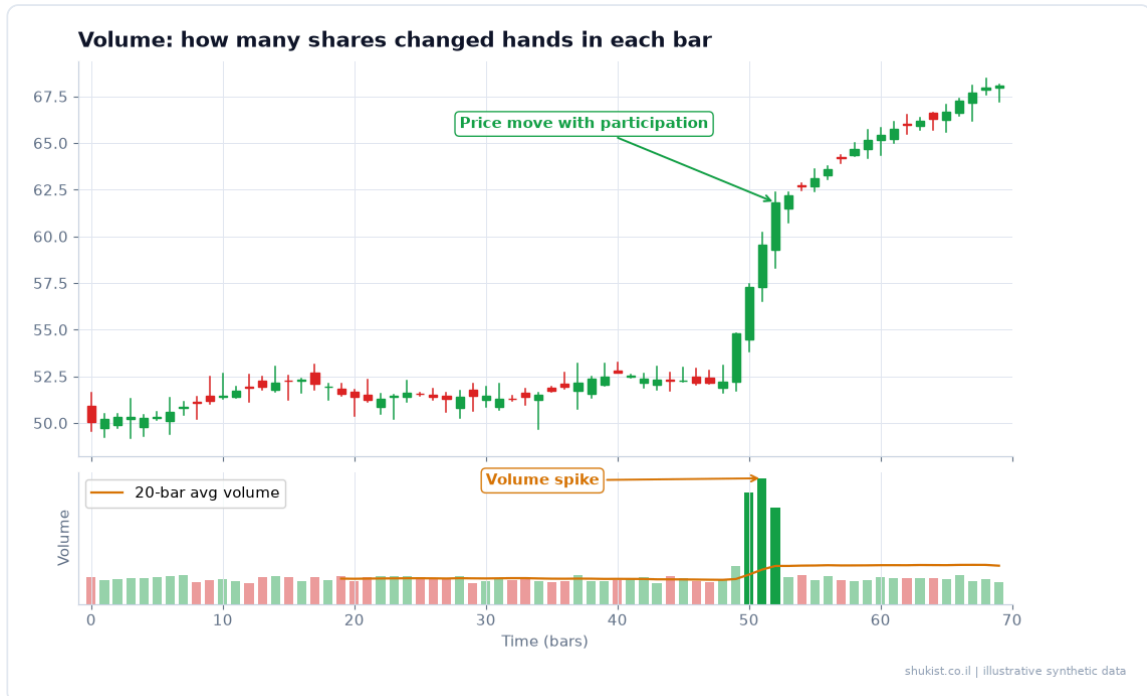
מגמה עולה: שיאים גבוהים יותר ושפלים גבוהים יותר | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

ההגדרה הזו, שמקורה בתאוריית דאו מסוף המאה ה-19, מועילה במיוחד כי היא נותנת לכם תנאי ביטול ברור. במגמה עולה, השפל הגבוה האחרון הוא הקו באדמה. אם המחיר שובר אותו, המבנה נפגע, וזה הזמן לשאול שאלות.

מגמות מגיעות בשלוש שכבות. **המגמה הראשית** נמשכת חודשים ושנים, **המגמה המשנית** היא תיקון בתוכה שנמשך שבועות, ו**התנודות הקטנות** נמשכות ימים. רוב הטעויות של משקיעים חדשים נובעות מבלבול ביניהן: מוכרים מנייה במגמה ראשית עולה בגלל תיקון של שבוע.

מחזור מסחר (Volume) בסיסי

המחזור הוא מספר המניות שהחליפו ידיים בכל תקופה. הוא מופיע בדרך כלל כעמודות בתחתית הגרף. המחזור עונה על שאלה אחת חשובה: כמה אנשים באמת עומדים מאחורי התנועה?

מחזור: עמודות בתחתית הגרף, עם ממוצע 20 ימים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- עלייה במחיר עם מחזור גבוה מהממוצע מעידה על השתתפות רחבה, וזה סימן בריא.
- עלייה במחזור דליל עלולה להיות תנועה שאין לה דלק.
- זינוק חריג במחזור בסוף מגמה ארוכה יכול לסמן "כניעה" (Capitulation) או מיצוי.

כדאי להשוות את המחזור לממוצע של 20 או 50 ימים ולא למספר מוחלט. מיליון מניות זה הרבה למניה קטנה ומעט מאוד למניית ענק.

תמיכה והתנגדות בסיסי

תמיכה (Support) היא אזור מחיר שבו קונים נטו להיכנס בעבר ועצרו ירידות. **התנגדות (Resistance)** היא אזור שבו מוכרים נטו להופיע ועצרו עליות. למה זה עובד? כי לבני אדם יש זיכרון. מי שקנה ב-60 וראה את המניה יורדת ל-54 ישמח "לצאת באפס" כשהיא תחזור ל-60, וההיצע הזה יוצר התנגדות.

תמיכה, התנגדות והחלפת תפקידים אחרי פריצה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

שלושה דברים שכדאי לזכור:

- **אלה אזורים, לא קווים מדויקים.** סמנו טווח של כמה אחוזים, לא אגורה אחת.
 - **ככל שהרמה נבדקה יותר פעמים,** וככל שהמחזור סביבה גבוה יותר, היא משמעותית יותר. מצד שני, כל בדיקה נוספת גם "מכרסמת" בה.
 - **החלפת תפקידים (Role Reversal).** התנגדות שנפרצה הופכת פעמים רבות לתמיכה, ותמיכה שנשברה הופכת להתנגדות. זה אחד העקרונות השימושיים ביותר בכל התחום.
- מספרים עגולים (100, 50, 1,000) נוטים לשמש תמיכה או התנגדות פסיכולוגית, פשוט כי הרבה אנשים מציבים בהם פקודות.

קווי מגמה בסיסי

קו מגמה עולה מחבר בין לפחות שני שפלים עולים. קו מגמה יורד מחבר בין לפחות שני שיאים יורדים. נגיעה שלישית בקו הופכת אותו לתקף יותר.

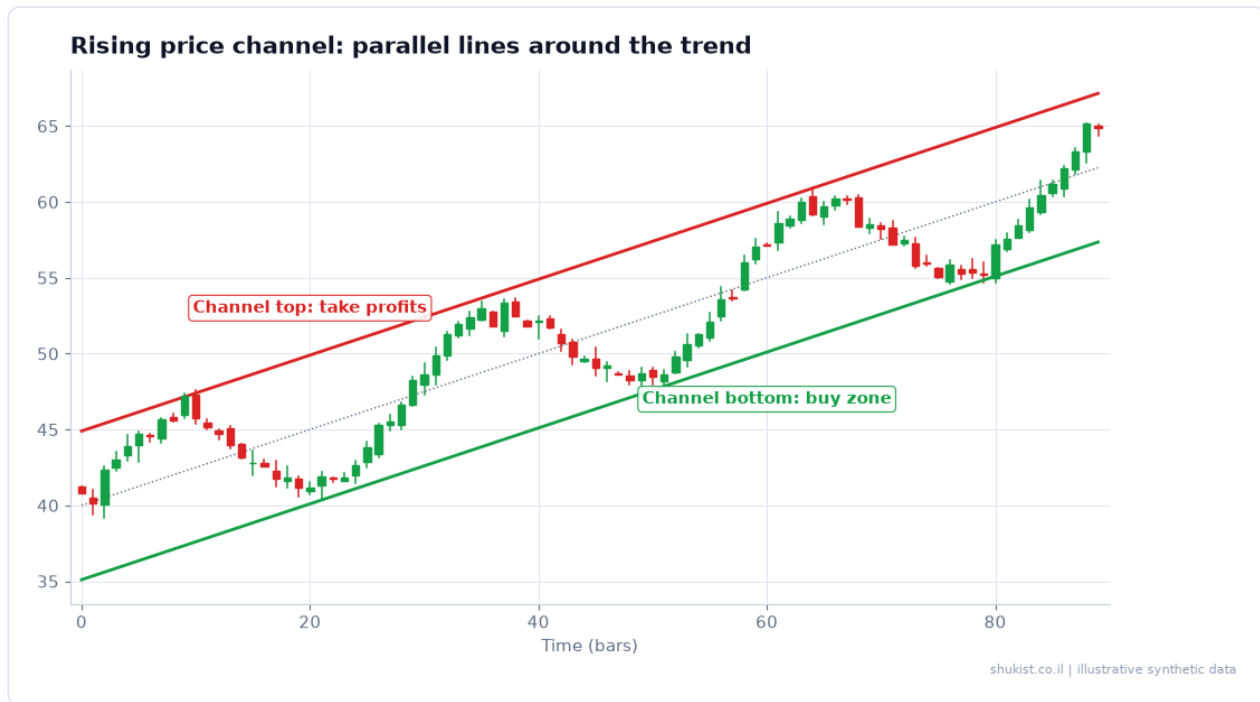
קו מגמה עולה עם שלוש נגיעות ושבירה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

כללים מעשיים:

- זווית מתונה (בערך 30 עד 45 מעלות בגרף "נורמלי") נוטה להחזיק יותר מקו תלול מאוד.
- שבירה של קו מגמה היא אזהרה, לא בהכרח היפוך. לפעמים המחיר פשוט עובר לדשדוש.
- אל "תכופפו" את הקו כדי שיתאים למה שאתם רוצים לראות. אם צריך לשרטט אותו מחדש שלוש פעמים, כנראה שהוא לא שם.

ערוצים בסיסי

כשמותחים קו מקביל לקו המגמה, דרך השיאים (במגמה עולה) או דרך השפלים (במגמה יורדת), מקבלים **ערוץ מחירים (Price Channel)**. המחיר נע בתוכו הלוך ושוב.

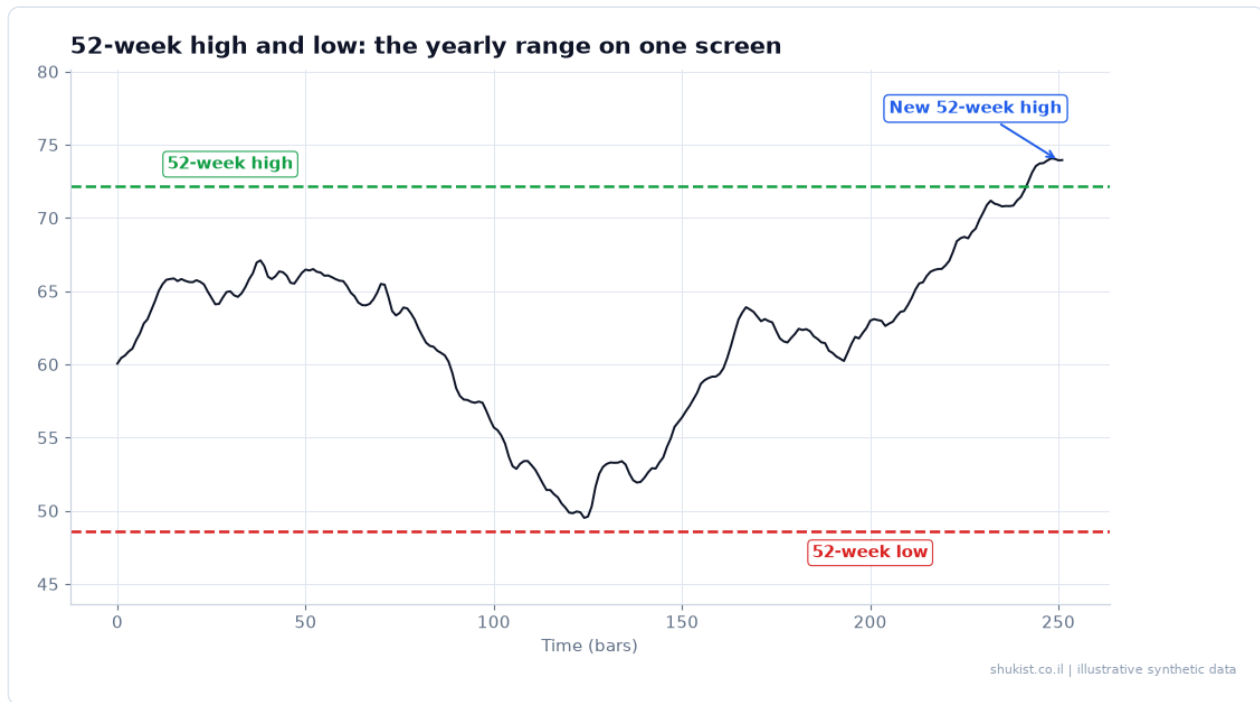

ערוץ עולה: שני קווים מקבילים סביב המגמה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

ערוץ נותן מפה פשוטה: בתחתיתו מחפשים הזדמנויות קנייה בכיוון המגמה, בראשו שוקלים לממש חלק. פריצה של הערוץ בכיוון המגמה מאותתת לפעמים על האצה, ושבירה נגד המגמה מאותתת על היחלשות. בכלי הגרפים של שוקיסט תמצאו שכבה בשם "ערוץ" שמשרטטת את זה אוטומטית, וזו דרך טובה לבדוק את השרטוט הידני שלכם.

שיא ושפל של 52 שבועות בסיסי

הטווח השנתי של מניה הוא אולי הנתון הטכני הכי פופולרי בעולם, והוא מופיע כמעט בכל אתר מחירים. **שיא 52 שבועות (Week High-52)** הוא המחיר הגבוה ביותר בשנה האחרונה, ו**שפל 52 שבועות (Week Low-52)** הוא הנמוך ביותר.

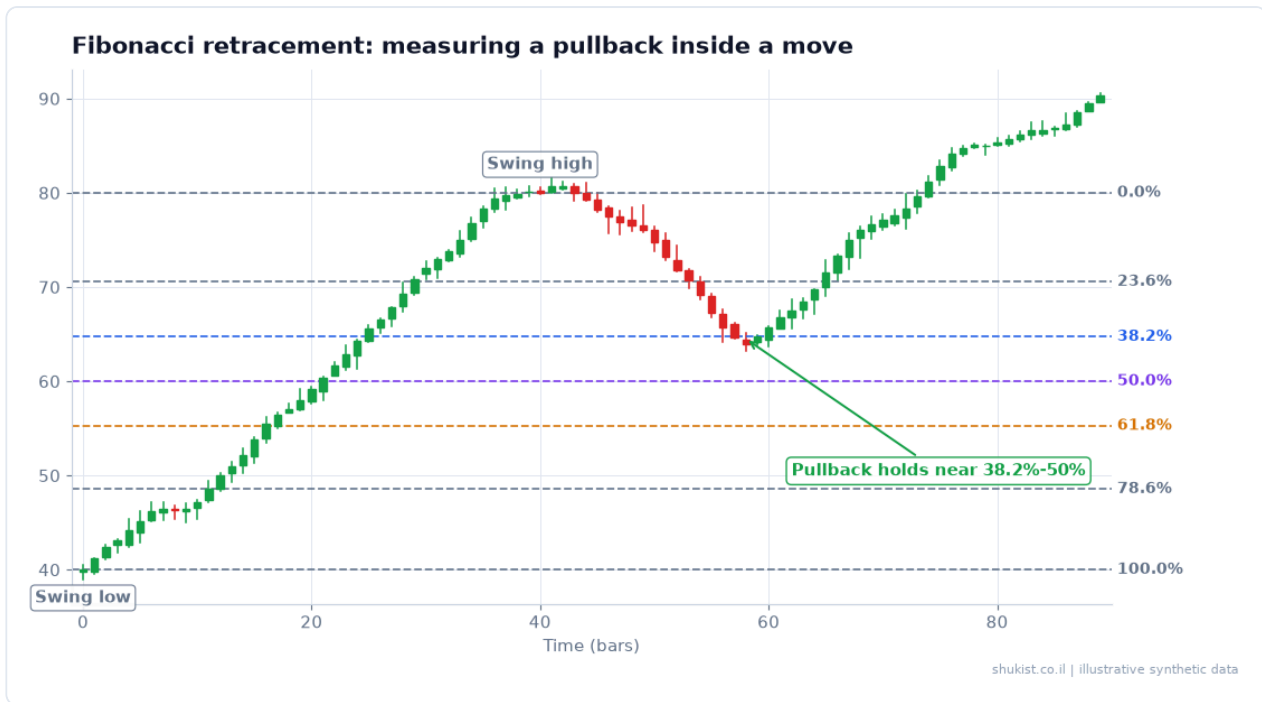
שיא ושפל 52 שבועות: הטווח השנתי במבט אחד | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

למה זה חשוב? כי ברמה של שיא שנתי אין כמעט "מוכרים מאוכזבים" שמחכים לצאת באפס, ולכן פריצה לשיא חדש עם מחזור טוב נחשבת לרוב לסימן חוזק. מצד שני, מניה שנמצאת קרוב לשפל השנתי איננה "זולה" רק בגלל זה. לפעמים יש סיבה טובה מאוד לכך שהיא שם.

טיפ שוקיסט: שאלו איפה המחיר נמצא בתוך הטווח השנתי. מניה ב-90% העליונים של הטווח מתנהגת אחרת לגמרי ממניה ב-10% התחתונים, גם אם שתיהן "עלו היום +2%".

תיקוני פיבונאצ'י מתקדמים

תיקוני פיבונאצ'י (Fibonacci Retracements) הם כלי למדידת עומק של תיקון בתוך מגמה. מותחים את הכלי מהשפל לשיא של תנועה (או להפך), והוא משרטט רמות ביחסים קבועים: 23.6%, 38.2%, 50%, 61.8% ו-78.6%. רמת ה-50% איננה יחס פיבונאצ'י "אמיתי", אבל היא נכללת כמעט תמיד בגלל הפופולריות שלה.

תיקון פיבונאצ'י: מדידת עומק התיקון בתוך תנועה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

איך משתמשים בזה: במגמה עולה בריאה, תיקונים נוטים פעמים רבות להיעצר באזור 38.2% עד 61.8%. כשהרמה הזו מתלכדת עם תמיכה ישנה, עם ממוצע נע או עם נר היפוך, יש לכם "התכנסות" (Confluence) שמחזקת את האזור.

מה חשוב לדעת: אין ראייה חזקה לכך שיחסי פיבונאצ'י הם חוק טבע של השוק. חלק מהכוח שלהם נובע מכך שהרבה סוחרים מסתכלים עליהם. התייחסו אליהם כמפה של אזורי אפשריים, לא כמחירי מטרה מדויקים.

ממוצעים נעים: SMA ו-EMA בסיסי

ממוצע נע מחליק את רעשי המחיר ומראה את הכיוון הכללי. **ממוצע נע פשוט (SMA)** הוא ממוצע רגיל של N הסגירות האחרונות. **ממוצע נע אקספוננציאלי (EMA)** נותן משקל גדול יותר למחירים האחרונים, ולכן הוא מגיב מהר יותר לשינויים, במחיר של יותר "רעש".

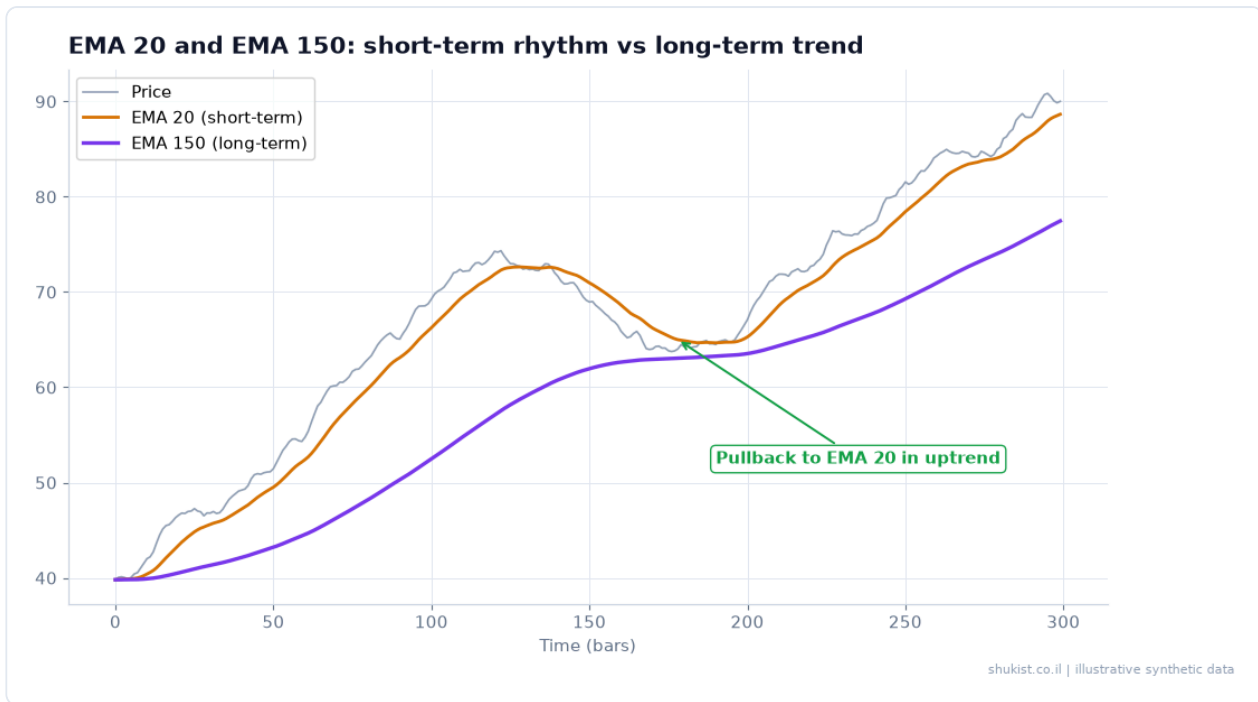

ממוצע נע פשוט מול אקספוננציאלי, 20 תקופות | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

ממוצעים נפוצים: 20 (טווח קצר, בערך חודש מסחר), 50 (טווח בינוני), 150 ו-200 (טווח ארוך). אין מספר קסם; הכוח של הממוצעים הפופולריים נובע בחלקו מכך שכולם מסתכלים עליהם.

ממוצעי EMA 20 ו-EMA 150

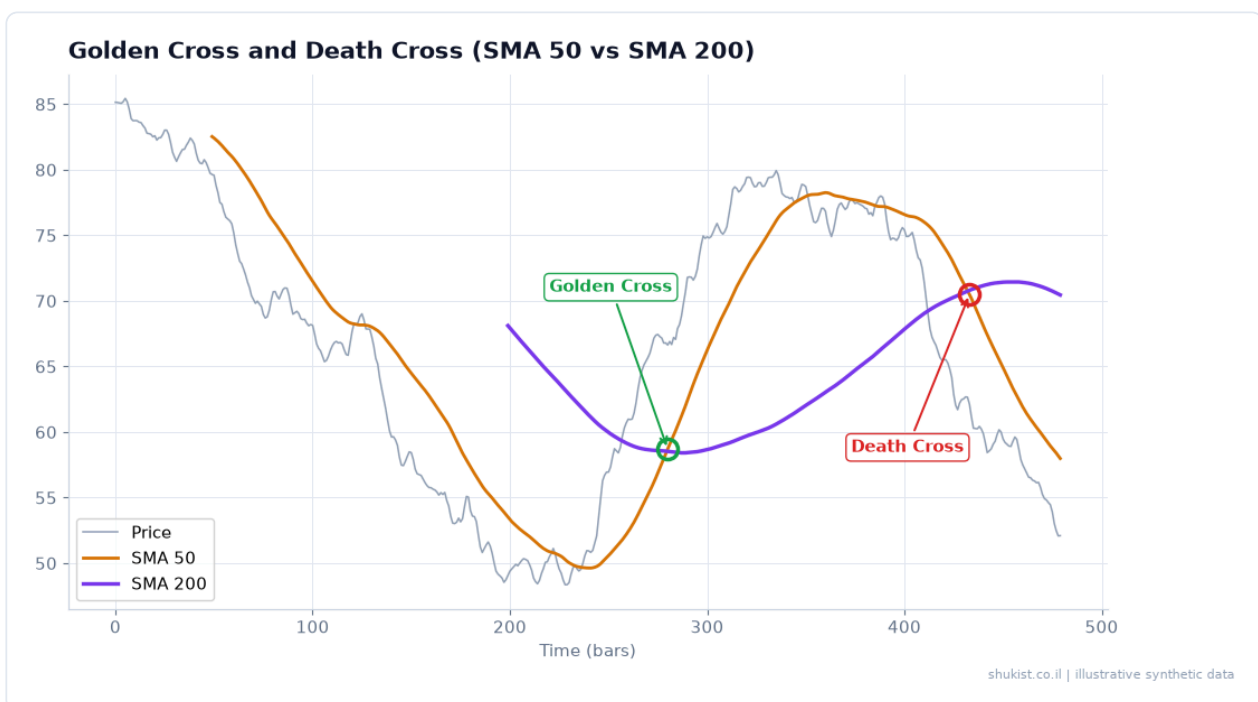
השילוב הזה, שזמין כשכבה מוכנה בכלי של שוקיסט, נותן שתי קריאות בבת אחת. ממוצע 150 מספר מה המגמה הארוכה: מחיר מעליו וממוצע שעולה הם סביבה ידידותית לקונים. ממוצע 20 מספר את הקצב הקצר: במגמה עולה חזקה, תיקונים נוטים לפעמים להיעצר סביבו.

ממוצעי EMA 20 ו-EMA 150: קצב קצר מול מגמה ארוכה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

הצטלבות הזהב והמוות (Golden Cross / Death Cross)

הצטלבות זהב (Golden Cross) מתרחשת כשממוצע קצר (בדרך כלל SMA 50) חוצה מעל ממוצע ארוך (בדרך כלל SMA 200). **הצטלבות מוות (Death Cross)** היא החצייה ההפוכה. אלה סימנים מאוחרים מטבעם: כשהם מופיעים, חלק ניכר מהתנועה כבר מאחורינו. הם שימושיים יותר כפילטר למגמה ("באיזה מצב השוק נמצא?") מאשר כאות כניסה מדויק. בשוקים מדשדשים הם יכולים להחליף כיוון כמה פעמים ולייצר אותות שווא.

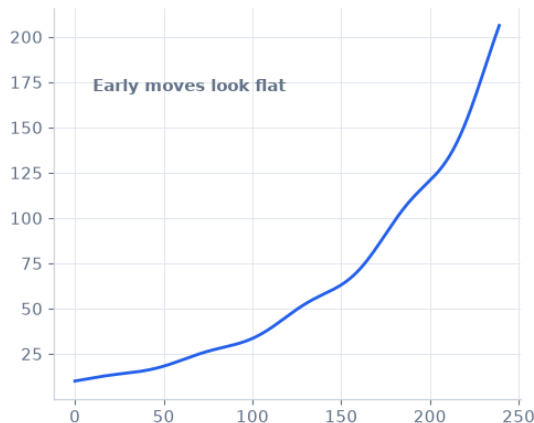
הצטלבות זהב והצטלבות מוות, SMA 50 מול SMA 200 | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

טיפ שוקיסט: במקום לחכות להצטלבות, בדקו את השיפוע. ממוצע 200 שמתחיל להתיישר אחרי ירידה ארוכה מספר לכם הרבה עוד לפני שהממוצע הקצר חוצה אותו.

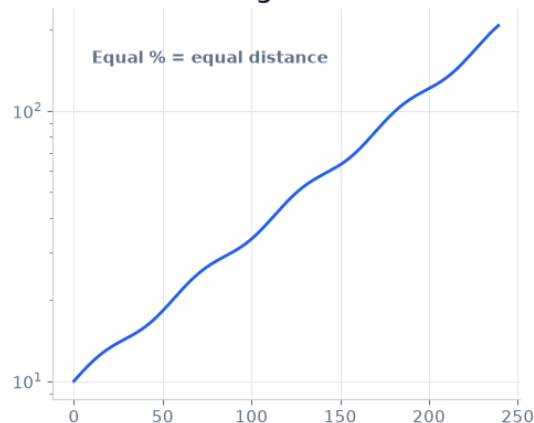
סקאלה לוגריתמית מול סקאלה ליניארית מתקדמים

בסקאלה ליניארית, כל שקל על הציר האנכי תופס אותו גובה. בסקאלה לוגריתמית, כל אחוז תופס אותו גובה. עלייה מ-10 ל-20 ועלייה מ-100 ל-200 נראות זהות בסקאלה לוגריתמית, כי שתיהן +100%.

Linear vs logarithmic price scale (same data)
Linear scale

Log scale

shukist.co.il | illustrative synthetic data

סקאלה ליניארית מול לוגריתמית על אותם נתונים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

לגרפים של שנים רבות, או למניות שעלו פי כמה, הסקאלה הלוגריתמית מציגה תמונה הוגנת יותר, וקווי מגמה ארוכי טווח נוטים להיראות בה הגיוניים יותר. לגרפים קצרים של כמה שבועות, ההבדל זניח.

מה למדנו בפרק

- ניתוח טכני בוחן התנהגות של מחיר ומחזור. הוא עוסק בהסתברויות ובניהול החלטות, לא בניבוי.
- גרף נרות מציג פתיחה, שיא, שפל וסגירה, והוא ברירת המחדל לרוב הסוחרים.
- הגרף הגדול קובע את ההקשר, הקטן את התזמון.
- מגמה מוגדרת לפי שיאים ושפלים. השפל האחרון במגמה עולה הוא נקודת הביטול.
- תמיכה והתנגדות הן אזורים, והן נוטות להחליף תפקידים אחרי פריצה.
- ממוצעים נעים, פיבונאצ'י וטווח 52 השבועות עוזרים למקם את המחיר בהקשר.

שאלות לבדיקה עצמית

1. מניה עשתה שיא ב-80, ירדה ל-72, עלתה ל-85 וירדה ל-76. האם המבנה הוא של מגמה עולה? מה הרמה שתבטל אותו?
2. למה התנגדות שנפרצה הופכת לעיתים קרובות לתמיכה?

3. מתי סקאלה לוגריתמית חשובה יותר מסקאלה ליניארית?

רוצים לראות את זה על מניות אמיתיות? בשוקיסט מתפרסמים מדי יום סקירות שוק וניתוחי מניות, ובכלי הגרפים והתיק תוכלו להדליק קווי מגמה, ערוצים ותמיכה והתנגדות על כל מניה שתבחרו. כל זה מחכה לכם ב-
shukist.co.il

בסיסי

פרק 2: תבניות נרות יפניים

בסיסי

איך לקרוא נרות בלי ללמוד מאה שמות בעל-פה

יש עשרות תבניות נרות עם שמות ציוריים, ולא צריך לשנן את כולן. השמות היפניים יפים, אבל אף אחד לא יבחן אתכם עליהם בכניסה לבורסה. מספיק להבין את ההיגיון: כל נר מספר מי ניצח במאבק בין הקונים למוכרים בתקופה מסוימת, וכמה הוא ניצח. פתיל ארוך אומר "מישהו ניסה ונהדף". גוף גדול אומר "צד אחד שלט מההתחלה ועד הסוף". גוף קטן אומר "אף אחד לא באמת ניצח".

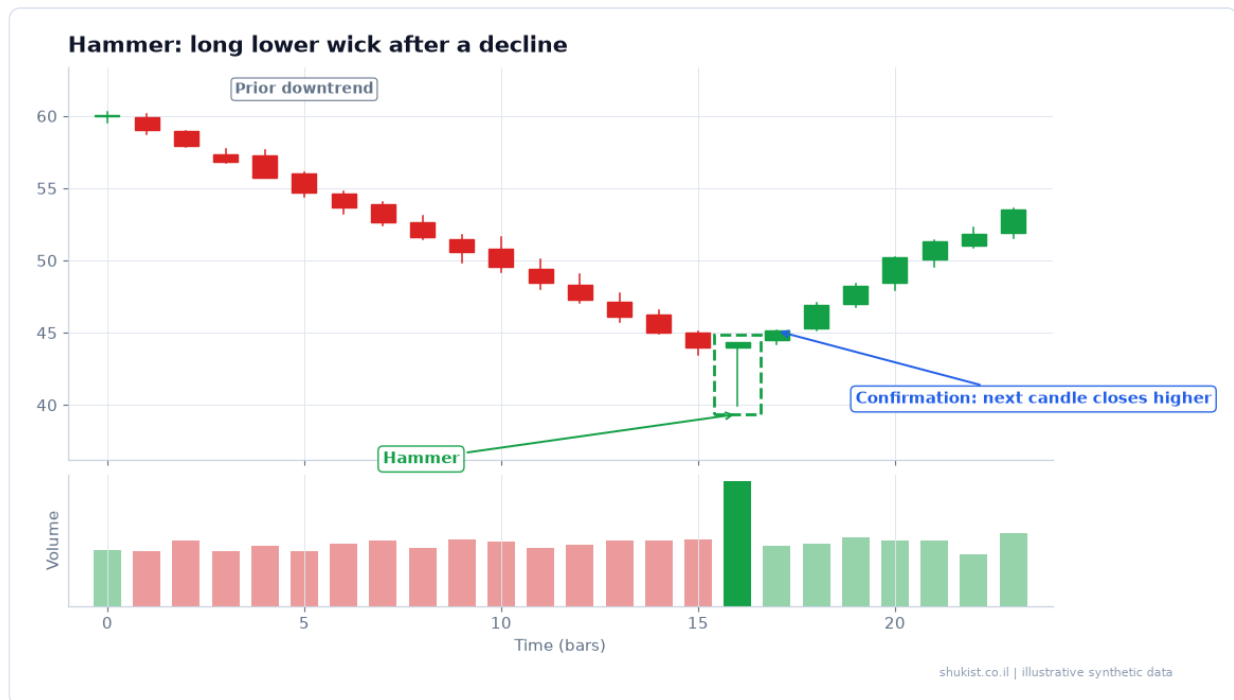
שלושה כללים חשובים לפני שמתחילים:

- **ההקשר הוא הכל.** תבנית היפוך שוורית (Bullish) רלוונטית רק אחרי ירידה. "פטיש" באמצע דשדוש הוא סתם נר.
- **אישור לפני פעולה.** סטיב ניסון, שהנגיש את הנרות היפניים לקהל המערבי, חוזר שוב ושוב על הרעיון שר בודד הוא אזהרה, לא אות כניסה. ברוב המקרים כדאי לחכות לנר הבא.
- **מיקום מול רמות.** נר היפוך על תמיכה חזקה, על ממוצע נע או על רמת פיבונאצ'י שווה הרבה יותר מאותו נר "באוור".

הסטטיסטיקות שתומס בולקובסקי אסף על מאות אלפי נרות מראות שלרוב תבניות הנרות יש יתרון צנוע בלבד, ושחלק מהתבניות המפורסמות מתפקדות בפועל דווקא כתבניות המשך. המסקנה המעשית: נרות הם כלי תזמון מצוין, אבל הם לא אמורים לעבוד לבד.

בסיסי

פטיש (Hammer)

תבנית פטיש: פתיל תחתון ארוך אחרי ירידה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** גוף קטן בחלק העליון של הנר, פתיל תחתון ארוך לפחות פי שניים מהגוף, ופתיל עליון קצר או חסר. מופיע אחרי ירידה. צבע הגוף פחות חשוב, אם כי גוף ירוק נחשב מעט חזק יותר.
- **מה זה מאותת:** במהלך התקופה המוכרים הפילו את המחיר עמוק, אבל הקונים נכנסו והחזירו אותו כמעט לפתיחה. זה ניסיון ראשון של הקונים לקחת שליטה.
- **איך מאשרים:** נר הבא נסגר מעל הגוף של הפטיש, ועדיף מעל השיא שלו. מחזור גבוה ביום הפטיש מחזק את הסימן.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה אחרי נר האישור, סטופ מתחת לשפל של הפתיל, יעד ראשון בהתנגדות הקרובה.
- **טעויות נפוצות:** לזהות "פטיש" בתוך מגמה עולה (שם זה בכלל איש תלוי, ראו בהמשך), או לקנות לפני שהנר נסגר. פתיל ארוך באמצע היום יכול להיעלם עד הסגירה.

טיפ שוקיסט: פטיש שהפתיל שלו "נוגע" בתמיכה ישנה, ברמת 61.8% של פיבונאצ'י או בממוצע 150 שווה שבעתיים מפטיש אקראי.

בסיסי

פטיש הפוך (Inverted Hammer)

Inverted hammer: long upper wick after a decline

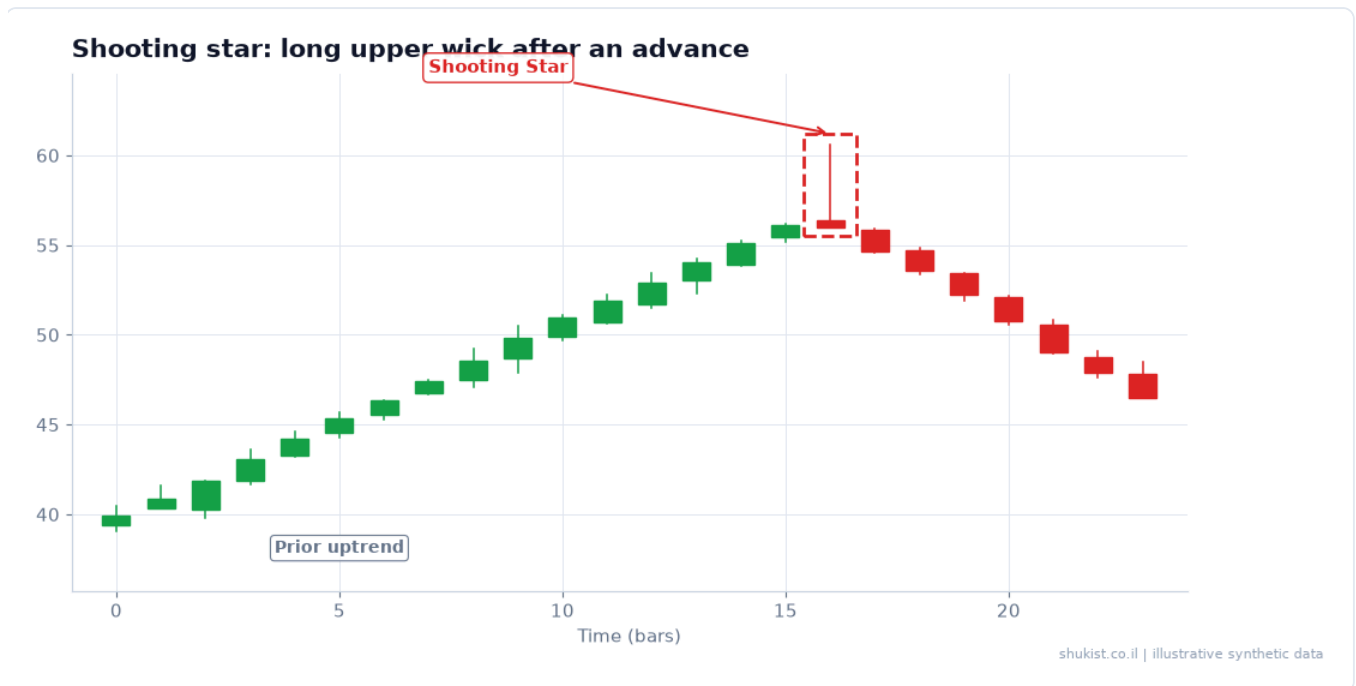
תבנית פטיש הפוך: פתיל עליון ארוך אחרי ירידה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** גוף קטן בתחתית הנר, פתיל עליון ארוך, כמעט בלי פתיל תחתון. מופיע אחרי ירידה.
- **מה זה מאותת:** הקונים ניסו לדחוף למעלה לראשונה מזה זמן. הם נהדפו, אבל עצם הניסיון מעיד על שינוי במצב הרוח.
- **איך מאשרים:** האישור כאן חשוב אפילו יותר מאשר בפטיש רגיל: נר עולה שנסגר מעל הגוף של הפטיש ההפוך, ועדיף פתיחה בפער כלפי מעלה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה מעל שיא נר האישור, סטופ מתחת לשפל התבנית, יעד בהתנגדות הקרובה.
- **טעויות נפוצות:** להתבלבל עם כוכב נופל. הצורה זהה, ההקשר הפוך.

טיפ שוקיסט: זו תבנית חלשה יחסית בפני עצמה. התייחסו אליה כאל "דפיקה בדלת", לא כאל דלת פתוחה.

בסיסי

כוכב נופל (Shooting Star)

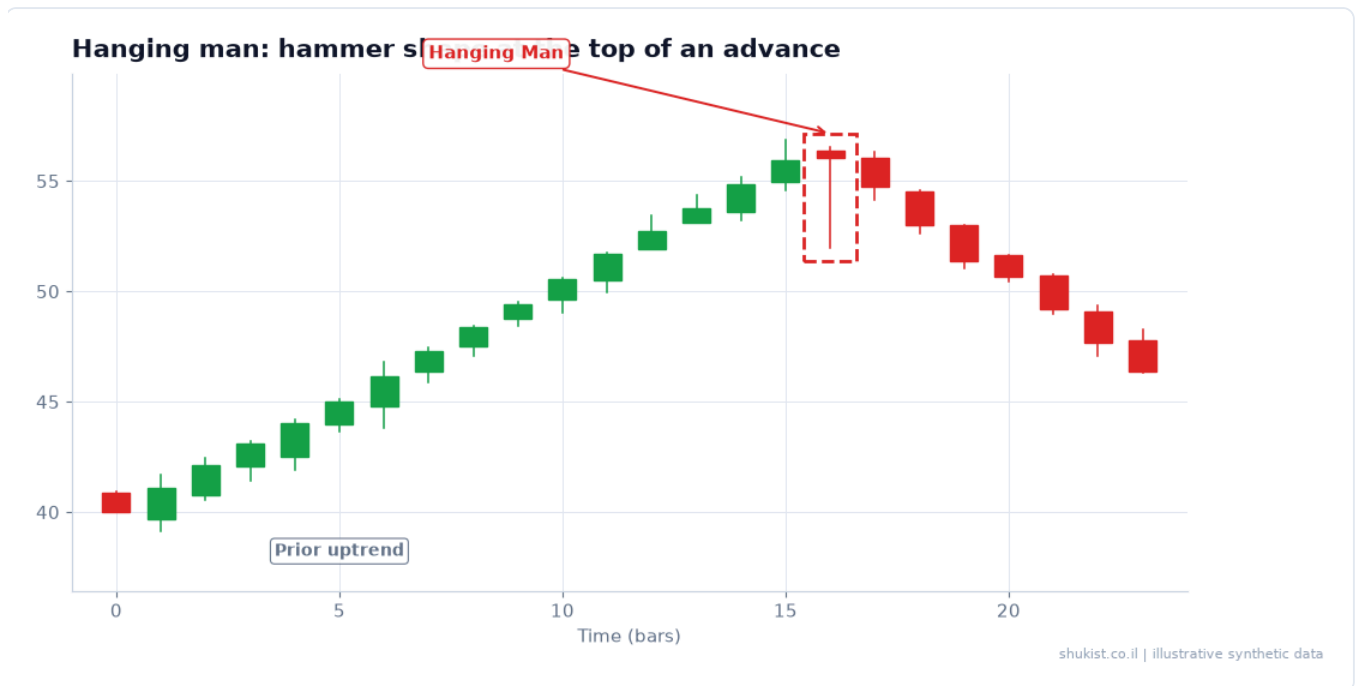
תבנית כוכב נופל: פתיל עליון ארוך אחרי עלייה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** גוף קטן בתחתית הנר, פתיל עליון ארוך לפחות פי שניים מהגוף, אחרי עלייה. זה התאום הדובי (Bearish) של הפטיש ההפוך.
- **מה זה מאותת:** הקונים דחפו לשיא חדש, ואז המוכרים לקחו את המושכות וסגרו את הנר קרוב לפתיחה. השוק דחה את המחירים הגבוהים.
- **איך מאשרים:** נר הבא נסגר מתחת לגוף של הכוכב. סימן חזק יותר אם הכוכב הופיע על התנגדות או על שיא 52 שבועות שלא נפרץ.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** למחזיקים, זו נקודה טובה להדק סטופ או לממש חלק. לסוחרים בשורט: כניסה מתחת לשפל נר האישור, סטופ מעל קצה הפתיל.
- **טעויות נפוצות:** לפעול על כל פתיל עליון במגמה עולה חזקה. במגמות חזקות פתילים כאלה מופיעים הרבה, והמחיר ממשיך למעלה.

טיפ שוקיסט: שימו לב למחזור. כוכב נופל עם מחזור גבוה מהמוצע מספר שהיה מאבק אמיתי, והמוכרים ניצחו בו.

בסיסי

איש תלוי (Hanging Man)

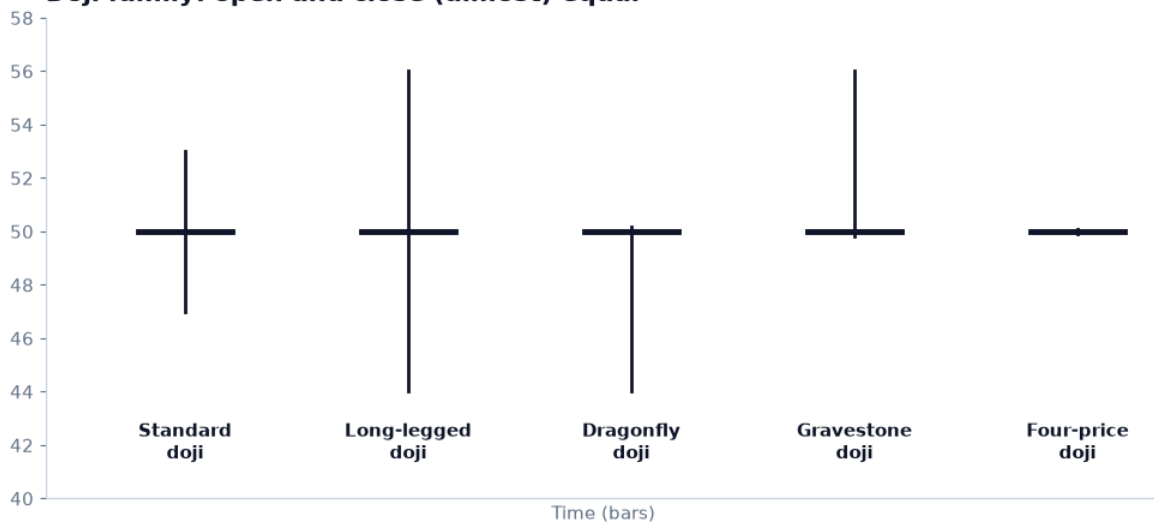
תבנית איש תלוי: צורת פטיש בראש עלייה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** בדיוק כמו פטיש: גוף קטן למעלה ופתיל תחתון ארוך. ההבדל היחיד הוא המיקום, אחרי עלייה.
- **מה זה מאותת:** במהלך התקופה היה גל מכירות עמוק. הקונים הצליחו להחזיר את המחיר, אבל עצם הגל הזה מראה שיש מוכרים שמחכים למחירים האלה.
- **איך מאשרים:** האישור חובה: נר הבא נסגר מתחת לגוף של האיש התלוי. בלי אישור, זו תבנית עם אמינות נמוכה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בעיקר כסימן אזהרה למחזיקים. הידוק סטופ מתחת לשפל הפתיל הוא תגובה סבירה.
- **טעויות נפוצות:** לראות בו אות מכירה אוטומטי. סטטיסטית, זו אחת התבניות שנכשלות לא מעט.

טיפ שוקיסט: אם אתם מבולבלים בין פטיש לאיש תלוי, תשאלו רק שאלה אחת: מה קרה ב-10 הנרות הקודמים?

דוג'י וסוגיו (Doji) בסיסי

Doji family: open and close (almost) equal

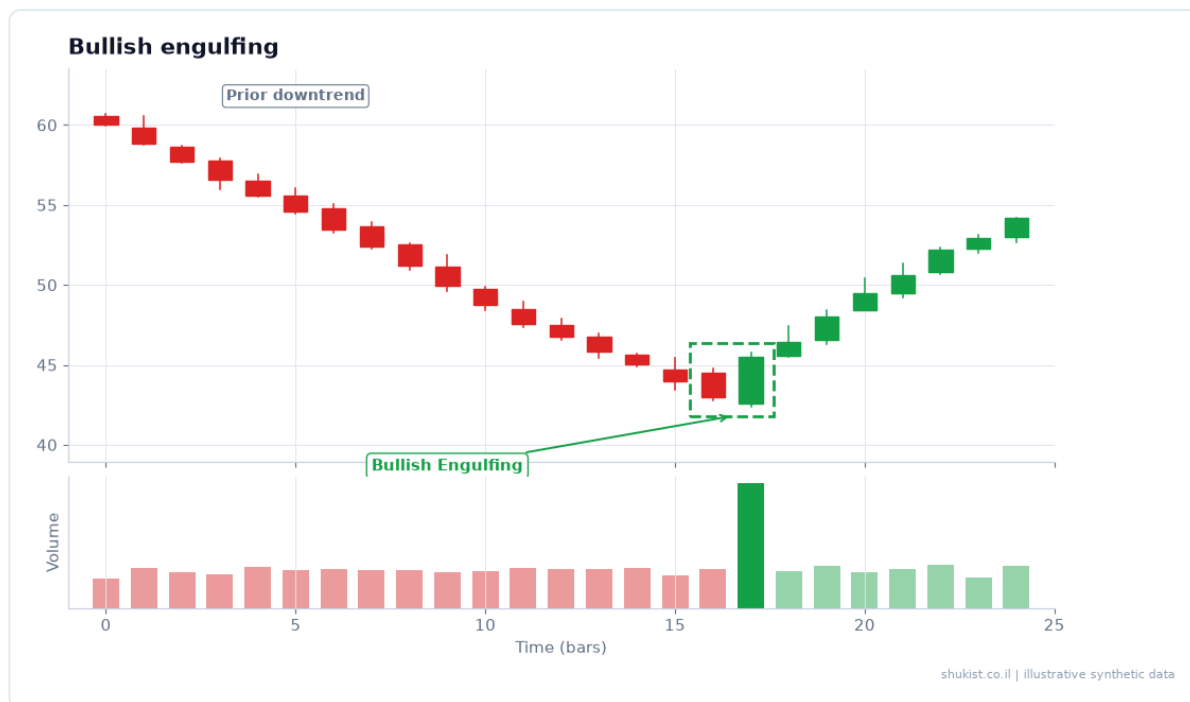
shukist.co.il | illustrative synthetic data

משפחת הדוג'י: פתיחה וסגירה כמעט באותו מחיר | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

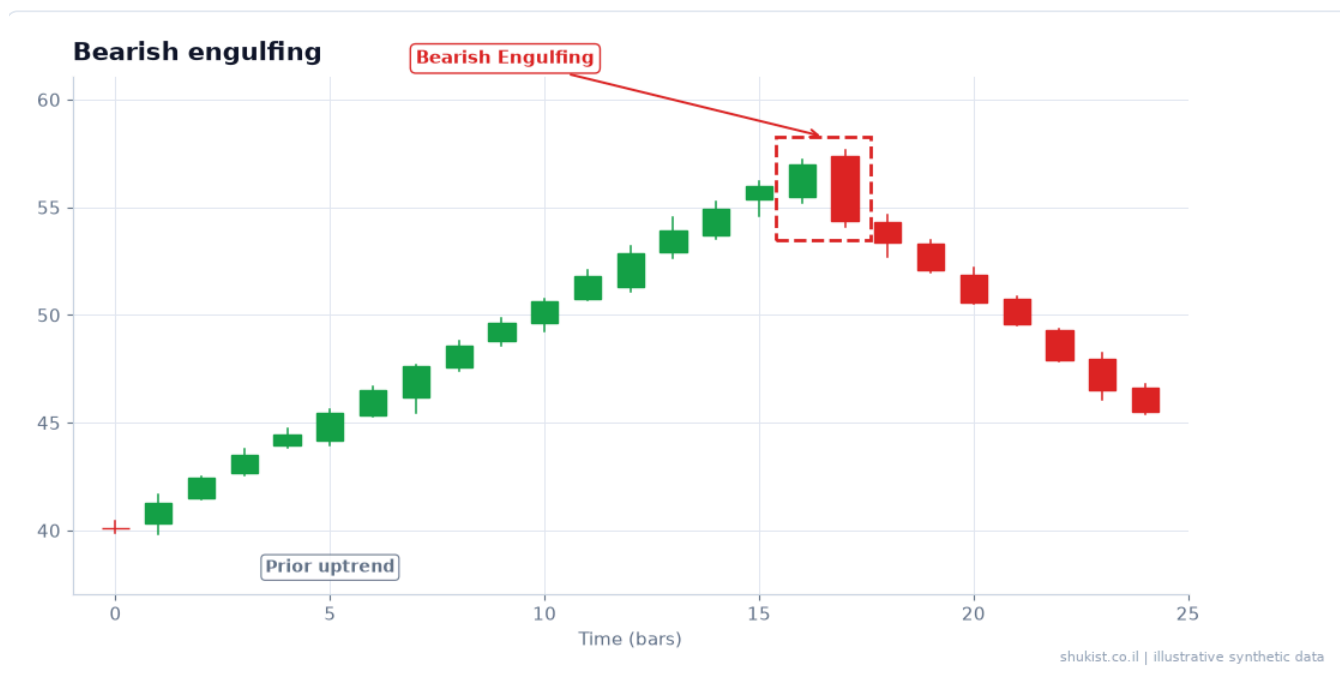
- **איך זה נראה:** פתיחה וסגירה כמעט באותו מחיר, ולכן הגוף הוא קו דק. יש כמה וריאציות:
- **דוג'י רגיל:** פתילים קצרים יחסית משני הצדדים.
- **דוג'י רגליים ארוכות (Long-Legged Doji):** פתילים ארוכים משני הצדדים. הרבה תנועה, אפס הכרעה.
- **דוג'י שפירית (Dragonfly Doji):** פתיל תחתון ארוך, הסגירה בשיא. גרסה "שוורית" יותר, במיוחד אחרי ירידה.
- **דוג'י מצבה (Gravestone Doji):** פתיל עליון ארוך, הסגירה בשפל. גרסה "דובית" יותר, במיוחד אחרי עלייה.
- **דוג'י ארבעה מחירים (Four-Price Doji):** פתיחה, שיא, שפל וסגירה זהים. נדיר, ובדרך כלל משקף מסחר דליל מאוד.
- **מה זה מאותת:** חוסר הכרעה. אחרי מגמה ארוכה, חוסר הכרעה הוא בעצמו מידע: הצד שהוביל איבד את היתרון שלו.
- **איך מאשרים:** הכיוון של הנר הבא. דוג'י הוא סימן שאלה, והנר שאחריו הוא התשובה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה רק לאחר נר אישור, סטופ מעבר לקצה הדוג'י בכיוון ההפוך.
- **טעויות נפוצות:** לפעול על דוג'י באמצע דשדוש. שם הוא לא אומר כמעט כלום.

טיפ שוקיסט: במניות תנודתיות מאוד, "דוג'י מושלם" נדיר. נר שהגוף שלו קטן מאוד ביחס לטווח הכולל שלו מתפקד כמו דוג'י, גם אם הפתיחה והסגירה לא זהות.

בליעה שוורית ובליעה דובית (Bullish / Bearish Engulfing) בסיסי

תבנית בליעה שוורית: נר ירוק שבולע את הגוף האדום הקודם | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

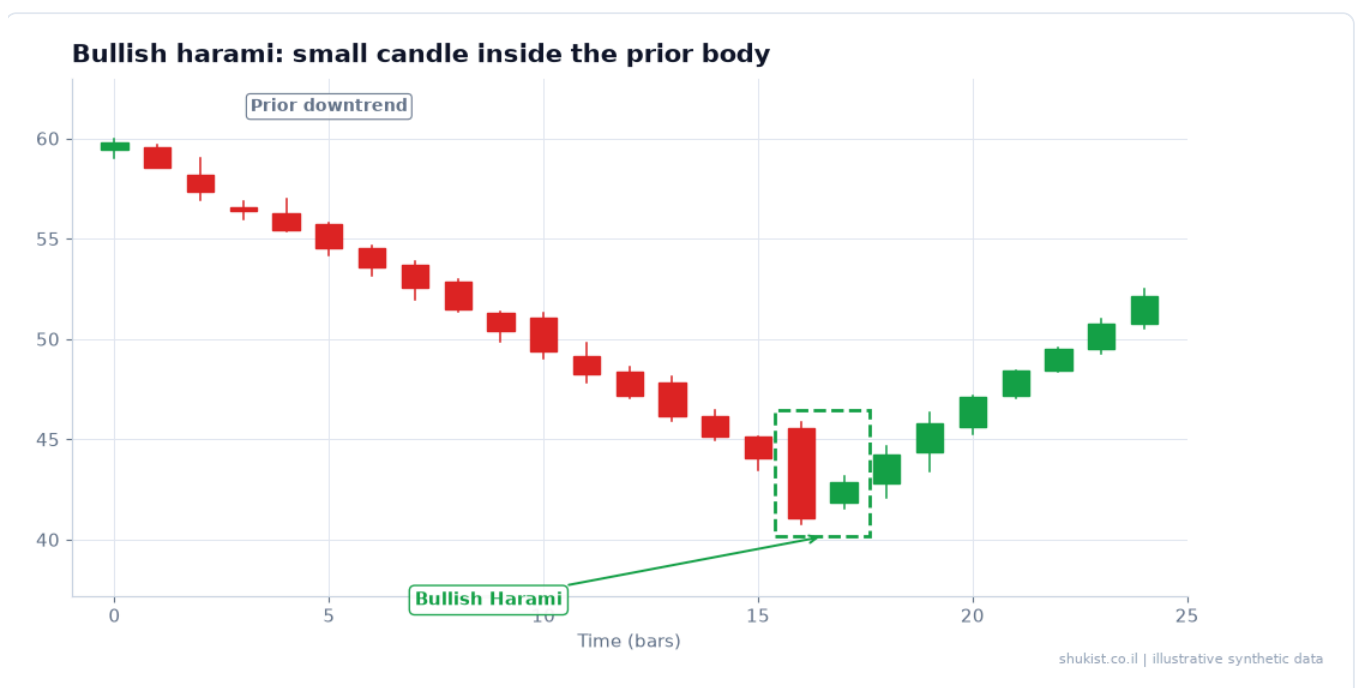
תבנית בליעה דובית: נר אדום שבולע את הגוף הירוק הקודם | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שני נרות. בבליעה שוורית, אחרי ירידה, נר אדום קטן ואחריו נר ירוק שהגוף שלו "בולע" לגמרי את הגוף של הנר האדום. בבליעה דובית, אחרי עלייה, ההפך.
- **מה זה מאות:** שינוי שליטה חד. הצד שהוביל פתח את היום בכיוון שלו, ועד הסגירה הצד השני לא רק החזיר את ההפסד אלא גם עבר אותו.

- **איך מאשרים:** מחזור גבוה בנר הבולע, ונר הבא שממשיך בכיוון החדש. ככל שהנר הבולע גדול יותר ביחס לנרות הסמוכים, הסימן חזק יותר.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בבליעה שוורית: כניסה מעל שיא הנר הבולע, סטופ מתחת לשפל התבנית. בבליעה דובית: ההפך.
- **טעויות נפוצות:** לספור בליעה כשהנר הראשון כמעט דוג'י. "בליעה" של נר זעיר היא פשוט נר גדול.

טיפ שוקיסט: בליעה שוורית על רמת תמיכה ידועה, עם מחזור פי 1.5 מהממוצע ומעלה, היא אחת מתבניות הנרות השימושיות ביותר בארגז הכלים.

הרמי (Harami) בסיסי

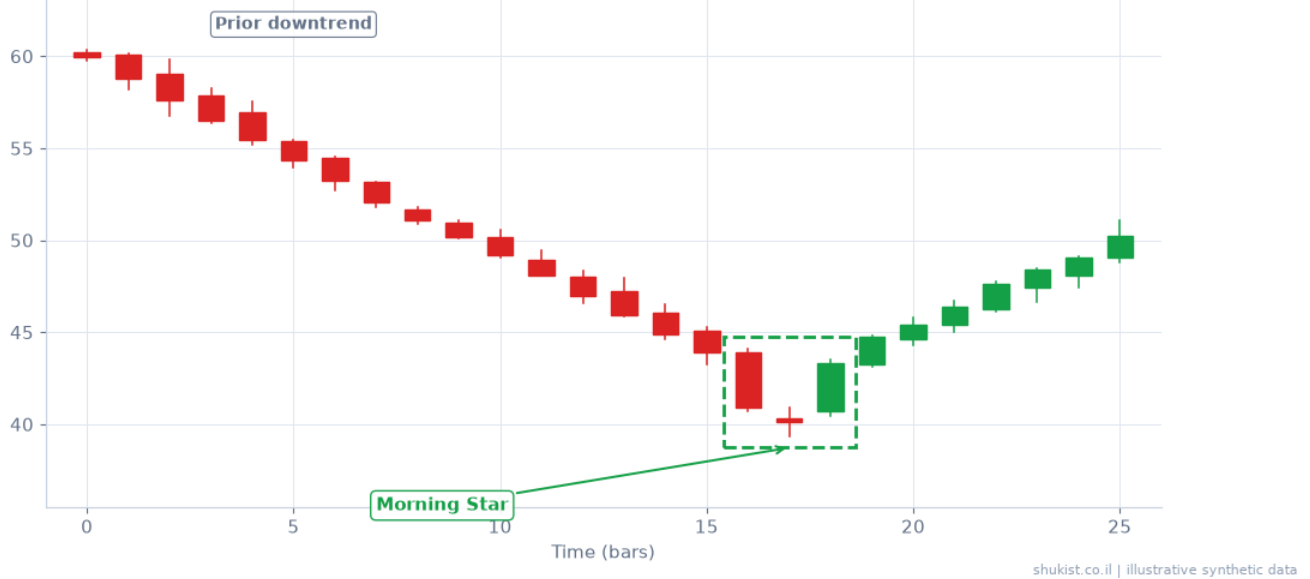
תבנית הרמי שוורית: נר קטן בתוך הגוף של הנר הקודם | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** ההפך מבליעה: נר גדול ואחריו נר קטן שהגוף שלו נמצא כולו בתוך הגוף של הנר הגדול. במילה היפנית "הרמי" יש משמעות של היריון, והצורה אכן מזכירה את זה. כשהנר השני הוא דוג'י, התבנית נקראת **צלב הרמי (Harami Cross)**.
- **מה זה מאות:** המומנטום נעצר. אחרי נר ירידה ארוך, יום שקט ומצומצם מראה שהמוכרים איבדו קצב.
- **איך מאשרים:** פריצה של שיא הנר הגדול (בהרמי שוורי) או שפל הנר הגדול (בהרמי דובי).
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה על הפריצה, סטופ בקצה השני של הנר הגדול.
- **טעויות נפוצות:** לראות בהרמי היפוך מובטח. זו בעיקר תבנית "עצירה", ולפעמים המגמה פשוט ממשיכה אחרי ההפסקה.

טיפ שוקיסט: הרמי הוא סימן מצוין להדק סטופ על פוזיציה קיימת, גם אם הוא לא תמיד סיבה מספיקה לפתוח פוזיציה חדשה.

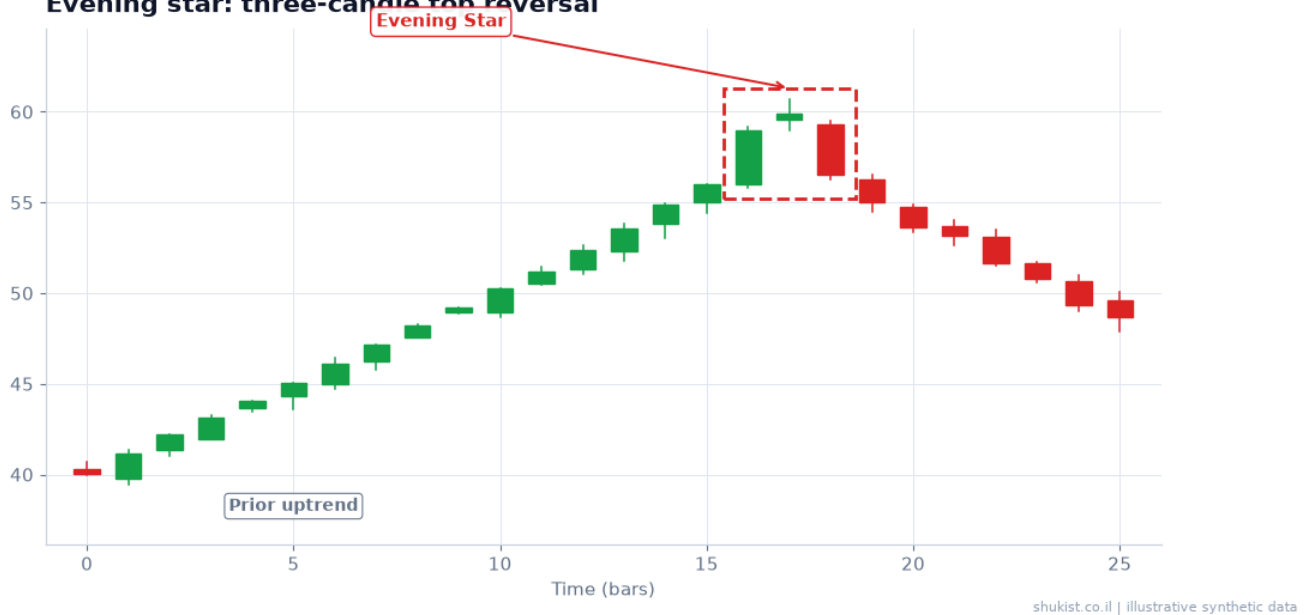
כוכב בוקר וכוכב ערב (Morning Star / Evening Star) בסיסי

Morning star: three-candle bottom reversal

תבנית כוכב בוקר: היפוך תחתית בשלושה נרות | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

Evening star: three-candle top reversal

תבנית כוכב ערב: היפוך שיא בשלושה נרות | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

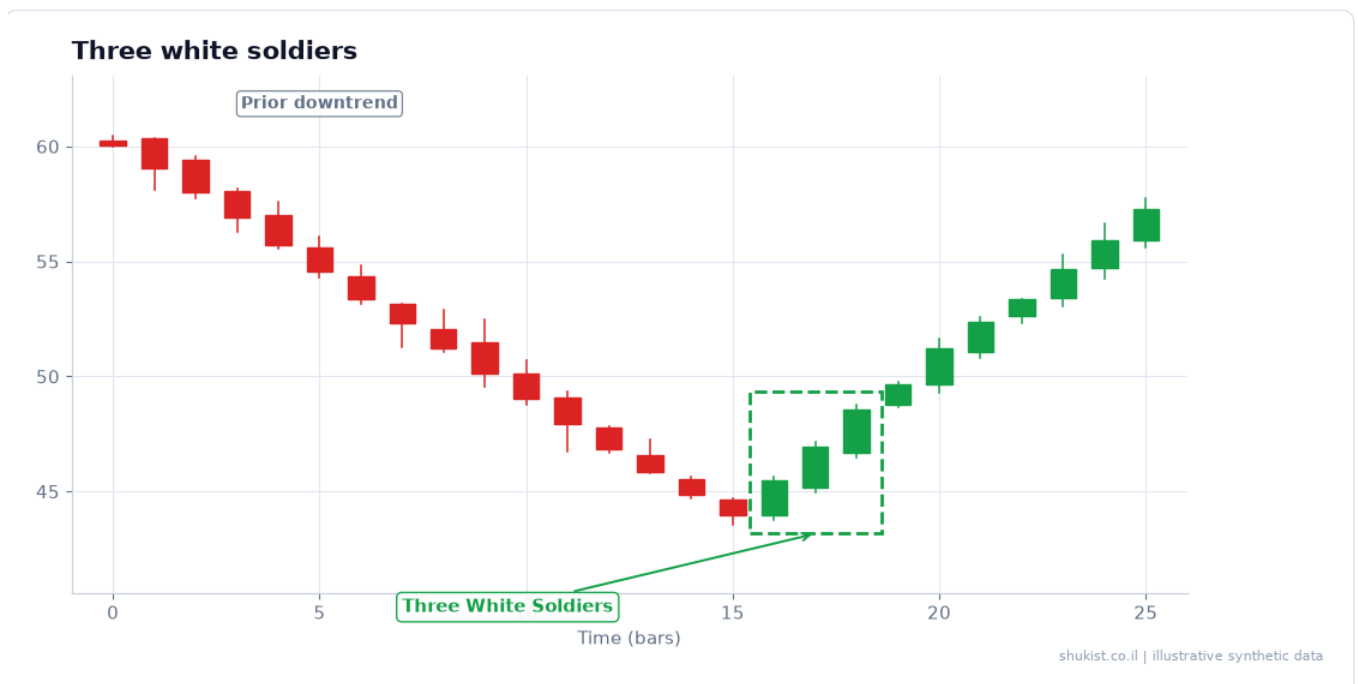
- **איך זה נראה:** שלושה נרות. בכוכב בוקר, אחרי ירידה: נר אדום ארוך, אחריו נר קטן (גוף קטן או דוג'י) שנפתח לרוב בפער מטה, ואחריו נר ירוק ארוך שנסגר עמוק בתוך הגוף של הנר הראשון, רצוי מעבר למחציתו. בכוכב ערב, אחרי עלייה, ההפך.
- **מה זה מאותת:** סיפור בשלוש מערכות. המוכרים שולטים, אחר כך יש היסוס, ואז הקונים לוקחים פיקוד (או להפך בכוכב ערב).
- **איך מאשרים:** הנר השלישי עצמו הוא חלק מהאישור. מחזור גבוה בנר השלישי מחזק את הסימן, ונר רביעי בכיוון החדש מוסיף ביטחון.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בכוכב בוקר: כניסה בסגירת הנר השלישי או מעל השיא שלו, סטופ מתחת לשפל הנר האמצעי.
- **טעויות נפוצות:** לקבל נר שלישי חלש שבקושי נכנס לגוף הראשון. התבנית צריכה "חזרה" משמעותית.

טיפ שוקיסט: כשהנר האמצעי הוא דוג'י, אפשר לפגוש את השמות כוכב דוג'י של בוקר (Morning Doji Star) וכוכב דוג'י של ערב (Evening Doji Star). אותו היגיון, עם היסוס חד יותר באמצע.

שלושה חיילים לבנים ושלושה עורבים שחורים (Three White Soldiers / Three Black Crows)

בסיסי

(Black Crows)

תבנית שלושה חיילים לבנים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

תבנית שלושה עורבים שחורים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שלושה נרות ארוכים ברצף באותו צבע. כל אחד נפתח בתוך הגוף של הקודם ונסגר קרוב לשיא שלו (בחיילים) או לשפל שלו (בעורבים), בפתילים קצרים.
- **מה זה מאותת:** שליטה עקבית של צד אחד במשך שלוש תקופות. אחרי ירידה ארוכה, שלושה חיילים מסמנים לעיתים קרובות שינוי מגמה. אחרי עלייה, שלושה עורבים מסמנים את ההפך.
- **איך מאשרים:** המחזור עולה לאורך הרצף, והנר הבא לא מוחק את רוב התנועה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** התנועה כבר גדולה, ולכן כדאי לחכות לתיקון קטן לאזור הנר השני ולהציב סטופ מתחת לשפל הנר הראשון.
- **טעויות נפוצות:** לרדוף אחרי המחיר אחרי הנר השלישי. אם הנרות ארוכים מאוד, הסיכון/סיכוי בכניסה מיידית בדרך כלל גרוע.

טיפ שוקיסט: אם הנר השלישי קטן משמעותית מהשניים הקודמים, או שיש לו פתיל עליון ארוך, הקונים מתעייפים. זה כבר לא "שלושה חיילים", אלא חיילים שצריכים מנוחה.

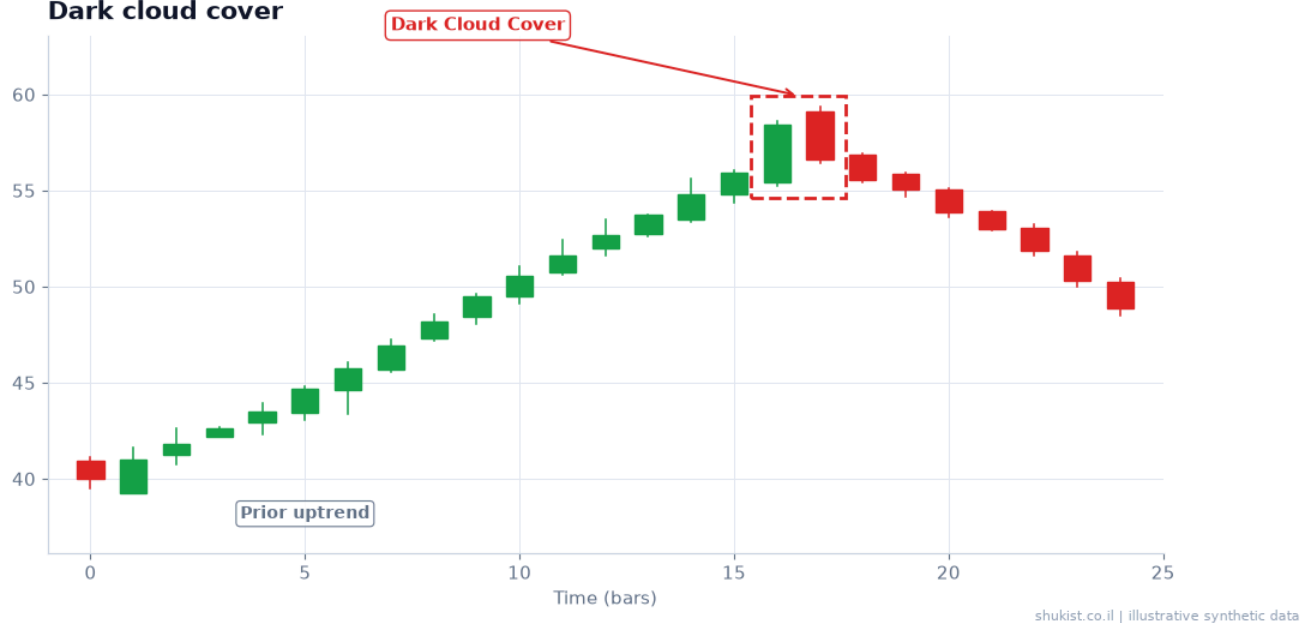
קו חודר וכיסוי ענן כהה (Piercing Line / Dark Cloud Cover) בסיסי

Piercing line

תבנית קו חודר | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

Dark cloud cover

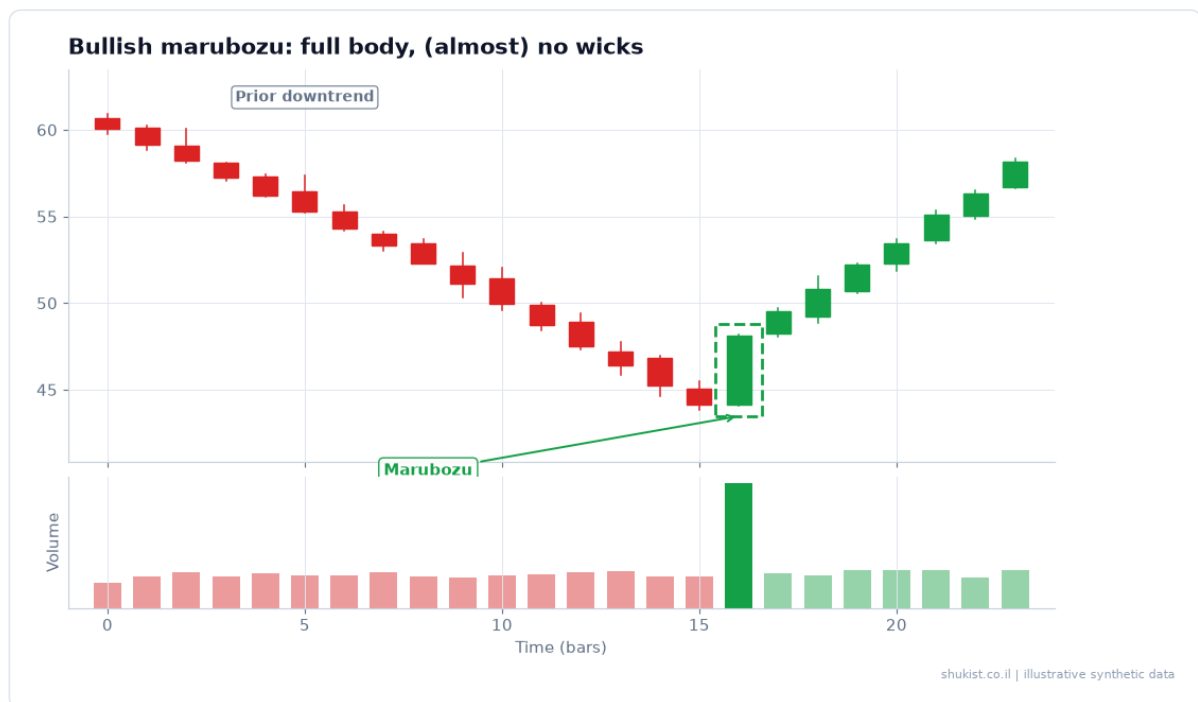
תבנית כיסוי ענן כהה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שני נרות. בקו חודר, אחרי ירידה: נר אדום ארוך, אחריו נר ירוק שנפתח מתחת לשפל הקודם (או לפחות מתחת לסגירה) ונסגר מעל מחצית הגוף האדום. בכיסוי ענן כהה, אחרי עלייה: נר ירוק ארוך, אחריו נר אדום שנפתח מעל השיא ונסגר מתחת למחצית הגוף הירוק.
- **מה זה מאותת:** גרסה "חלקית" של בליעה. הצד השני הצליח להחזיר יותר מחצי מהנר הקודם, וזה מספיק כדי לערער את הביטחון של הצד המוביל.

- **איך מאשרים:** ככל שהנר השני חודר עמוק יותר לגוף הקודם, הסימן חזק יותר. נר שלישי בכיוון החדש הוא אישור טוב.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בקו חודר: כניסה מעל שיא הנר הירוק, סטופ מתחת לשפל התבנית.
- **טעויות נפוצות:** לקבל נר שני שנסגר מתחת למחצית הגוף. זה כבר לא קו חודר, ורוב הסיגנל נעלם.

טיפ שוקיסט: במניות ובממדים שנסחרים כמעט רציף בלי פערי פתיחה, התבניות האלה מופיעות פחות "לפי הספר". שווה להתמקד ברעיון (חזרה מעל מחצית הגוף) ולא בפער הפתיחה.

מרובוזו (Marubozu) בסיסי

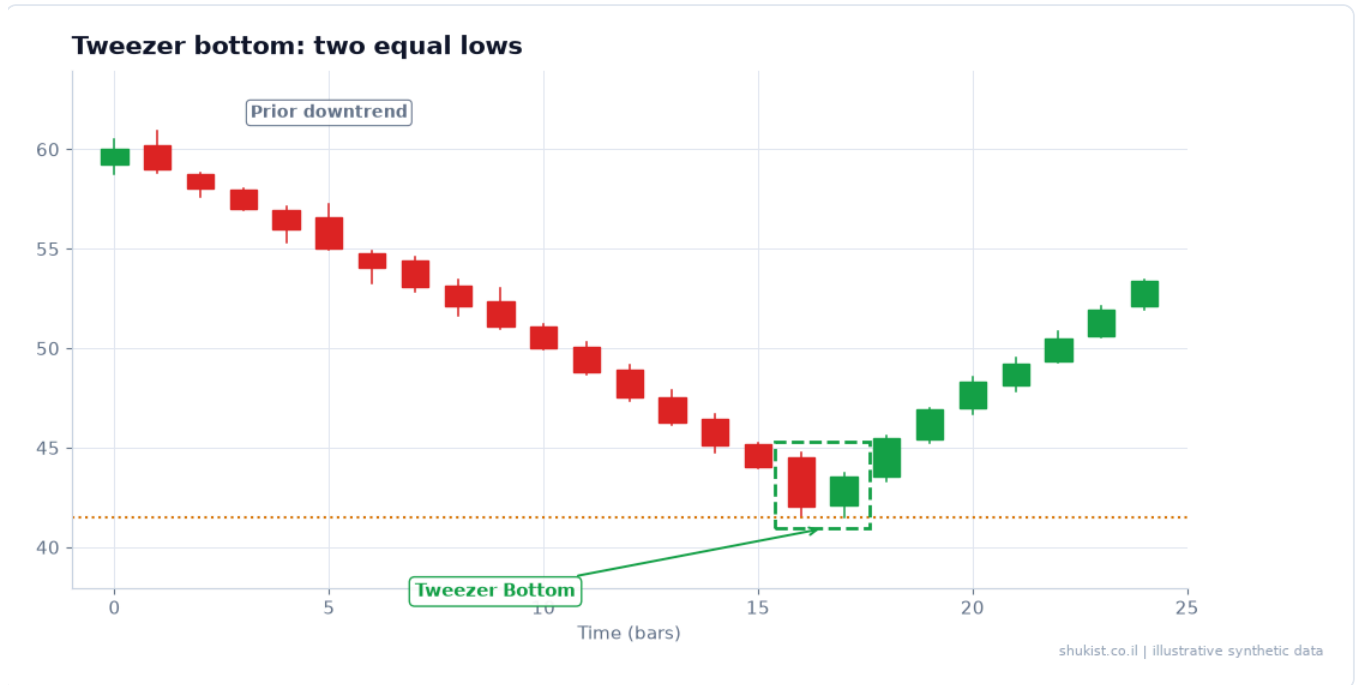

תבנית מרובוזו שוורית: גוף מלא כמעט בלי פתילים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** נר עם גוף ארוך ובלי פתילים, או כמעט בלי. במרובוזו שוורי הפתיחה היא השפל והסגירה היא השיא. בדובי, ההפך.
- **מה זה מאות:** שליטה מוחלטת של צד אחד מתחילת התקופה ועד סופה. אחרי דשדוש או בתחילת פריצה זה סימן חזק להמשך.
- **איך מאשרים:** מחזור גבוה. מרובוזו במחזור דליל פחות משכנע.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** במקום לרדוף, חכו לתיקון לאזור אמצע הגוף. סטופ מתחת לשפל הנר.
- **טעויות נפוצות:** לראות במרובוזו אחרי עלייה ארוכה מאוד אות קנייה. שם הוא יכול להיות בדיוק השלב של "כולם כבר בפנים".

טיפ שוקיסט: מרובוזו שוורי שפורץ התנגדות הוא אחד הנרות שהכי כדאי לסמן ביומן. חזרו אליו אחר כך ותבדקו כמה פעמים הוא אכן הוביל להמשך במניות שאתם עוקבים אחריהן.

מלקחיים (Tweezer Top / Tweezer Bottom)

תבנית מלקחיים בתחתית: שני שפלים זהים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שני נרות סמוכים עם שפל כמעט זהה (בתחתית) או שיא כמעט זהה (בשיא).
- **מה זה מאותת:** השוק בדק את אותו מחיר פעמיים ונהדף ממנו. זו תמיכה או התנגדות זעירה שנוצרה מול העיניים.
- **איך מאשרים:** הנר השני בצבע ההפוך לראשון, ועדיף על רמה ידועה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** סטופ קצת מעבר לשפל או לשיא המשותף, וזה סטופ קרוב ונוח יחסית.
- **טעויות נפוצות:** לחפש התאמה מדויקת עד האגורה. חשובה הדחייה הכפולה, לא השוויון המושלם.

טיפ שוקיסט: מלקחיים על גרף יומי שנופלים בדיוק על שפל קודם בגרף השבועי הם סימן שקשה להתעלם ממנו.

סביבון (Spinning Top)

תבנית סביבון: חוסר הכרעה אחרי ריצה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** גוף קטן במרכז הנר, פתילים בינוניים משני הצדדים. קרוב משפחה של הדוג'י.
- **מה זה מאותת:** היסוס. אחרי ריצה ארוכה, זה רמז שהכוח הנוכחי מתעייף.
- **איך מאשרים:** הנר הבא. סביבון לבד הוא בעיקר תזכורת לבדוק את הסטופ.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** לרוב אין כאן כניסה, אלא ניהול של פוזיציה קיימת.
- **טעויות נפוצות:** לצפות למשהו מסביבון באמצע דשדוש.

טיפ שוקיסט: כמה סביבונים ודוג'ים ברצף בשיא, אחרי עלייה ארוכה, מספרים יותר מכל אחד מהם לבד.

עוד שמות שתיתקלו בהם

- **חגורת אחיזה (Belt Hold):** נר ארוך שנפתח בשפל (או בשיא) ונע כל היום בכיוון אחד. דומה למרובוז, עם פתיל קטן בצד אחד.
- **שלוש שיטות עולות ויורדות (Rising / Falling Three Methods):** נר ארוך, שלושה נרות קטנים נגד הכיוון שנשארים בתוך הטווח שלו, ואז נר ארוך שממשיך את המגמה. תבנית המשך קלאסית.
- **חלון (Window):** השם היפני לפער מחירים. ניסון מתאר חלונות כאזורי תמיכה והתנגדות חשובים. נדבר על פערם בפרק 3.

מה למדנו בפרק

- כל נר מספר מי שלט בתקופה, וכמה. פתיל ארוך הוא דחייה, גוף ארוך הוא שליטה, גוף קטן הוא היסוס.

- אותה צורה יכולה להיות שוורית או דובית לפי ההקשר: פטיש מול איש תלוי, פטיש הפוך מול כוכב נופל.
- תבניות של שניים ושלושה נרות (בליעה, הרמי, כוכב בוקר וערב, חיילים ועורבים) נוטות להיות משכנעות יותר מנר בודד.
- כמעט כל תבנית נרות זקוקה לאישור, למחזור ולמיקום ליד רמה משמעותית.

שאלות לבדיקה עצמית

1. מה ההבדל בין פטיש לאיש תלוי, אם הצורה שלהם זהה?
2. אחרי ירידה, מופיע נר ירוק שנסגר בדיוק במחצית הגוף של הנר האדום שלפניו. האם זה קו חודר? למה?
3. למה עדיף לחכות לתיקון אחרי שלושה חיילים לבנים במקום להיכנס מיד?

מתרגלים נרות בזמן אמת? בקהילת הווטסאפ השקטה של שוקיסט מתפרסמים עדכונים וסקירות בלי רעש ובלי הצפה: <https://chat.whatsapp.com/DiVPo6Fe3Ei1DclGbOWTAo>

בסיסי-מתקדמים

פרק 3: תבניות גרף (מבני מחיר)

מה ההבדל בין תבנית נר לתבנית גרף בסיסי

תבניות נרות מספרות מה קרה ביום או בשלושה ימים. תבניות גרף מספרות מה קרה בשבועות ובחודשים. הן מתארות את המאבק הארוך בין קונים למוכרים, ובגלל זה הן נוטות לייצר תנועות גדולות יותר כשהן מבשילות.

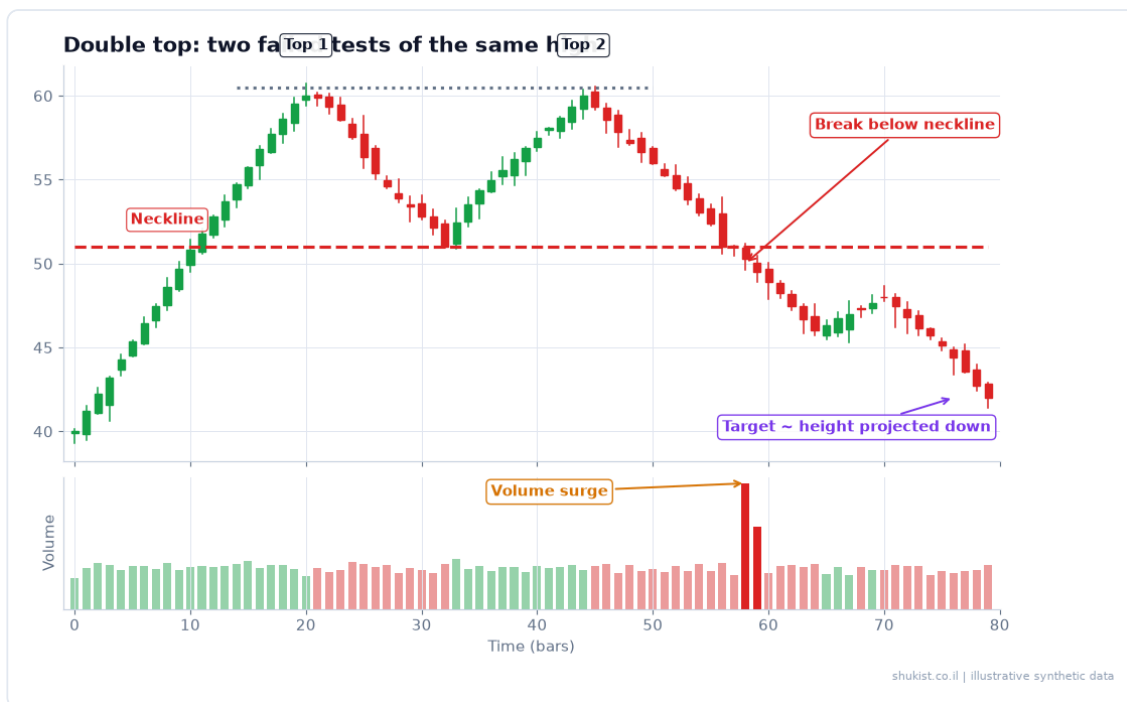
מחלקים אותן לשתי משפחות:

- **תבניות היפוך (Reversal Patterns):** מסמנות שהמגמה הקודמת מתקרבת לסופה. דוגמאות: שיא כפול, ראש וכתפיים, תחתית מעוגלת.
- **תבניות המשך (Continuation Patterns):** הפסקה בתוך מגמה, לפני שהיא ממשיכה באותו כיוון. דוגמאות: דגלים, משולשים, מלבנים.

כמה עקרונות שחלים כמעט על כל תבנית גרף:

- **תבנית לא קיימת עד שהיא נפרצת.** שיא כפול שעוד לא שבר את קו הצוואר הוא בסך הכל שני שיאים.
- **מחזור מאשר.** פריצה עם מחזור גבוה מהממוצע אמינה יותר בדרך כלל מפריצה שקטה.
- **יעד מדוד (Measured Move).** ברוב התבניות מקובל למדוד את גובה התבנית ולהקרין אותו מנקודת הפריצה. זה כלל אצבע, לא הבטחה.
- **חזרה לבדיקה (Throwback / Pullback).** אחרי פריצה, המחיר חוזר פעמים רבות לבדוק את הרמה שנפרצה. לפי הנתונים של בולקובסקי בספר "אנציקלופדיה של תבניות גרף", זה קורה בחלק ניכר מהמקרים, ולכן כדאי לתכנן את הסטופ בהתאם.

שיא כפול ותחתית כפולה (Double Top / Double Bottom) בסיסי

תבנית שיא כפול: שני ניסיונות כושלים באותו שיא | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

תבנית תחתית כפולה בצורת W | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** בשיא כפול, המחיר מגיע לשיא, יורד, חוזר לאותו אזור ונכשל שוב, בצורה שמזכירה את האות M. השפל שבין שני השיאים הוא **קו הצוואר (Neckline)**. תחתית כפולה היא תמונת המראה, בצורת W.
- **מה זה מאות:** הצד המוביל ניסה פעמיים לפרוץ ונכשל. בפעם השנייה הוא בדרך כלל עשה את זה עם פחות כוח.

- **איך מאשרים:** סגירה מתחת לקו הצוואר (בשיא כפול) או מעליו (בתחתית כפולה). מחזור נמוך יותר בשיא השני ומחזור גבוה בשבירה מחזקים את התבנית. כדאי שיעברו כמה שבועות בין שני השיאים בגרף יומי.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בשבירה או בבדיקה חוזרת של קו הצוואר. סטופ מעבר לקו הצוואר, או שמרני יותר, מעבר לשיא או לשפל הכפול. יעד: גובה התבנית מוקרן מקו הצוואר.
- **טעויות נפוצות:** לקרוא לכל שני שיאים "שיא כפול" לפני השבירה. רוב השיאים הכפולים הפוטנציאליים לא מבשילים, והמגמה פשוט ממשיכה.

טיפ שוקיסט: השיא השני לא חייב להיות זהה לראשון. שיא שני קצת נמוך יותר הוא אפילו סימן חולשה נוסף. שיא שני קצת גבוה יותר יכול להיות "פריצת שווא" קלאסית לפני הירידה.

בסיסי

שיא משולש ותחתית משולשת (Triple Top / Triple Bottom)

תבנית שיא משולש | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

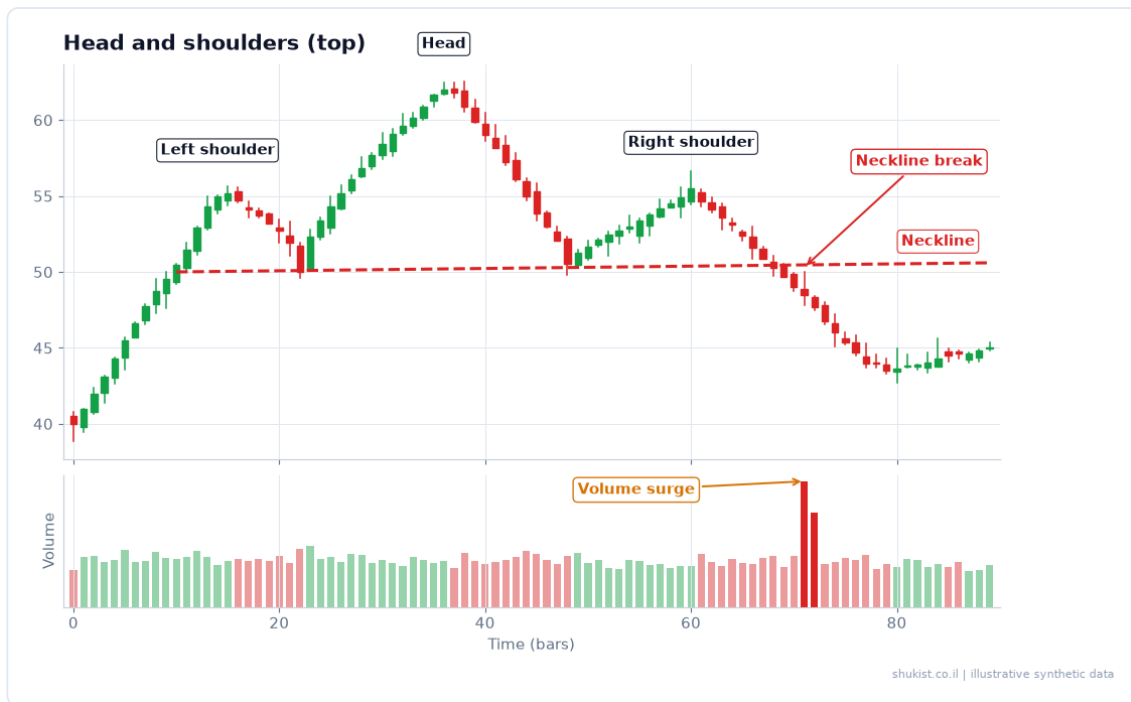
תבנית תחתית משולשת | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שלושה שיאים (או שלוש תחתיות) באותו אזור, עם שני שפלים ביניהם שיוצרים קו תמיכה (או התנגדות).
- **מה זה מאות:** אותו סיפור כמו בתבנית הכפולה, עם עוד ניסיון כושל. ככל שיש יותר ניסיונות, הרמה מוכרת יותר לכולם.
- **איך מאשרים:** שבירה של הקו שמחבר את השפלים (או השיאים), עם מחזור.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כמו בתבנית הכפולה: כניסה בשבירה, סטופ מעבר לקו, יעד לפי גובה התבנית.
- **טעויות נפוצות:** לשכוח שתבנית משולשת דומה מאוד למלבן. ההבדל הוא בכיוון שבו המחיר יוצא, ולכן מחכים לפריצה.

טיפ שוקיסט: אם המחיר בודק את אותה התנגדות בפעם הרביעית, שאלו את עצמכם אם המוכרים שם עוד קיימים. לפעמים כל בדיקה "אוכלת" עוד היצע, עד שהרמה נפרצת.

מתקדמים

ראש וכתפיים (Head and Shoulders)

תבנית ראש וכתפיים בשיא | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שלושה שיאים: כתף שמאלית, ראש גבוה יותר וכתף ימנית נמוכה מהראש ובערך בגובה הכתף השמאלית. השפלים שבין השיאים יוצרים את קו הצוואר, שיכול להיות אופקי או נטוי.
- **מה זה מאותת:** הקונים עשו שיא חדש (הראש), אבל הניסיון הבא (הכתף הימנית) לא הצליח אפילו להתקרב אליו. המגמה העולה מאבדת את מבנה השיאים הגבוהים.
- **איך מאשרים:** סגירה מתחת לקו הצוואר. במקרה האידיאלי המחזור יורד מהכתף השמאלית לראש ולכתף הימנית, ועולה בשבירה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בשבירה או בבדיקה חוזרת של קו הצוואר מלמטה. סטופ מעל הכתף הימנית. יעד: המרחק מהראש לקו הצוואר, מוקרן מטה מנקודת השבירה.
- **טעויות נפוצות:** לפעול לפני שבירת קו הצוואר, ולזהות ראש וכתפיים בכל גרף. בגרף שמחפשים בו תבנית, תמיד תמצאו אחת.

טיפ שוקיסט: אחרי שבירה, המחיר חוזר פעמים רבות לבדוק את קו הצוואר מלמטה. לסוחרים זהירים, זו כניסה עם סטופ קרוב יותר. למחזיקים שלא יצאו בזמן, זו לפעמים "הזדמנות שנייה".

מתקדמים

ראש וכתפיים הפוך (Inverse Head and Shoulders)

תבנית ראש וכתפיים הפוך בתחתית | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** תמונת מראה של הקודמת, בתחתית של ירידה: כתף שמאלית, ראש נמוך יותר וכתף ימנית גבוהה מהראש.
- **מה זה מאות:** המוכרים עשו שפל חדש, אבל הניסיון הבא נכשל להגיע אליו. מבנה של שפלים נמוכים יותר נשבר.
- **איך מאשרים:** כאן המחזור חשוב במיוחד. אצל בולקובסקי ובספרות הקלאסית מודגש שפריצה כלפי מעלה צריכה לרוב מחזור גבוה יותר משבירה כלפי מטה, כי בתחתיות "הכבדה" לא עובדת לטובתכם.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בסגירה מעל קו הצוואר, סטופ מתחת לכתף הימנית, יעד בגובה התבנית מוקרן מעלה.
- **טעויות נפוצות:** לקנות על הכתף הימנית "כי ברור לאן זה הולך". עד שבירת קו הצוואר, זו עוד יכולה להיות סתם תחנה בדרך מטה.

טיפ שוקיסט: בסטטיסטיקות של בולקובסקי, ראש וכתפיים (בשתי הגרסאות) מדורג בין התבניות האמינות יותר יחסית. גם אז, אחוז לא מבוטל מהמקרים נכשל, אז הסטופ לא עובר לחופשה.

תבנית ספל וידית | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** תבנית שוויליאם אוניל הפך למפורסמת. אחרי עלייה, המחיר יורד בצורה מעוגלת, בונה תחתית בצורת U (הספל) וחוזר לאזור השיא הקודם. שם מתפתחת ירידה קטנה ושקטה (הידית), ורק אז מגיעה הפריצה.
- **מה זה מאות:** הספל "מנקה" מוכרים חלשים. הידית היא הניעור האחרון לפני שהמחיר נכנס לשטח שבו כמעט אין מוכרים מאוכזבים.
- **איך מאשרים:** פריצה מעל שפת הספל (גובה הידית) עם מחזור גבוה. הידית צריכה להיות קצרה ורדודה יחסית, ועדיף בחצי העליון של הספל. מחזור נמוך בידיה הוא סימן טוב.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בפריצה מעל שפת הידית, סטופ מתחת לשפל הידית. יעד מקובל: עומק הספל מוקרן מעלה.
- **טעויות נפוצות:** ספל בצורת V חד (זה לא ספל), ידית עמוקה מדי שמוחקת חלק גדול מהספל, או פריצה במחזור דל.

טיפ שוקיסט: בכלי הגרפים של שוקיסט יש שכבה ייעודית בשם "ספל וידית". השתמשו בה כדי לסרוק, אבל תמיד תבדקו בעיניים את הצורה ואת המחזור. אלגוריתם מזהה צורה, לא סיפור.

בסיסי

דגלים ודגלונים (Flags / Pennants)

תבנית דגל שורי: תורן ואחריו תעלה קטנה יורדת | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

תבנית דגלון: תורן ואחריו משולש קטן | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שני חלקים. **התורן (Flagpole)** הוא תנועה חדה ומהירה, בדרך כלל במחזור גבוה. **אחריו הדגל (Flag)**, תעלה קטנה שנוטה מעט נגד הכיוון, או **הדגלון (Pennant)**, משולש קטן ומתכנס.
- **מה זה מאות:** הפסקת נשימה. הסוחרים שנכנסו מוקדם מממשים קצת, אבל אין לחץ מכירה אמיתי. המחזור בדגל יורד בדרך כלל.

- **איך מאשרים:** פריצה מהדגל בכיוון התורן, עם חזרה של המחזור.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בפריצה מהקו העליון של הדגל (בדגל שורי), סטופ מתחת לשפל הדגל. יעד מקובל: אורך התורן מוקרן מנקודת הפריצה.
- **טעויות נפוצות:** "דגל" שנמשך חודשים הוא כבר לא דגל. דגלים אמיתיים קצרים, בדרך כלל כמה ימים עד כשלושה שבועות בגרף יומי. דגל שמתקן יותר ממחצית התורן חשוד.

טיפ שוקיסט: את שכבת "דגל" אפשר להדליק בכלי של שוקיסט. היא שימושית במיוחד אחרי דוחות: מניה שקפצה על דוח טוב ונחה בצורה מסודרת היא בדיוק המקום שבו דגלים נוטים להופיע.

משולשים: עולה, יורד וסימטרי (Triangles) בסיסי

תבנית משולש עולה: תקרה שטוחה ושפלים עולים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

תבנית משולש יורד: שיאים יורדים ורצפה שטוחה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

תבנית משולש סימטרי: שיאים ושפלים מתכנסים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- איך זה נראה:
- **משולש עולה (Ascending Triangle):** התנגדות אופקית ושפלים עולים. הקונים מוכנים לשלם יותר בכל גל.
- **משולש יורד (Descending Triangle):** תמיכה אופקית ושיאים יורדים. המוכרים מוכנים למכור בפחות בכל גל.
- **משולש סימטרי (Symmetrical Triangle):** שיאים יורדים ושפלים עולים, בקצב דומה. אף צד לא שולט.
- **מה זה מאות:** התכווצות של טווח המסחר והתנדודיות, לפני תנועה. למשולש העולה יש הטיה שורית, ליורד הטיה דובית, והסימטרי נוטה להמשיך את המגמה הקודמת אבל לא תמיד.

- **איך מאשרים:** סגירה מחוץ למשולש עם מחזור. פריצות מתרחשות לעיתים קרובות בשני שלישים עד שלושה רבעים מהדרך לקודקוד. פריצה ממש בקצה הקודקוד נוטה להיות חלשה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בפריצה, סטופ בתוך המשולש מעבר לשפל האחרון (או השיא האחרון), יעד בגובה החלק הרחב של המשולש מוקרן מנקודת הפריצה.
- **טעויות נפוצות:** להמר על כיוון היציאה ממשולש סימטרי לפני שהוא קורה.

טיפ שוקיסט: במשולש עולה, כל גל שמגיע לתקרה עם מחזור עולה, ונסוג במחזור יורד, מספר שהקונים צוברים ביטחון. זה הרגע שבו כדאי להכין פקודה ולא לרדוף אחרי המחיר אחר כך.

מתקדמים

יתדות: עולה ויורד (Rising / Falling Wedge)

תבנית יתד עולה: עלייה שמאבדת קיטור | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

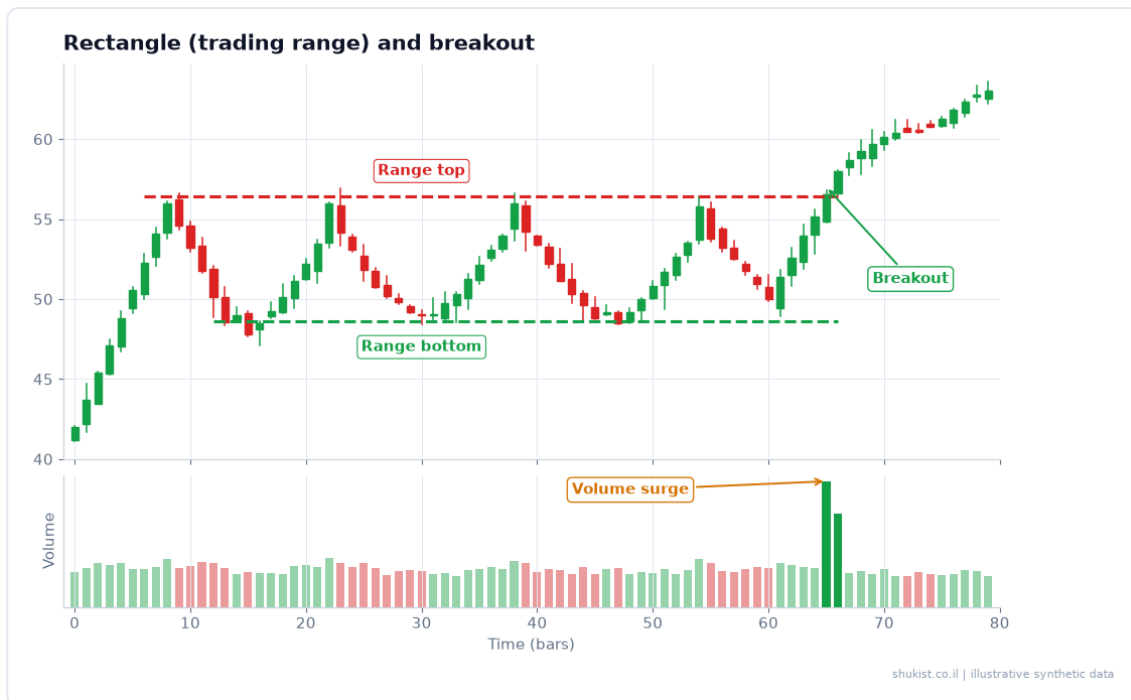
תבנית יתד יורד: ירידה שמאבדת קיטור | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שני קווים מתכנסים ששניהם נוטים באותו כיוון. ביתד עולה (Rising Wedge) שני הקווים עולים, אבל הקו התחתון תלול יותר. ביתד יורד (Falling Wedge) שניהם יורדים, והקו העליון תלול יותר.
- **מה זה מאותת:** המחיר ממשיך באותו כיוון, אבל כל גל קטן מהקודם. המומנטום נחלש. ליתד עולה יש לרוב הטיה דובית, וליתד יורד הטיה שורית.
- **איך מאשרים:** שבירה של הקו התחתון ביתד עולה, או פריצה של הקו העליון ביתד יורד. דיברגנס במתנד מומנטום כמו RSI (פרק 5) הוא תוספת חזקה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בשבירה, סטופ מעבר לקיצון האחרון בתוך היתד, יעד ראשון בתחילת היתד.
- **טעויות נפוצות:** להתבלבל בין יתד למשולש או לערוץ. ביתד שני הקווים נוטים לאותו כיוון ומתכנסים. בערוץ הם מקבילים.

טיפ שוקיסט: יתד עולה אחרי ריצה ארוכה, בשילוב RSI שעושה שיאים נמוכים יותר, הוא אחת התמונות הכי ברורות של "עליות עם פחות דלק".

בסיסי

מלבן (Rectangle)

תבנית מלבן: טווח מסחר ופריצה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** המחיר נע בין תקרה אופקית לרצפה אופקית, כמה פעמים הלך ושוב. נקרא גם **טווח מסחר** או **התבססות (Consolidation)**.
- **מה זה מאות:** שיווי משקל בין קונים למוכרים. הכיוון של הפריצה בסוף הוא מה שקובע.
- **איך מאשרים:** סגירה מחוץ לטווח עם מחזור, ועדיף גם בדיקה חוזרת מוצלחת של הקו שנפרץ.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** שתי גישות. סוחרי טווח קונים ליד הרצפה ומוכרים ליד התקרה, עם סטופ צמוד מחוץ לטווח. סוחרי פריצה מחכים ליציאה ומודדים יעד לפי גובה המלבן.
- **טעויות נפוצות:** לסחור בתוך מלבן צר מדי, שבו העמלות והמרווח אוכלים את הרווח, או לא לשים סטופ "כי זה רק טווח".

טיפ שוקיסט: מלבן ארוך נותן לכם רמות ברורות במיוחד. אחרי הפריצה, קו התקרה הישן הוא לרוב הסטופ הטבעי ביותר שתמצאו.

מתקדמים

תחתית מעוגלת (Rounding Bottom)

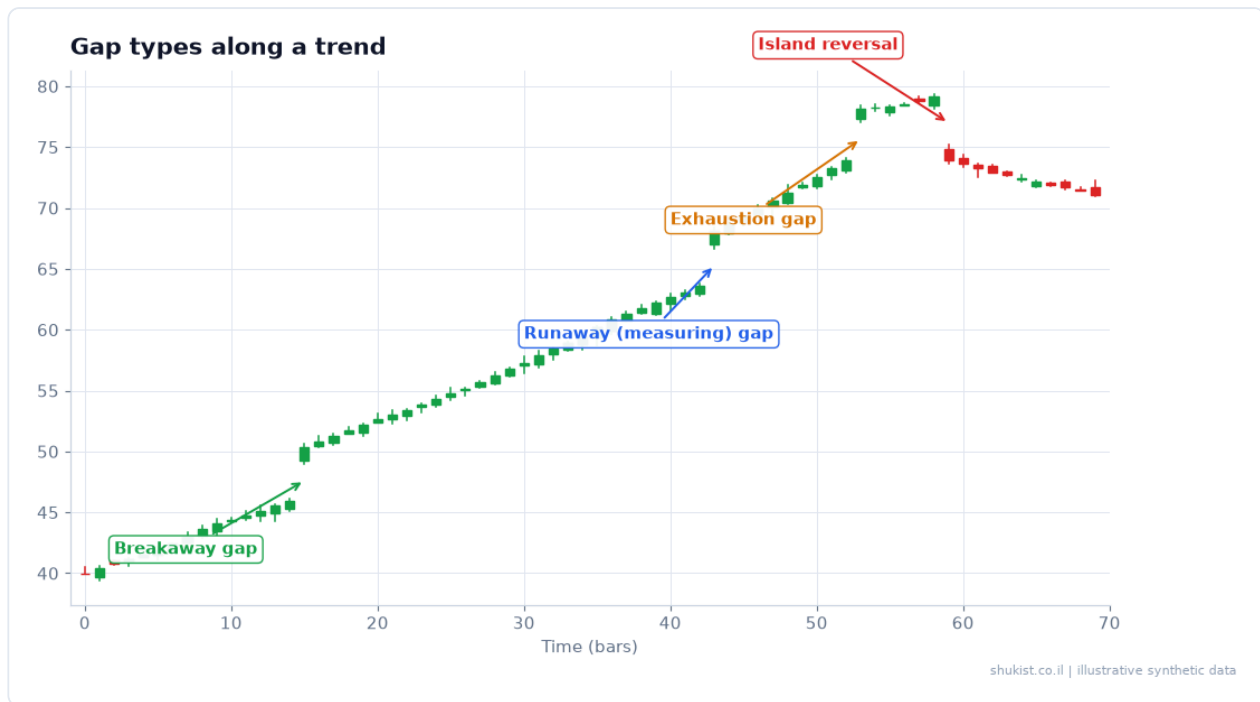
תבנית תחתית מעוגלת, נקראת גם צלוחית | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** ירידה הדרגתית, התיישרות ארוכה ועלייה הדרגתית, בצורה של קערה או צלוחית (Saucer). התבנית נבנית לאורך חודשים, לפעמים שנים.
- **מה זה מאות:** מעבר איטי מהיצע לביקוש, בלי דרמה. המוכרים מתייאשים לאט, והקונים נכנסים לאט.
- **איך מאשרים:** פריצה מעל הרמה שבה התחילה הירידה, עם מחזור שעולה בהדרגה בצד הימני של הקערה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בפריצה או בבדיקה חוזרת, סטופ מתחת לאמצע הצד הימני של הקערה.
- **טעויות נפוצות:** חוסר סבלנות. התבנית איטית מטבעה, ומי שמנסה להקדים אותה יושב לפעמים חודשים בלי תזוזה.

טיפ שוקיסט: תחתיות מעוגלות קל יותר לראות בגרף שבועי. ביומי הן נראות לעיתים קרובות כמו סתם רעש.

מתקדמים

פערי מחירים (Gaps)

סוגי פערי מחירים לאורך מגמה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

פער נוצר כשהמחיר נפתח מעל השיא של התקופה הקודמת או מתחת לשפל שלה, ונשאר אזור על הגרף שבו לא התבצע מסחר. ארבעה סוגים עיקריים:

- **פער רגיל (Common Gap):** בתוך דשדוש, בלי חדשות מיוחדות. נוטה להיסגר מהר יחסית.
- **פער פריצה (Breakaway Gap):** פותח תנועה חדשה מתוך טווח או תבנית, בדרך כלל עם מחזור גבוה. נוטה פחות להיסגר מהר.
- **פער המשך או פער מדידה (Runaway / Measuring Gap):** באמצע מגמה חזקה. לפי כלל אצבע ותיק, הוא מופיע לעיתים קרובות סביב אמצע התנועה.
- **פער מיצוי (Exhaustion Gap):** בסוף תנועה ארוכה, קפיצה אחרונה של התלהבות או פאניקה. אם הוא נסגר תוך ימים ספורים, זה סימן אזהרה.

כשפער מיצוי מלווה בפער הפוך זמן קצר אחריו, נוצר **אי היפוך (Island Reversal)**: קבוצת נרות "מבודדת" מעל או מתחת לשאר הגרף.

- **איך מאשרים:** ההקשר (איפה הפער נמצא במגמה), המחזור, והאם המחיר מכבד את אזור הפער כתמיכה או התנגדות בימים הבאים.
- **טעויות נפוצות:** האמונה ש"כל פער נסגר". חלק מהפערים נסגרים אחרי שנים, וחלקם בכלל לא.

טיפ שוקיסט: פער שנוצר על דוח רבעוני חזק ולא נסגר בשלושת הימים הבאים מספר שהשוק "קיבל" את המחיר החדש. זה מידע שכדאי לשים אליו לב.

מתקדמים

פריצות ופריצות שווא (Breakouts / False Breakouts)

פריצת שווא: המחיר עולה מעל ההתנגדות וחוזר פנימה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

פריצה היא הרגע שבו המחיר יוצא מרמה או מתבנית. **פריצת שווא (False Breakout)**, שנקראת במגמה עולה גם **מלכודת שוורים (Bull Trap)** ובמגמה יורדת **מלכודת דובים (Bear Trap)**, היא פריצה שנכשלת והמחיר חוזר פנימה.

איך מסננים פריצות שווא:

- **סגירה, לא נגיעה.** חכו לסגירה של נר מעבר לרמה, לא רק לחצייה תוך-יומית.
- **מחזור.** פריצה במחזור נמוך מהממוצע חשודה.
- **מרווח ביטחון.** יש סוחרים שדורשים חצייה של 1% עד 3% מעבר לרמה, או חצייה של חלק מה-ATR (פרק 4), לפני שהם מתייחסים לפריצה ברצינות.
- **זמן.** סגירה שנייה מעבר לרמה מוסיפה ביטחון.
- **הקשר רחב.** פריצה של מניה בזמן שהמדד כולו נופל צריכה לעבוד קשה יותר.

יש גם צד שני: פריצת שווא היא בעצמה מידע. אם המחיר פרץ, נכשל וחזר לתוך הטווח, הלכודים בצד הלא נכון יצטרכו לצאת, וזה יכול להאיץ תנועה בכיוון ההפוך.

טיפ שוקיסט: שכבת "פריצה בנפח" בכלי של שוקיסט מסמנת פריצות שהגיעו עם מחזור חריג. זו דרך מהירה לסנן חלק מהפריצות החלשות עוד לפני שאתם מתחילים לנתח.

מה למדנו בפרק

- תבניות גרף מתחלקות להיפוך ולהמשך, והן לא "קיימות" עד שהמחיר פורץ.

- מחזור, סגירה מעבר לרמה ובדיקה חוזרת הם שלושת האישורים המרכזיים.
- יעד מדוד לפי גובה התבנית הוא כלל אצבע שימושי, לא תחזית.
- דגלים, משולשים ומלבנים הם לרוב הפסקות בתוך מגמה. ראש וכתפיים, שיא כפול ויתדות הם לרוב סימני היפוך.
- פריצות שווא הן חלק מהמשחק. מסננים אותן במחזור, בסגירה ובהקשר, ולומדים מהן.

שאלות לבדיקה עצמית

1. מה ההבדל בין יתד עולה לערוץ עולה, ומה ההטיה הקלאסית של כל אחד?
2. בתבנית ראש וכתפיים, הראש ב-100, קו הצוואר ב-90 והשבירה ב-90. מה היעד המדוד?
3. מניה פורצת התנגדות במחזור שהוא חצי מהממוצע. מה תעשו, ולמה?

רוצים לראות תבניות כאלה בניתוחים אמיתיים? בשוקיסט מתפרסמים ניתוחי מניות וסקירות שוק יומיות, ובאינסטגרם שלנו יש גם תזכורות ויזואליות קצרות: https://www.instagram.com/shukist_il

בסיסי-מתקדמים

פרק 4: אינדיקטורים על הגרף

שני סוגי אינדיקטורים בסיסי

אינדיקטור טכני הוא נוסחה שמקבלת מחיר (ולפעמים מחזור) ומחזירה קו או סימן. יש שתי משפחות:

- **אינדיקטורי שכבה (Overlays)** משורטטים על הגרף עצמו, באותה סקאלה של המחיר: ממוצעים נעים, רצועות, ערוצים ורמות. הם עונים בעיקר על השאלה "איפה המחיר ביחס לנורמה?".
- **מתנדבים (Oscillators)** משורטטים בחלון נפרד מתחת לגרף, בסקאלה משלהם: RSI, MACD, סטוכסטי ועוד. הם עונים בעיקר על השאלה "כמה כוח יש לתנועה?". עליהם נדבר בפרק 5.

כלל ברזל לפני שמתחילים: כל אינדיקטור נגזר מהמחיר, ולכן הוא תמיד מאחר. אינדיקטורים לא יודעים משהו שהמחיר לא יודע. מה שהם כן עושים הוא לסדר את המידע כך שיהיה קל יותר לראות אותו.

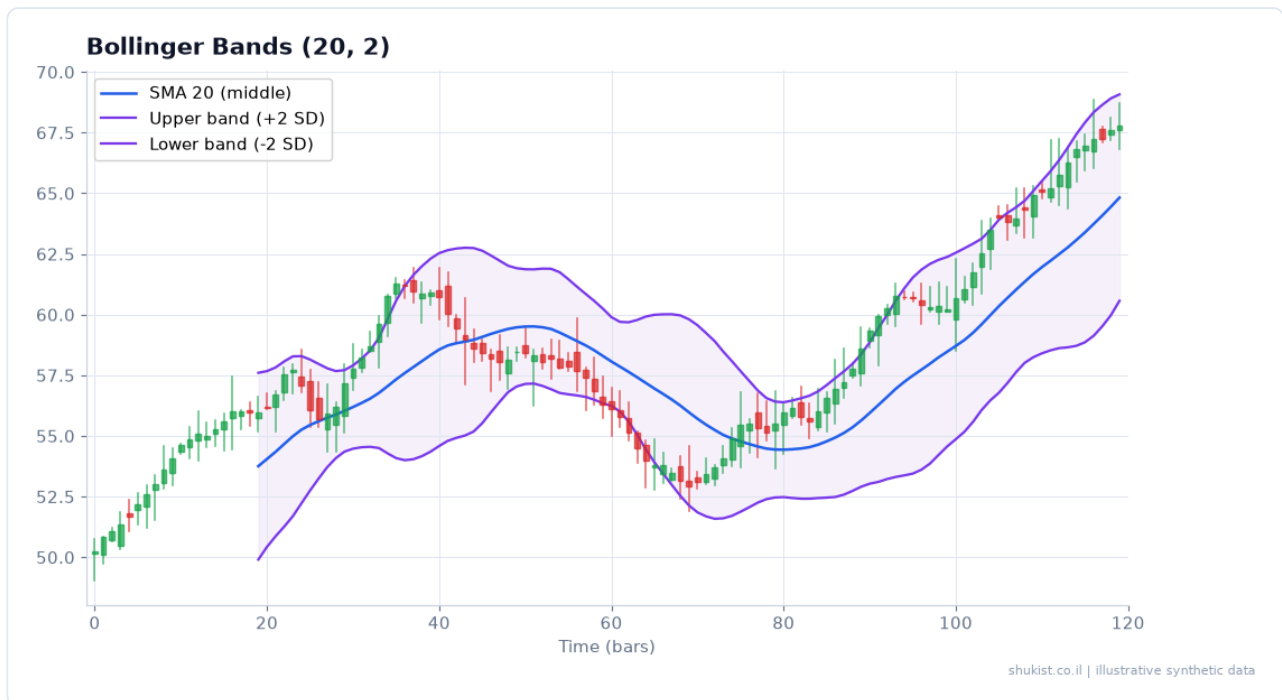
ממוצעים נעים כאינדיקטור בסיסי

את היסודות של SMA ו-EMA הכרנו בפרק 1. כאן נתמקד בשימושים המעשיים:

- **פילטר מגמה.** מחיר מעל EMA 150 עולה = מחפשים בעיקר קניות. מחיר מתחת לממוצע יורד = זהירות, או מחפשים בעיקר מכירות.
- **תמיכה והתנגדות דינמיות.** במגמה חזקה, תיקונים נוטים פעמים רבות להיעצר סביב EMA 20 או SMA 50.
- **הצטלבויות.** ממוצע קצר שחוצה ממוצע ארוך, כמו Golden Cross ו-Death Cross.
- **מרחק מהממוצע.** מחיר שהתרחק מאוד מהממוצע שלו נוטה פעמים רבות "לחזור הביתה", בתיקון או בדשדוש.

טיפ שוקיסט: בחרו שניים או שלושה ממוצעים וקבעו אותם בכל הגרפים שלכם. מי שמחליף ממוצעים כל שבוע כדי "למצוא את הנכון" בדרך כלל מוצא רק את מה שהוא רוצה לראות.

רצועות בולינגר (Bollinger Bands) בסיסי

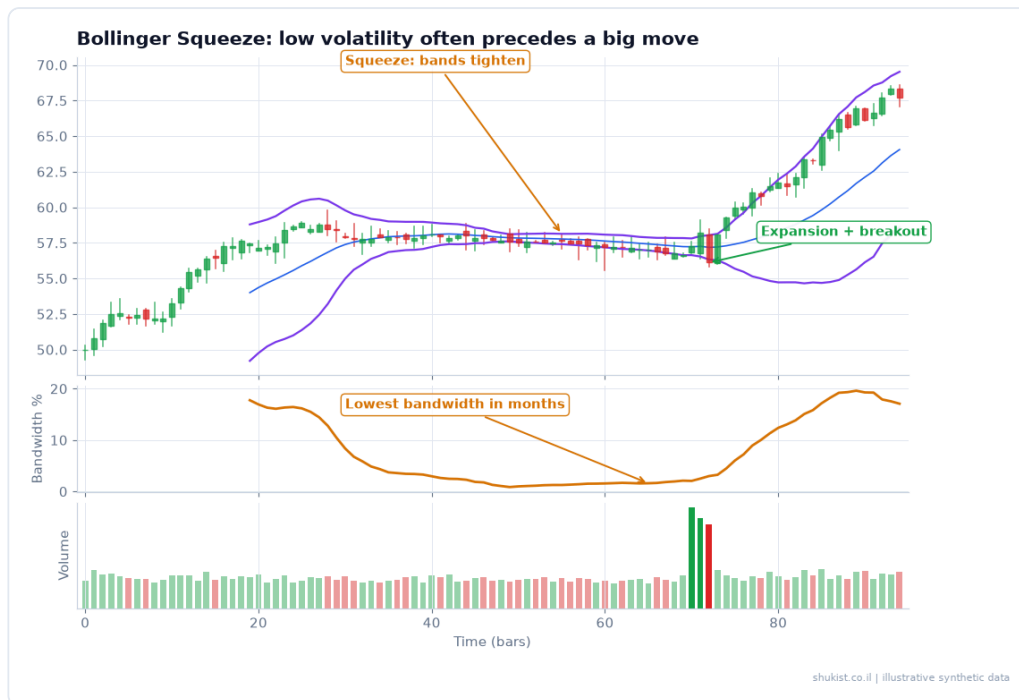
רצועות בולינגר (20, 2) | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שלושה קווים. באמצע ממוצע נע פשוט של 20 תקופות. מעליו ומתחתיו רצועות במרחק של 2 סטיות תקן. ג'ון בולינגר פיתח אותן בשנות השמונים, והרצועות מתרחבות כשהתנודתיות עולה ומתכווצות כשהיא יורדת.
- **מה זה מאותת:** הרצועות מגדירות מה "גבוה" ומה "נמוך" ביחס לתנודתיות האחרונה. נגיעה ברצועה העליונה איננה אות מכירה אוטומטי. בולינגר עצמו מדגיש שבמגמה חזקה המחיר יכול "ללכת על הרצועה" (Walking the Band) הרבה זמן.
- **איך מאשרים:** משלבים עם אינדיקטור מסוג אחר, למשל מתנד מומנטום או מחזור. בולינגר ממליץ במפורש לא להסתמך על כמה אינדיקטורים שמודדים את אותו הדבר.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בשוק מדשדש, חזרה מהרצועה התחתונה לכיוון הממוצע יכולה לשמש כניסה, עם סטופ מתחת לשפל האחרון ויעד בממוצע האמצעי. במגמה, משתמשים בממוצע האמצעי כאזור תמיכה.
- **טעויות נפוצות:** למכור כל נגיעה ברצועה העליונה. במגמה עולה זו בדיוק הדרך להפסיד את כל העלייה.

טיפ שוקיסט: שני מדדים נגזרים שכדאי להכיר: **b%** מראה איפה המחיר נמצא בתוך הרצועות (1 = ברצועה העליונה, 0 = בתחתונה), ו**רוחב הרצועה (BandWidth)** מודד כמה הן רחבות. את השני נפגוש ממש עכשיו.

מתקדמים

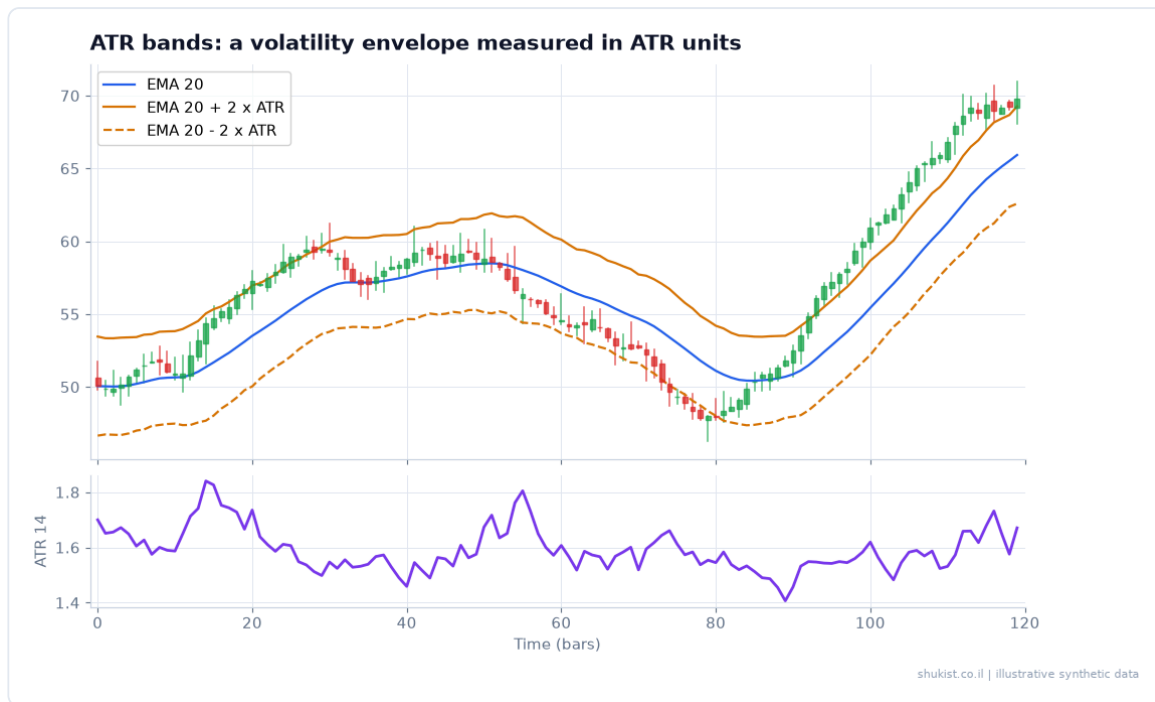
התכווצות בולינגר (Bollinger Squeeze)

התכווצות בולינגר: תנודתיות נמוכה לפני תנועה גדולה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** הרצועות מתכווצות לרוחב הצר ביותר שלהן מזה חודשים. המחיר דורך במקום, הנרות קטנים, המחזור דל.
- **מה זה מאות:** תנודתיות נוטה לעבור במחזורים. תקופה שקטה במיוחד מגיעה לעיתים קרובות לפני תקופה סוערת. ההתכווצות לא אומרת לאן, רק ש"משהו מתבשל".
- **איך מאשרים:** הכיוון נקבע ביציאה: סגירה מחוץ לרצועה, עם מחזור עולה. מתנדים כמו MACD או OBV יכולים לרמוז מראש לאיזה צד הלחץ נבנה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כניסה בסגירה מחוץ לרצועה בכיוון הפריצה, סטופ בממוצע האמצעי או בצד השני של טווח ההתכווצות. יעד ראשון: רוחב טווח ההתכווצות מוקרן מנקודת הפריצה, ואחר כך מסלול עם סטופ נגרר.
- **טעויות נפוצות:** "פריצת השווא הראשונה". בולינגר עצמו מתאר מצב שבו המחיר יוצא קודם לכיוון אחד, חוזר, ורק אז יוצא באמת לכיוון השני. מכאן ההמלצה לסטופ ברור ולא להתאהב בכיוון.

טיפ שוקיסט: שכבת "Bollinger Squeeze" בכלי הגרפים של שוקיסט מסמנת את התקופות האלה אוטומטית. רשימת מניות "בהתכווצות" היא רשימת מעקב מצוינת לשבוע הקרוב.

רצועות ATR: מעטפת תנודתיות ביחידות ATR | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

מה זה ATR. הטווח האמיתי הממוצע (Average True Range) הוא מדד תנודתיות שפיתח ג'. וולס ויילדר וקבע בספרו מ-1978. "הטווח האמיתי" של כל תקופה הוא הגדול מבין שלושה: שיא פחות שפל, המרחק בין השיא לסגירה הקודמת, והמרחק בין השפל לסגירה הקודמת. כך גם פערי פתיחה נכנסים לחשבון. ה-ATR הוא ממוצע מוחלק של הטווחים האלה, בדרך כלל על 14 תקופות. הוא נמדד בשקלים או בדולרים, לא באחוזים, והוא לא אומר דבר על הכיוון.

- **איך זה נראה:** רצועות ATR הן קווים במרחק של מכפלה מסוימת של ATR (למשל 2 או 3) מעל ומתחת לממוצע נע או למחיר.
- **מה זה מאות:** הן מראות מה תנועה "רגילה" ומה תנועה חריגה במונחים של התנודתיות של המניה עצמה. מניה שזזה ATR 3 ביום עשתה משהו יוצא דופן, גם אם באחוזים זה נראה קטן.
- **איך מאשרים:** כמעטפה, הן מאשרות מגמה כשהמחיר נשאר בצד אחד של הממוצע ונוגע שוב ושוב ברצועה באותו צד.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** השימוש החשוב ביותר של ATR הוא בכלל לא כאות כניסה, אלא בקביעת סטופ וגודל פוזיציה. נרחיב בפרק 7.
- **טעויות נפוצות:** להשוות ATR בין מניות במחירים שונים. ATR של 2 דולר במניה של 20 דולר הוא עולם אחר מ-ATR של 2 דולר במניה של 400 דולר. להשוואה, חלקו את ה-ATR במחיר.

טיפ שוקיסט: לפני כל עסקה, תסתכלו על ה-ATR היומי. אם הסטופ שתכננתם קרוב יותר מ-ATR אחד מהמחיר, יש סיכוי טוב שרעש רגיל של יום מסחר יוציא אתכם.

מתקדמים

מחיר ממוצע משוקלל בנפח (VWAP)

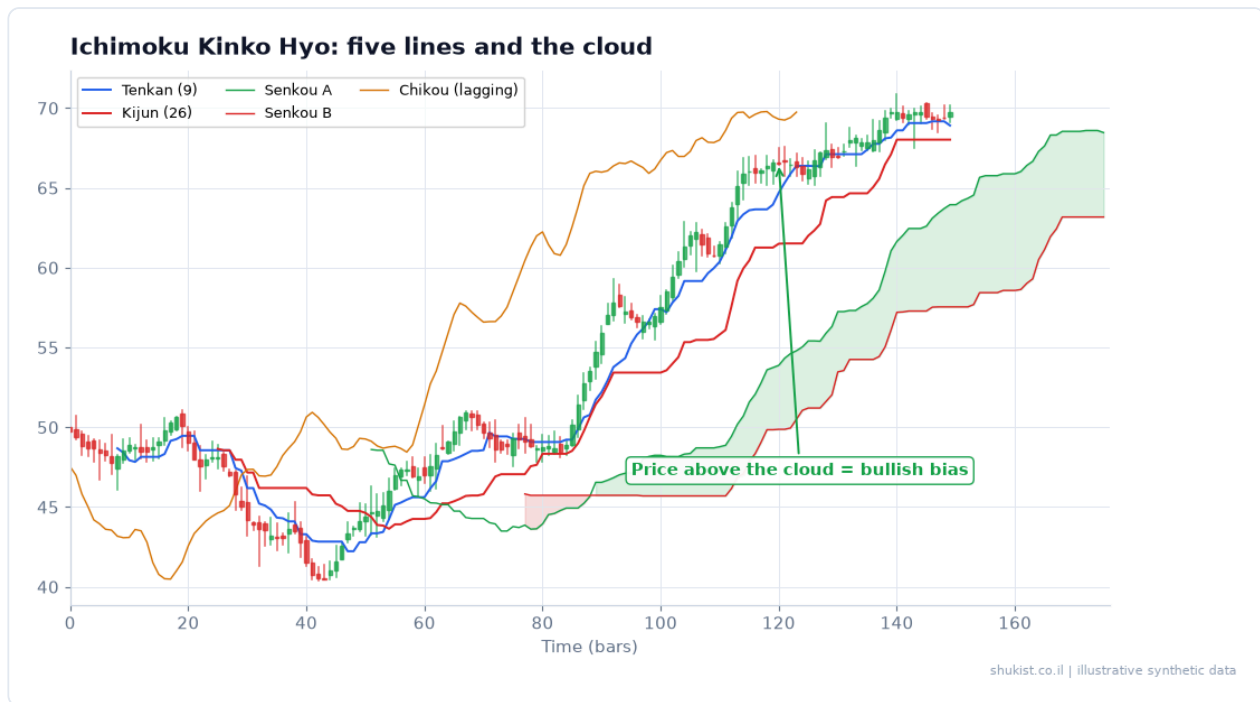

מחיר ממוצע משוקלל בנפח על גרף תוך-יומי | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** קו אחד על הגרף התוך-יומי, שמתחיל מחדש בכל יום מסחר. הוא מחושב כסכום של (מחיר טיפוסי כפול מחזור) חלקי סך המחזור מתחילת היום.
- **מה זה מאותת:** המחיר הממוצע שכל המשתתפים שילמו היום. גופים מוסדיים משתמשים בו כמדד לאיכות הביצוע: מי שקנה מתחת ל-VWAP "קנה טוב" ביחס לשוק.
- **איך מאשרים:** מחיר שנשאר מעל ה-VWAP רוב היום ומקבל תמיכה בכל ירידה אליו מאותת על שליטת קונים תוך-יומית.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** סוחרים יומיים מחפשים חזרות ל-VWAP בכיוון המגמה התוך-יומית, עם סטופ קצת מעבר לו.
- **טעויות נפוצות:** להשתמש ב-VWAP יומי בגרף יומי או שבועי. שם הוא כמעט חסר משמעות. לטווחים ארוכים יש גרסה "מעוגנת" (Anchored VWAP) שמתחילה מאירוע נבחר, כמו דוח או שפל חשוב.

טיפ שוקיסט: גם אם אתם לא סוחרים יומיים, מבט על ה-VWAP ביום של דוח יכול לספר לכם אם הקונים הגדולים הגיבו בהתלהבות או בזהירות.

מתקדמים

איצי'מוקו בקצרה (Ichimoku Kinko Hyo)

מערכת איצי'מוקו: חמישה קווים וענן | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

מערכת יפנית שפיתח עיתונאי בשם גואיצ'י הוסודה, ושמה מתורגם בערך כ"מבט אחד על שיווי המשקל". היא נראית מסובכת, אבל ההיגיון פשוט יחסית:

- **קו המרה (Tenkan-sen):** אמצע הטווח של 9 התקופות האחרונות (שיא ועוד שפל, חלקי 2). קו מהיר.
- **קו בסיס (Kijun-sen):** אותו חישוב על 26 תקופות. קו איטי.
- **קצה ענן א' (Senkou Span A):** ממוצע של שני הקווים הקודמים, משורטט 26 תקופות קדימה.
- **קצה ענן ב' (Senkou Span B):** אמצע הטווח של 52 תקופות, משורטט 26 תקופות קדימה.
- **קו מאחר (Chikou Span):** מחיר הסגירה, משורטט 26 תקופות אחורה.

השטח בין שני קצות הענן הוא **הענן (Kumo)**. הקריאה הבסיסית: מחיר מעל הענן = הטיה שורית, מתחת = הטיה דובית, בתוכו = אזור לא מוכרע. ענן עבה הוא אזור תמיכה או התנגדות חזק יותר מענן דק.

טיפ שוקיסט: אם איצי'מוקו נראה לכם כמו "יותר מדי קווים", התחילו רק מהענן. הוא לבד כבר נותן פילטר מגמה לא רע.

מתקדמים

מערכת SAR פרבולית (Parabolic SAR)

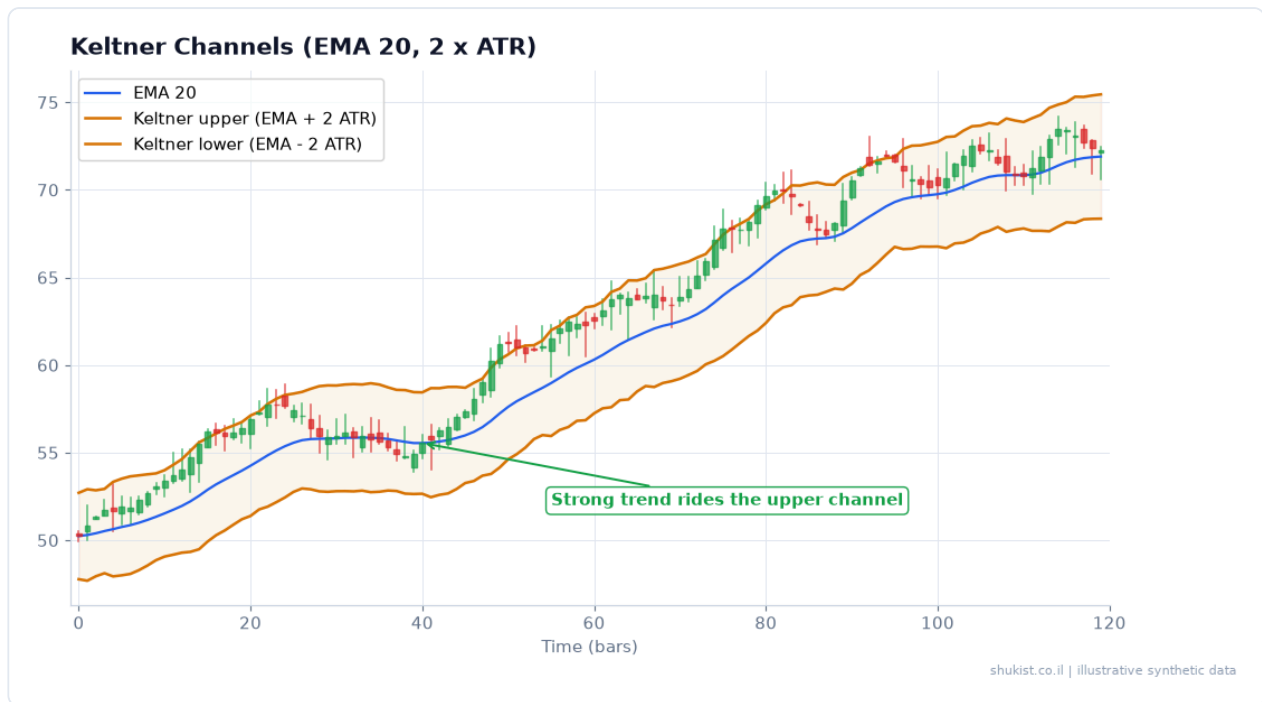
מערכת SAR פרבולית: סטופ נגרר שמתהפך עם המגמה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** נקודות מתחת למחיר במגמה עולה, ומעליו במגמה יורדת. גם היא של ויילדר. SAR הם ראשי תיבות של Stop And Reverse.
- **מה זה מאות:** המערכת היא בעצם סטופ נגרר שמאיץ ככל שהמגמה נמשכת. "פקטור האצה" מתחיל ב-0.02, עולה ב-0.02 בכל שיא חדש, ומוגבל ל-0.2. כשהמחיר חוצה את הנקודות, הן עוברות לצד השני.
- **איך מאשרים:** עובדת טוב במגמות ברורות. בשוק מדשדש היא מתהפכת כל הזמן. לכן כדאי לשלב אותה עם פילטר מגמה כמו ADX (פרק 5).
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** השימוש הנפוץ ביותר הוא ניהול יציאה: מחזיקים כל עוד הנקודות מתחת למחיר.
- **טעויות נפוצות:** להשתמש בה כאות כניסה עצמאי בשוק בלי מגמה.

טיפ שוקיסט: נסו להשתמש ב-SAR רק לניהול פוזיציה שכבר פתחתם מסיבה אחרת. כך מקבלים את היתרון שלה בלי לסבול מהחסרונות.

מתקדמים

תעלות קלטנר (Keltner Channels)

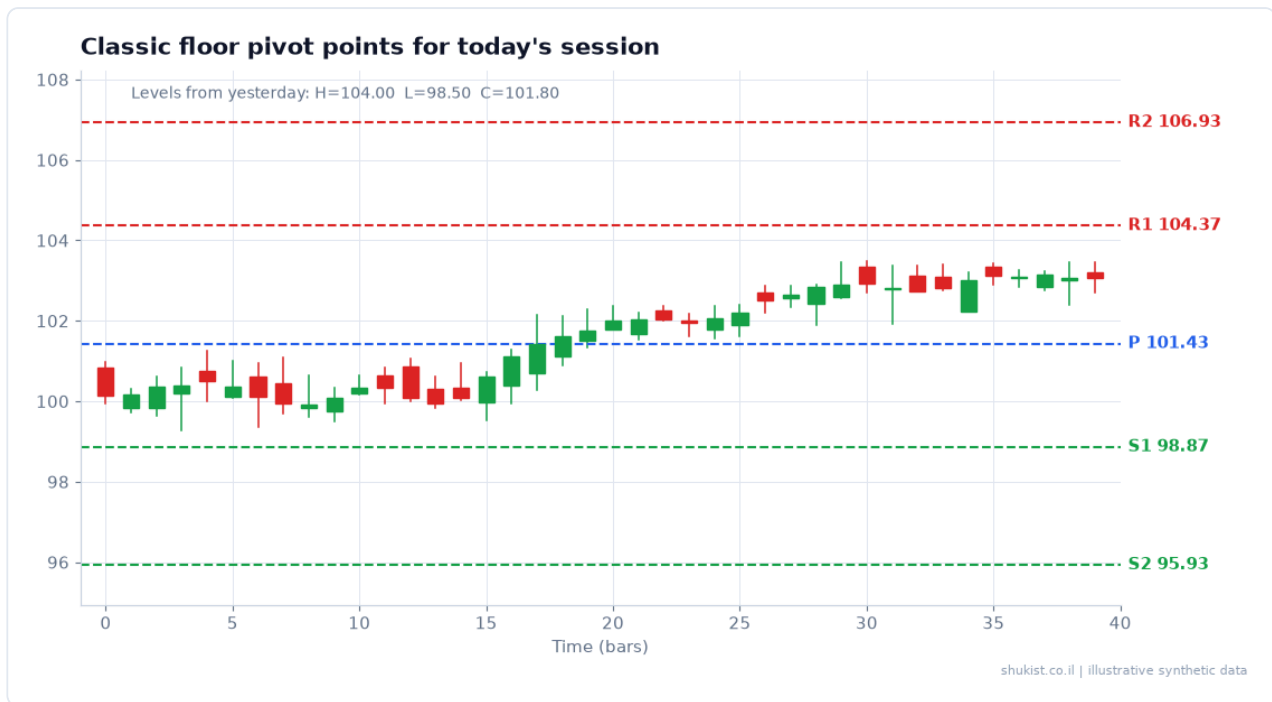
תעלות קלטנר: ממוצע EMA 20 ושני ATR | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** הגרסה המודרנית, שהפך לפופולרית לינדה ראשקה, היא EMA של 20 תקופות עם תעלות במרחק של 2 ATR מעליו ומתחתיו. הגרסה המקורית של צ'סטר קלטנר משנות השישים חושבה אחרת.
- **מה זה מאותת:** בדומה לבולינגר, אבל רוחב התעלה מבוסס על ATR ולא על סטיית תקן. התוצאה: תעלה חלקה ויציבה יותר.
- **איך מאשרים:** סגירה מעל התעלה העליונה מאותתת לעיתים על התחלת מגמה חזקה, במיוחד אם היא מגיעה אחרי תקופה שקטה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** במגמה עולה, תיקון לממוצע האמצעי הוא אזור כניסה פוטנציאלי, עם סטופ מתחת לתעלה התחתונה.
- **טעויות נפוצות:** להתייחס לכל נגיעה בתעלה העליונה כ"קנוי יתר".

טיפ שוקיסט: כשרצועות בולינגר נכנסות לגמרי לתוך תעלות קלטנר, התנודתיות נמוכה במיוחד. זו הגדרה מקובלת אצל לא מעט סוחרים ל"התכווצות" חזקה.

מתקדמים

נקודות ציר (Pivot Points)

נקודות ציר קלאסיות לסשן היום | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** רמות אופקיות שמחושבות מהשיא, השפל והסגירה של היום הקודם. בשיטה הקלאסית:
- **ציר (P) =** (שיא + שפל + סגירה) חלקי 3
- **התנגדות ראשונה (R1) =** 2 כפול P פחות השפל
- **תמיכה ראשונה (S1) =** 2 כפול P פחות השיא
- **התנגדות שנייה (R2) =** P ועוד (שיא פחות שפל)
- **תמיכה שנייה (S2) =** P פחות (שיא פחות שפל)
- **מה זה מאות:** מפת דרכים לסשן. פתיחה מעל הציר נחשבת להטיה חיובית, מתחתיו להטיה שלילית. הרמות משמשות סוחרים יומיים כיעדים ונקודות תגובה.
- **איך מאשרים:** כמו כל רמה, בתגובה של המחיר: היפוך, נר דחייה או פריצה במחזור.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** קנייה בבדיקה של S1 ביום שהמחיר מעל הציר, יעד בציר או ב-R1.
- **טעויות נפוצות:** להשתמש בנקודות ציר יומיות להחזקה של חודשים. לטווחים כאלה יש נקודות ציר שבועיות וחודשיות.

טיפ שוקיסט: הכוח של נקודות ציר נובע בעיקר מכך שהרבה סוחרים יומיים רואים את אותן רמות בדיוק. במניות דלות מחזור, היתרון הזה כמעט נעלם.

מה למדנו בפרק

- אינדיקטורי שכבה מראים איפה המחיר ביחס לנורמה. מתנדים מודדים את כוח התנועה.

- רצועות בולינגר מודדות תנודתיות בסטיות תקן. התכווצות שלהן היא אזהרה מוקדמת לתנועה, לא לכיוון שלה.
- מדד ATR מודד תנודתיות "גולמית", והוא הבסיס לקביעת סטופים וגודל פוזיציה.
- מדד VWAP ונקודות הציר הם כלים בעיקר לסוחרים יומיים. איצ'ימוקו, SAR וקלטנר משמשים לזיהוי מגמה ולניהולה.

שאלות לבדיקה עצמית

1. למה נגיעה ברצועת בולינגר העליונה איננה בהכרח אות מכירה?
2. מניה א' במחיר 50 עם ATR של 2.5, מניה ב' במחיר 200 עם ATR של 4. איזו תנודתית יותר באחוזים?
3. מה ההבדל העיקרי בין רצועות בולינגר לתעלות קלטנר?

רוצים לנסות את השכבות האלה? בכלי הגרפים והתיק של שוקיסט אפשר להדליק בולינגר, התכווצות בולינגר, רצועות ATR ו-EMA 20/150 על כל מניה, עם הסבר קצר ליד כל אחת. היכנסו ל-shukist.co.il ותתחילו לשחק.

מתקדמים

פרק 5: מתנדים מתחת לגרף

מה מתנד עושה, ומה הוא לא עושה בסיסי

מתנד (Oscillator) הוא אינדיקטור שנע בין ערכים מסוימים, או סביב קו אפס, ומשורטט בחלון נפרד מתחת לגרף. רוב המתנדים מודדים **מומנטום**, כלומר את המהירות של שינוי המחיר. הרעיון: לפני שמכונת עוצרת ומסתובבת, היא מאטה. לפני שמגמה מתהפכת, המומנטום שלה נחלש לעיתים קרובות.

שלוש קריאות עיקריות חוזרות כמעט בכל המתנדים:

- **קנוי יתר ומכור יתר (Overbought / Oversold):** המתנד בקצה הטווח שלו. בשוק מדשדש זה יכול לרמוז על חזרה. במגמה חזקה, המתנד יכול להישאר בקצה זמן רב.
- **הצטלבויות (Crossovers):** קו מהיר חוצה קו איטי, או המתנד חוצה את קו האמצע.
- **דיברגנס (Divergence):** המחיר והמתנד נעים בכיוונים מנוגדים. זו אחת הקריאות החשובות ביותר, ונפרט עליה בהמשך.

כלל חשוב: מתנדים עובדים הכי טוב בשוק מדשדש, וממוצעים נעים עובדים הכי טוב בשוק במגמה. לכן כדאי לדעת קודם באיזה שוק אתם נמצאים, ואחר כך לבחור את הכלי. מדד ADX, שנפגוש בהמשך הפרק, עוזר בדיוק בזה.

מדד העוצמה היחסית RSI 14 (Relative Strength Index) בסיסי

מדד RSI 14: מומנטום בסקאלה של 0 עד 100 | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** קו שנע בין 0 ל-100. ויילדר הציג אותו ב-1978 עם ברירת מחדל של 14 תקופות. החישוב משווה את ממוצע העליות לממוצע הירידות בתקופה: RSI שווה 100 פחות 100 חלקי (1 ועוד היחס בין ממוצע העליות לממוצע הירידות). ככל שהעליות דומיננטיות יותר, ה-RSI גבוה יותר.
- **מה זה מאותת:** מעל 70 נחשב בדרך כלל לקנוי יתר, מתחת ל-30 למכור יתר. קו 50 מפריד בין מומנטום חיובי לשלילי.
- **איך מאשרים:** יציאה מאזור קיצון (למשל חזרה מעל 30) עדיפה על עצם הכניסה אליו. מחיר שמתייצב על תמיכה מחזק את הסימן.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בשוק מדשדש, כניסה כשה-RSI חוזר מעל 30 על תמיכה, סטופ מתחת לשפל, יעד באמצע הטווח או בהתנגדות.
- **טעויות נפוצות:** למכור מניה כי ה-RSI שלה מעל 70. במגמות חזקות, RSI יכול לבלות שבועות באזור 70 עד 80 בזמן שהמחיר ממשיך לעלות.

טווחים משתנים לפי מגמה. קונסטנס בראון, שלמדה את השיטה מאנדרו קרדוול, תיארה בספרה על ניתוח טכני לסוחר המקצועי "טווח שוק שורי" ו"טווח שוק דובי" ל-RSI. בגדול, במגמה עולה ה-RSI נוטה לנוע בערך בין 40 ל-90, כשאזור 40 עד 50 משמש תמיכה, ובמגמה יורדת בערך בין 10 ל-60, כשאזור 50 עד 60 משמש התנגדות. הטווחים משתנים לפי ההגדרות והתנודתיות של הנייר. במילים אחרות: במגמה עולה, RSI שיורד ל-40 ומחזיק שם יכול להיות אזור קנייה, הרבה לפני שהוא מגיע ל-30.

טיפ שוקיסט: במקום לשאול "האם RSI מעל 70?", שאלו "באיזה טווח ה-RSI חי בחודשים האחרונים?". זה משנה לגמרי את הפרשנות.

מתקדמים

דיברגנס RSI (RSI Divergence)

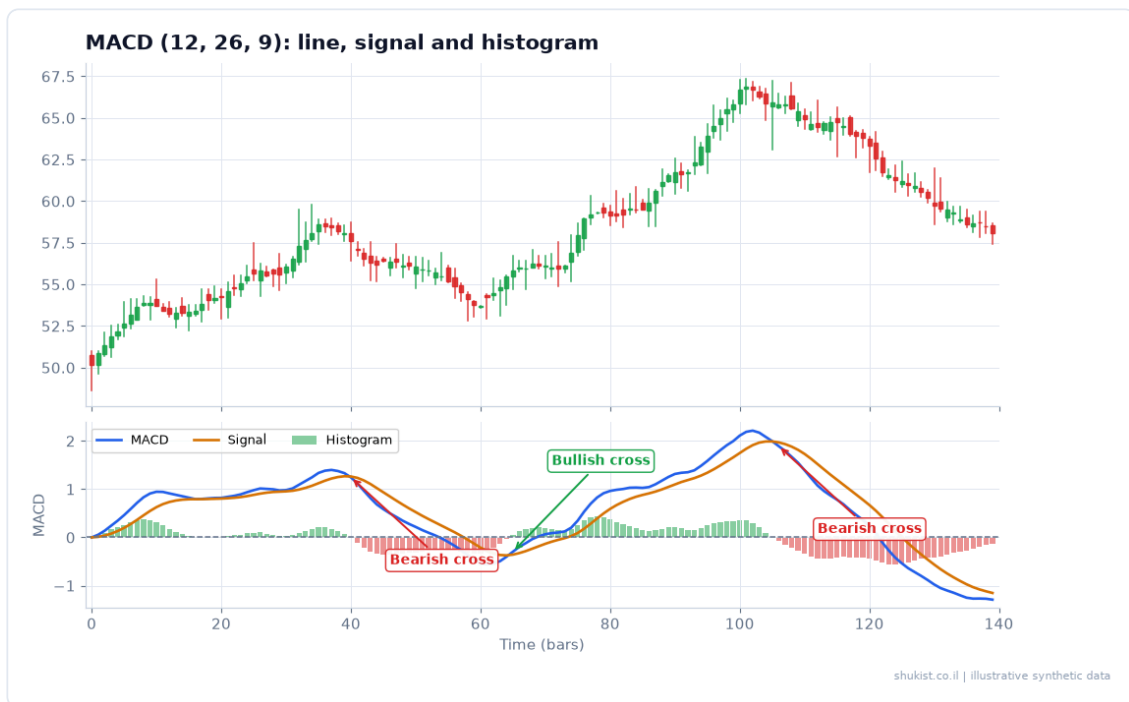
דיברגנס RSI שורי: המחיר יורד, המומנטום לא | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

• איך זה נראה:

- **דיברגנס שורי (Bullish Divergence):** המחיר עושה שפל נמוך יותר, וה-RSI עושה שפל גבוה יותר.
- **דיברגנס דובי (Bearish Divergence):** המחיר עושה שיא גבוה יותר, וה-RSI עושה שיא נמוך יותר.
- **דיברגנס נסתר (Hidden Divergence):** ההפך, וסימן להמשך מגמה. למשל במגמה עולה, המחיר עושה שפל גבוה יותר וה-RSI שפל נמוך יותר.
- **מה זה מאות:** המחיר עדיין זז בכיוון המגמה, אבל עם פחות כוח. זה כמו רץ שעדיין מתקדם, אבל הצעדים שלו מתקצרים.
- **איך מאשרים:** דיברגנס לבד איננו אות. מחכים לשינוי במחיר עצמו: שבירה של קו מגמה, נר היפוך על תמיכה, או פריצה של השיא האחרון בין שני השפלים.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בדיברגנס שורי, כניסה אחרי נר היפוך או פריצת השיא הקטן שבין השפלים, סטופ מתחת לשפל השני, יעד בהתנגדות הקרובה.
- **טעויות נפוצות:** לחפש דיברגנס בכל זוג נקודות. בדיברגנס תקף, השפלים (או השיאים) צריכים להיות ברורים, וה-RSI בשפל הראשון רצוי שיהיה באזור הקיצון. בנוסף, במגמה חזקה יכולים להופיע כמה דיברגנסים ברצף לפני שמשו קורה.

טיפ שוקיסט: שכבת "דיברגנס RSI" בכלי של שוקיסט מסמנת את המקרים האלה על הגרף. היא חוסכת זמן סריקה, אבל השאלה "האם יש תמיכה כאן?" נשארת שלכם.

מדד MACD (Moving Average Convergence Divergence) בסיסי

מדד MACD (12, 26, 9): קו, קו אות והיסטוגרמה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** ג'רלד אפל פיתח את המדד בסוף שנות השבעים. שלושה רכיבים:

- **קו EMA: MACD** של 12 תקופות פחות EMA של 26 תקופות.
- **קו האות (Signal):** EMA של 9 תקופות על קו ה-MACD.
- **ההיסטוגרמה:** ההפרש בין קו ה-MACD לקו האות. תומס אספריי הוסיף אותה ב-1986.
- **מה זה מאותת:** MACD מעל אפס = הממוצע המהיר מעל האיטי, מומנטום חיובי. חציית קו האות כלפי מעלה = האצה. היסטוגרמה שמתכווצת = המומנטום מאט, עוד לפני שהקווים נחצים.
- **איך מאשרים:** הצטלבות שורית מתחת לקו האפס, ואחריה חציית קו האפס, נחשבת לרצף חזק יותר. דיברגנס בין MACD למחיר עובד באותו היגיון כמו ב-RSI.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** במגמה עולה (מחיר מעל 150 EMA), כניסה בהצטלבות שורית אחרי תיקון, סטופ מתחת לשפל התיקון.
- **טעויות נפוצות:** לסחור בכל הצטלבות. בשוק מדשדש הקווים חוצים זה את זה כמה ימים. וזכרו: MACD בנוי מממוצעים, ולכן הוא מאחר.

טיפ שוקיסט: MACD איננו מוגבל בטווח, ולכן אי אפשר לומר ש-MACD של 2 הוא "גבוה". השוו אותו לערכים הקודמים של אותה מניה, לא למניות אחרות.

המתנד הסטוכסטי (Stochastic Oscillator) בסיסי

המתנד הסטוכסטי (14, 3, 3) בשוק מדשדש | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

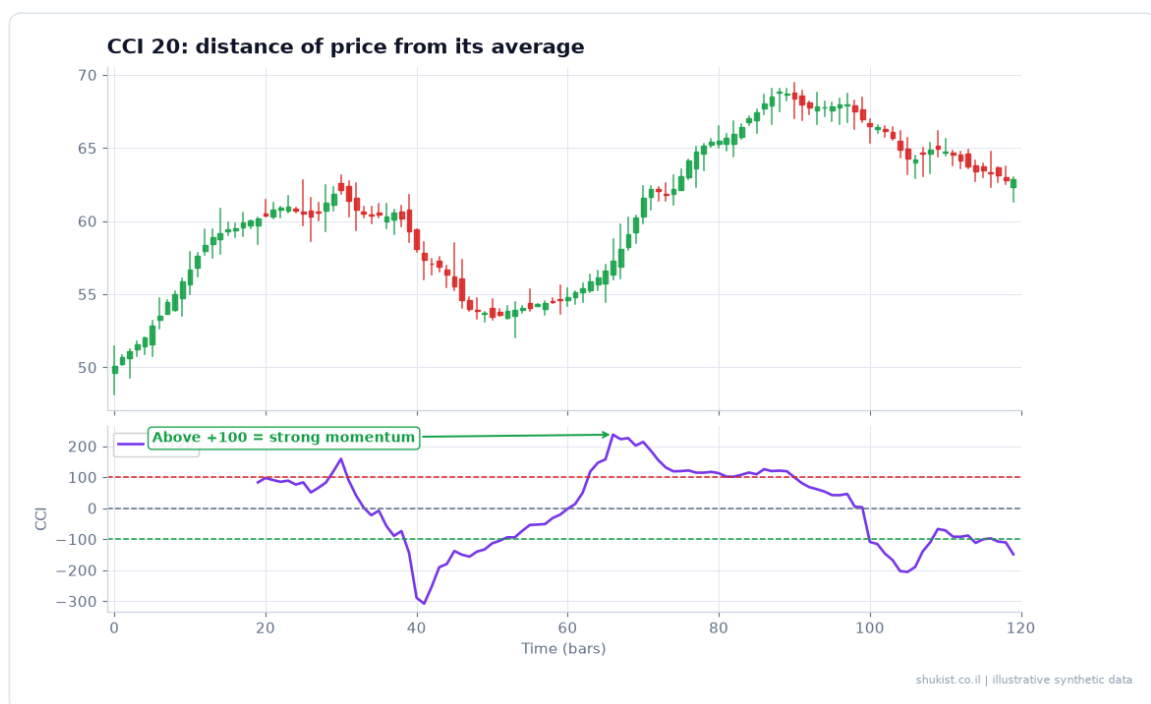
- **איך זה נראה:** שני קווים בין 0 ל-100. ג'ורג' ליין פיתח אותו בשנות החמישים. **הקו K%** מראה איפה הסגירה נמצאת בתוך טווח השיא-שפל של 14 התקופות האחרונות: 100 = בשיא הטווח, 0 = בשפל שלו. **הקו D%** הוא ממוצע של 3 תקופות על K%. בגרסה "האיטית" הנפוצה, גם K% מוחלק.
- **מה זה מאותת:** הרעיון של ליין: במגמה עולה, הסגירות נוטות להיות קרוב לשיא הטווח. כשזה מפסיק לקרות, המומנטום נחלש. מעל 80 = קנוי יתר, מתחת ל-20 = מכור יתר.

- **איך מאשרים:** הצטלבות של K מעל D מתחת ל-20 (או מתחת D% מעל 80), עדיף בכיוון המגמה הגדולה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** בשוק מדשדש, קנייה כשהסטוכסטי חוצה מעלה מאזור 20 ליד תחתית הטווח, יעד בראש הטווח.
- **טעויות נפוצות:** הסטוכסטי מהיר ורגיש מאוד. במגמה חזקה הוא "תקוע" בקצה, ומי שמוכר בכל חצייה מעל 80 נלחם במגמה.

טיפ שוקיסט: שלבו את הסטוכסטי עם פילטר מגמה. במגמה עולה, חפשו רק את החציות מעלה מאזור 20. ככה הוא הופך מכלי של "ניחוש שיאים" לכלי של תזמון תיקונים.

מתקדמים

מדד ערוץ הסחורות CCI (Commodity Channel Index)

מדד CCI 20: מרחק המחיר מהמוצע שלו | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** דונלד למברט הציג אותו ב-1980 במגזין Commodities. הוא מודד כמה המחיר הטיפוסי ((שיא + שפל + סגירה) חלקי 3) רחוק מהמוצע הנע שלו, ביחידות של סטיית ממוצע. המקדם 0.015 בנוסחה נבחר כך שרוב הערכים ייפלו בין -100 ל-+100.
- **מה זה מאות:** מעל +100 = מומנטום חזק כלפי מעלה, מתחת ל-100 = מומנטום חזק כלפי מטה. למברט השתמש במקור בחציית +100 דווקא כאות לתחילת מגמה, לא כאות מכירה.
- **איך מאשרים:** כמו במתנדים אחרים: דיברגנס, חזרה מאזור קיצון, ומחיר שמאשר.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** במגמה עולה, CCI שיוord מתחת ל-100 וחוזר מעליו יכול לסמן סוף תיקון.
- **טעויות נפוצות:** CCI לא מוגבל בטווח, וערכים של +200 ויותר אפשריים לגמרי. אל תחפשו "תקרה" מוחלטת.

טיפ שוקיסט: למרות השם, CCI לא שמור לסחורות. הוא עובד על מניות, מדדים ומטבעות באותו היגיון.

מתקדמים

מדד ADX ומערכת DMI (Average Directional Index)

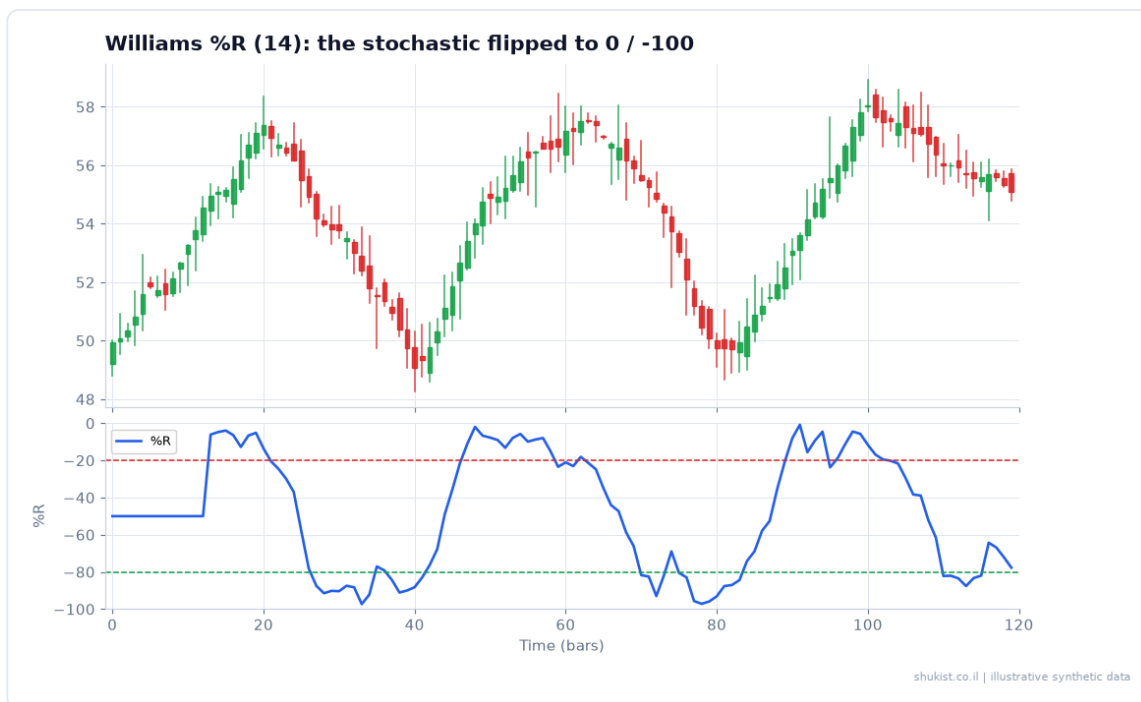

מדד ADX ומערכת DMI: האם יש מגמה, ומי שולט בה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** שלושה קווים, גם הם מבית היוצר של ויילדר. **הקו +DI** מודד את כוח התנועה כלפי מעלה, **הקו -DI** את כוח התנועה כלפי מטה, **והקו ADX** מודד את עוצמת המגמה, בלי קשר לכיוון.
- **מה זה מאות:** כאן כדאי להתעכב, כי זה המתנד הכי פחות מובן. **ADX** גבוה **לא** אומר שהמחיר עולה. הוא אומר שיש מגמה חזקה, לאיזשהו כיוון. הכיוון נקבע לפי ה-DI: אם DI+ מעל DI-, המגמה עולה. כלל אצבע נפוץ: **ADX** מתחת ל-20 עד 25 = אין מגמה ממשית, **ADX** מעל 25 ועולה = מגמה מתחזקת.
- **איך מאשרים:** הצטלבות של DI+ מעל DI-, יחד עם **ADX** שעולה מעל 20 עד 25, היא אישור קלאסי להתחלת מגמה.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** **ADX** משמש בעיקר לבחירת כלי. **ADX** נמוך = מתנדים וסחר בטווח. **ADX** גבוה ועולה = ממוצעים נעים, פריצות וסטופ נגרר.
- **טעויות נפוצות:** לחשוב ש-**ADX** שיוורד מ-45 ל-35 אומר שהמחיר "מתחיל לרדת". הוא אומר שהמגמה, בכל כיוון, מאבדת עוצמה.

טיפ שוקיסט: בכלי של שוקיסט **ADX** מופיע כשכבה נפרדת. הרגל טוב: להציץ בו לפני שמחליטים אם להפעיל את ה-RSI או את ה-EMA. זה כמו לבדוק את מזג האוויר לפני שבוחרים נעליים.

מתקדמים

מדד ויליאמס %R (Williams %R)

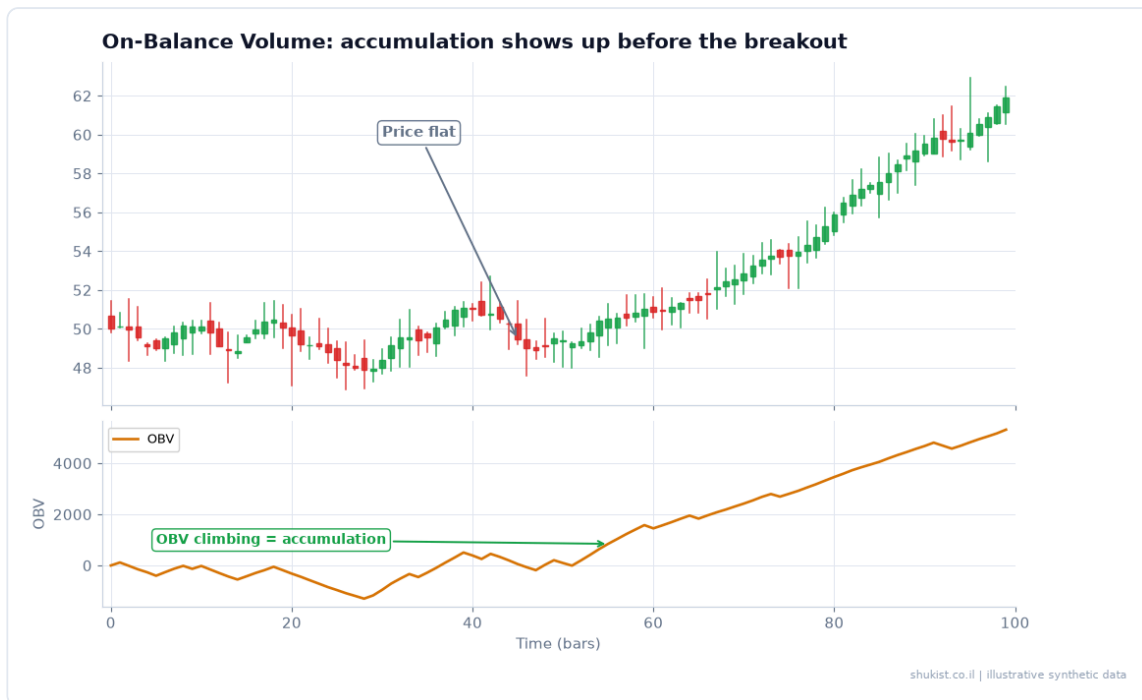
מדד ויליאמס %R (14): הסטוכסטי בסקאלה הפוכה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** לארי ויליאמס פיתח אותו. הוא דומה מאוד לסטוכסטי הלא-מוחלק, רק בסקאלה הפוכה של 0 עד -100. ערך של 0 = הסגירה בשיא הטווח, ערך של -100 = בשפל הטווח.
- **מה זה מאות:** מעל -20 = קנוי יתר, מתחת ל-80 = מכור יתר.
- **איך מאשרים:** יציאה מאזור הקיצון, וכמו תמיד, מחיר שמאשר.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** זהה לסטוכסטי בעיקרון.
- **טעויות נפוצות:** להשתמש בו יחד עם הסטוכסטי ולחשוב שיש שני אישורים. שני המדדים מודדים כמעט את אותו דבר.

טיפ שוקיסט: אם כבר יש לכם סטוכסטי על הגרף, ויליאמס %R לא מוסיף מידע חדש. בחרו אחד.

מתקדמים

מדד נפח מאוזן (OBV (On-Balance Volume

מדד OBV: צבירה שמופיעה לפני הפריצה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** ג'ו גרנוויל הציג אותו ב-1963. קו מצטבר: ביום שבו המחיר נסגר בעלייה, מוסיפים את כל המחזור של היום. ביום ירידה, מחסירים אותו.
- **מה זה מאות:** הערך המוחלט חסר משמעות, רק הכיוון חשוב. OBV שעולה בזמן שהמחיר מדשדש עשוי להעיד על צבירה (Accumulation), כלומר קונים שאוספים בשקט. OBV שיוורד בזמן שהמחיר מחזיק עשוי להעיד על פיזור (Distribution).
- **איך מאשרים:** פריצה של המחיר שמגיעה אחרי ש-OBV כבר עשה שיא חדש נחשבת אמינה יותר.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** OBV משמש בעיקר כאישור לפריצה. סטופ ויעד נקבעים לפי המבנה במחיר.
- **טעויות נפוצות:** לשכוח ש-OBV מקצה את כל המחזור היומי לכיוון אחד, גם ביום שבו המחיר עלה רק אגורה. בגלל זה הוא "גס" יחסית.

טיפ שוקיסט: שרטטו קו מגמה על ה-OBV עצמו. שבירה שלו לפעמים מקדימה את השבירה בגרף המחיר.

מתקדמים

מדד זרימת הכסף (MFI (Money Flow Index

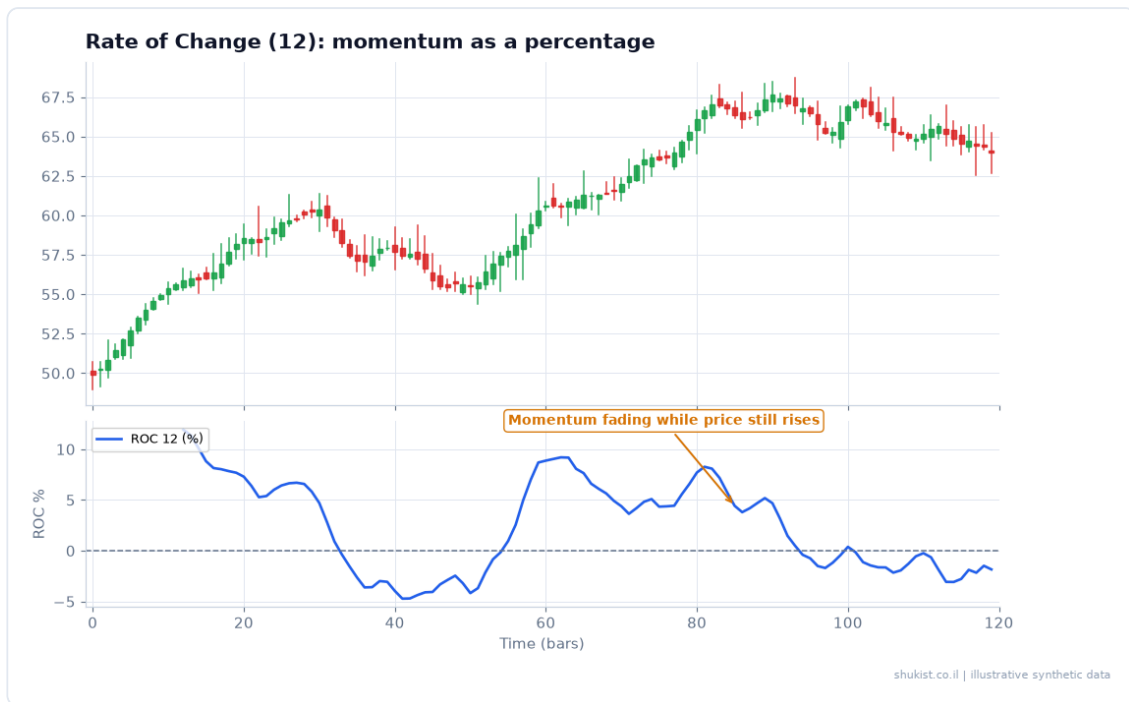
מדד MFI 14: מדד RSI משוקלל בנפח | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** מתנד בין 0 ל-100 שמכונה לפעמים "RSI משוקלל בנפח". הוא מחשב את "זרימת הכסף" (מחיר טיפוסי כפול מחזור) בימים חיוביים מול ימים שליליים, על 14 תקופות.
- **מה זה מאותת:** מעל 80 = קנוי יתר, מתחת ל-20 = מכור יתר. מחזור גבוה בימי ירידה ידחוף אותו מטה גם כשהמחיר עוד לא זז הרבה.
- **איך מאשרים:** דיברגנס בין MFI למחיר, במיוחד באזורי הקיצון.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** כמו ב-RSI, עם יתרון של "שכבת" מחזור.
- **טעויות נפוצות:** להשתמש בו במניות עם מחזור דליל מאוד, שבהן יום אחד חריג מעוות את כל התמונה.

טיפ שוקיסט: כשה-RSI וה-MFI מספרים סיפורים שונים, תסתכלו על המחזור. בדרך כלל שם נמצא ההסבר.

בסיסי

שיעור שינוי ומומנטום (ROC / Momentum)

מדד שיעור השינוי (12): מומנטום באחוזים | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

- **איך זה נראה:** המתנד הפשוט ביותר. **שיעור שינוי (ROC)** = שינוי המחיר באחוזים לעומת N תקופות אחורה. **מומנטום (Momentum)** הוא אותו רעיון בשקלים במקום באחוזים. הקו נע סביב אפס.
- **מה זה מאות:** מעל אפס = המחיר גבוה מלפני N תקופות. קו שעולה = האצה. קו שירד בזמן שהמחיר עוד עולה = האטה.
- **איך מאשרים:** חציית קו האפס, ודיברגנס מול המחיר.
- **רעיון לכניסה, סטופ ויעד:** משמש בעיקר לדירוג ולסינון. למשל, השוואת ROC של 3 או 6 חודשים בין כמה מניות או סקטורים כדי לראות מי מוביל.
- **טעויות נפוצות:** לבחור N קצר מדי, שמייצר רעש.

טיפ שוקיסט: ROC של 12 חודשים הוא בסיס לאסטרטגיות מומנטום רבות שנחקרו באקדמיה. גם אם אתם לא סוחרים לפיו, הוא דרך מהירה לדעת מי "חזק" בשוק.

מתקדמים

איך לא להיטבע במתנדים

ג'ון בולינגר מזהיר בספרו מפני מה שהוא מכנה "מולטיקולינאריות": שימוש בכמה אינדיקטורים שמודדים את אותו הדבר, ואז תחושה מזויפת של אישור כפול. RSI, סטוכסטי, ויליאמס R ו-CCI הם כולם מתנדי מומנטום. אם שלושה מהם אומרים "קנוי יתר", קיבלתם בפועל אישור אחד.

ארגז כלים מאוזן נראה בערך כך:

- כלי מגמה אחד (ממוצע נע או ADX).

- מתנד מומנטום אחד (RSI או סטוכסטי או MACD).
- כלי נפח אחד (מחזור גולמי, OBV או MFI).
- כלי תנודתיות אחד (ATR או בולינגר).

מה למדנו בפרק

- מתנדים מודדים מומנטום. הם עובדים הכי טוב בשוק מדשדש, ודורשים זהירות במגמות חזקות.
- ערך RSI מעל 70 איננו אות מכירה. טווח ה-RSI משתנה לפי המגמה.
- דיברגנס הוא אזהרה. האישור מגיע מהמחיר.
- מדד ADX מודד עוצמת מגמה, לא כיוון. הוא עוזר לבחור את הכלי הנכון.
- המדדים OBV ו-MFI מוסיפים את ממד המחזור.
- כמה מתנדים מאותו סוג לא נותנים כמה אישורים.

שאלות לבדיקה עצמית

1. מניה במגמה עולה חזקה, RSI על 76. למה זו לא בהכרח סיבה למכור?
2. מה ההבדל בין ADX של 40 עם DI+ מעל DI- לבין ADX של 40 עם DI- מעל DI+?
3. למה שילוב של RSI וסטוכסטי לא נחשב לשני אישורים נפרדים?

שאלה על אינדיקטור? בקהילת הווטסאפ של שוקיסט אפשר להתעדכן בסקירות ובתכנים חדשים, בלי רעש. והכלי עם MACD, RSI 14, סטוכסטי ו-ADX מחכה לכם באתר shukist.co.il.

מתקדמים

פרק 6: שילובים ואישורים

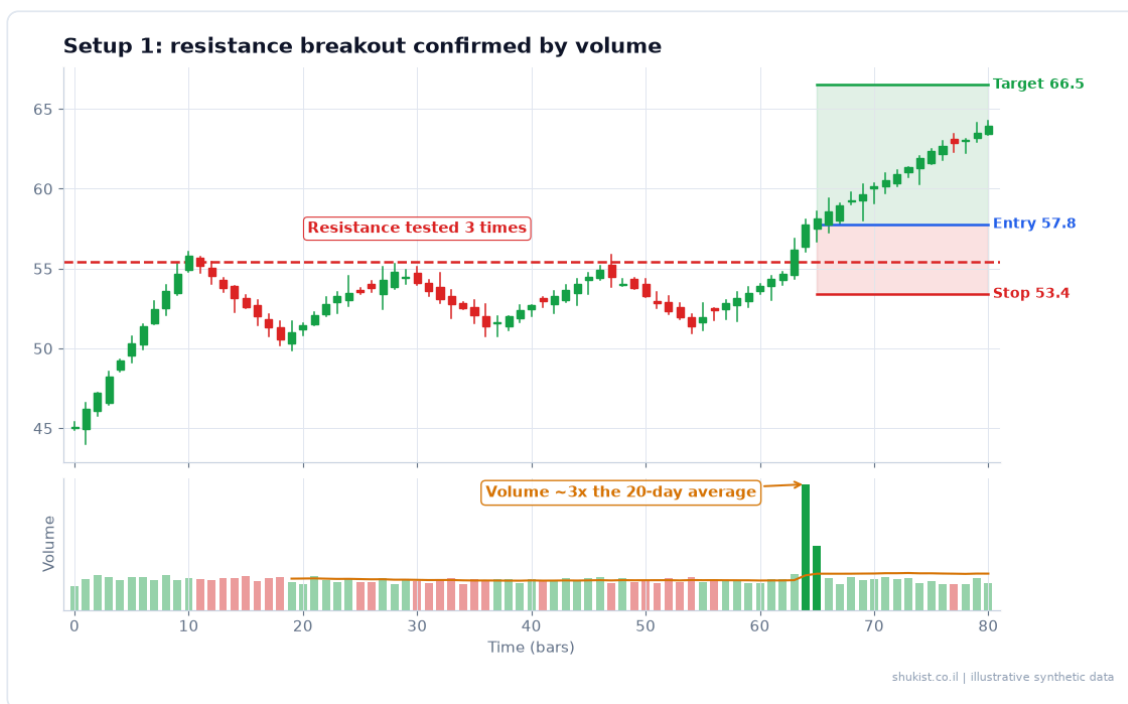
למה את אחד לא מספיק בסיסי

כל אחד מהכלים שהכרנו נכשל לפעמים. הרעיון של שילוב הוא לא למצוא את "האינדיקטור המושלם", אלא לחכות למצב שבו כמה ראיות **מסוגים שונים** מצביעות על אותו כיוון. סוחרים קוראים לזה **התכנסות (Confluence)**.

התכנסות טובה כוללת בדרך כלל:

1. **הקשר** - מה המגמה בטווח הזמן הגדול?
2. **מיקום** - האם אנחנו ליד רמה משמעותית (תמיכה, התנגדות, ממוצע, פיבונאצ'י)?
3. **טריגר** - האם המחיר עצמו נותן סימן (נר היפוך, פריצה)?
4. **אישור** - האם המחזור או המומנטום תומכים?
5. **סיכון** - האם יש מקום הגיוני לסטופ, ויחס סיכון/סיכוי סביר?

בהמשך הפרק תמצאו שש תבניות עבודה (Setups) שמדגימות את הרעיון. הן לא "מערכות מנצחות", אלא דוגמאות לדרך חשיבה. המספרים על האיורים מומצאים ונועדו להמחשה בלבד.

תבנית עבודה 1: פריצת התנגדות עם מחזור גבוה בסיסי

פריצת התנגדות שמאושרת במחזור | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

הסיפור: מניה במגמה עולה בטווח הארוך נתקעת מתחת להתנגדות ברורה, שנבדקה שלוש פעמים. כל ירידה נעצרת בשפל קצת יותר גבוה. ואז מגיע יום שבו המחיר נסגר מעל ההתנגדות, במחזור של כפי שלושה מהממוצע.

רשימת בדיקה:

- מחיר מעל EMA 150 עולה.
- התנגדות שנבדקה לפחות פעמיים.
- סגירה מעל ההתנגדות, לא רק חצייה תוך-יומית.
- מחזור של לפחות פי 1.5 מהממוצע של 20 ימים (חלק מהסוחרים דורשים יותר).
- אין דוח רבעוני בימים הקרובים, או שאתם מודעים לסיכון שלו.

תוכנית: כניסה בסגירה או ביום שאחריו. סטופ מתחת לאזור הפריצה (או מתחת לשפל האחרון לפני הפריצה), בעזרת ATR כדי לא לשים אותו צמוד מדי. יעד ראשון: גובה טווח ההתבססות, מוקרן מעלה. חלופה שמרנית: לחכות לבדיקה חוזרת של ההתנגדות הישנה כתמיכה.

טיפ שוקיסט: שכבת "פריצה בנפח" ושכבת "שיא/שפל 52 שבועות" בכלי של שוקיסט הן צמד טוב לסריקה. פריצה בנפח שהיא גם שיא שנתי חדש היא המועמדת הקלאסית לתבנית העבודה הזו.

מתקדמים

תבנית עבודה 2: דיברגנס על אזור תמיכה

דיברגנס RSI על אזור תמיכה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

הסיפור: המחיר יורד לאזור תמיכה שכבר עצר אותו בעבר, ויוצר שם שפל כפול או שפל נמוך במעט. ב-RSI, השפל השני גבוה מהראשון. המוכרים הצליחו להוריד את המחיר, אבל עם פחות כוח.

רשימת בדיקה:

- אזור תמיכה מוגדר (שפל קודם, ממוצע ארוך או רמת פיבונאצ'י).

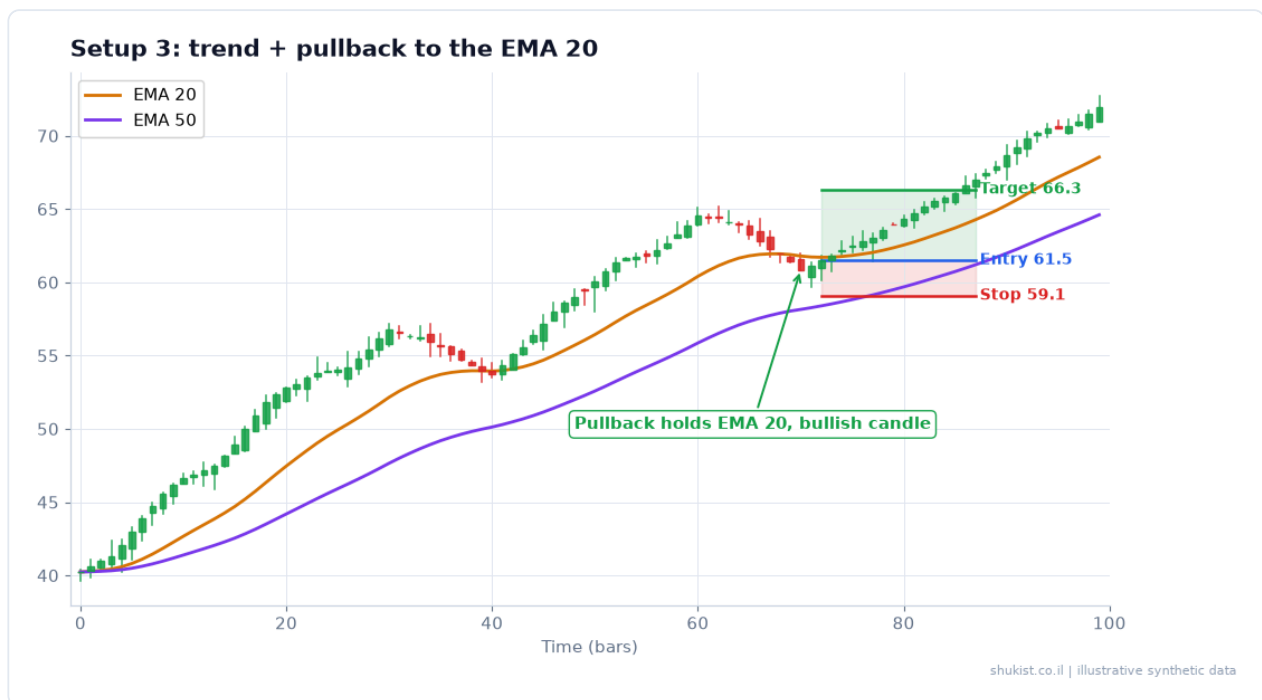
- דיברגנס שורי ב-RSI, ועדיף שהשפל הראשון היה מתחת ל-30.
- טריגר במחיר: נר היפוך (פטיש, בליעה שוורית) או פריצה של השיא הקטן בין השפלים.

תוכנית: כניסה אחרי הטריגר. סטופ מתחת לשפל השני. יעד ראשון בהתנגדות הקרובה, שני ביחס של 1:2 ומעלה.

ממה להיזהר: דיברגנס נגד מגמה ראשית יורדת חזקה נכשל לעיתים קרובות. אם המחיר מתחת ל-EMA 150 יורד, זו עסקת נגד-מגמה, ומגיע לה גודל פוזיציה קטן יותר.

בסיסי

תבנית עבודה 3: מגמה ותיקון לממוצע EMA 20

מגמה עולה ותיקון לממוצע EMA 20 | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

הסיפור: זו אולי תבנית העבודה הפשוטה והנפוצה ביותר. מניה במגמה עולה ברורה, EMA 20 מעל EMA 50 ושניהם עולים. המחיר מתקן בשקט, במחזור יורד, אל ה-EMA 20, ושם מופיע נר שורי.

רשימת בדיקה:

- מבנה של שיאים ושפלים עולים.
- ממוצעים מסודרים ועולים (קצר מעל ארוך).
- תיקון במחזור נמוך מהממוצע.
- נר היפוך או סגירה חזקה סביב ה-EMA 20.
- מדד RSI שיורד לאזור 40 עד 50 ומתייצב, לא מתחת ל-30.

תוכנית: כניסה מעל שיא נר ההיפוך. סטופ מתחת לשפל התיקון. יעד: השיא האחרון, ואחר כך סטופ נגרר.

טיפ שוקיסט: כשהמגמה חזקה מאוד, תיקונים לא תמיד מגיעים ל-20 EMA. כשהיא מתונה יותר, הם עלולים להגיע ל-50 EMA. כדאי לבדוק איזה ממוצע "מכובד" במניה הספציפית שלכם, ולא להניח מראש.

מתקדמים

תבנית עבודה 4: התכווצות ופריצה

התכווצות בולינגר ופריצה עם מחזור | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

הסיפור: אחרי תנועה גדולה, המניה נכנסת לתקופה שקטה. רצועות בולינגר מתכווצות לרוחב הצר ביותר מזה חודשים. ואז, ביום אחד, המחיר נסגר מעל הרצועה העליונה, והמחזור קופץ.

רשימת בדיקה:

- רוחב רצועות בולינגר בשפל של כמה חודשים.
- רמזים לכיוון: OBV עולה, MACD מעל אפס, מחיר מעל 150 EMA.
- סגירה מחוץ לרצועה עם מחזור.

תוכנית: כניסה בסגירה מחוץ לרצועה. סטופ בצד השני של טווח ההתכווצות או מתחת לממוצע האמצעי. יעד: התחלה עם יחס של 1:2, ואחר כך סטופ נגרר על בסיס ATR.

ממה להיזהר: הכיוון הראשון הוא לא תמיד הכיוון האמיתי. אם המחיר חוזר מהר לתוך הרצועות, צאו ושקלו את הכיוון ההפוך.

מתקדמים

תבנית עבודה 5: התאמה בין טווחי זמן

Setup 5: multi-timeframe alignment

Weekly: uptrend above EMA 30 (context)

Daily: pullback ends, trigger candle (timing)

shukist.co.il | illustrative synthetic data

התאמה בין טווחי זמן: שבועי להקשר, יומי לתזמון | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

הסיפור: אלכסנדר אלדר תיאר שיטה שהוא קרא לה "שלושת המסכים" (Triple Screen), ובליבה שלה רעיון פשוט: מחליטים על כיוון בטווח הזמן הגדול, ומחפשים כניסה בטווח הקטן.

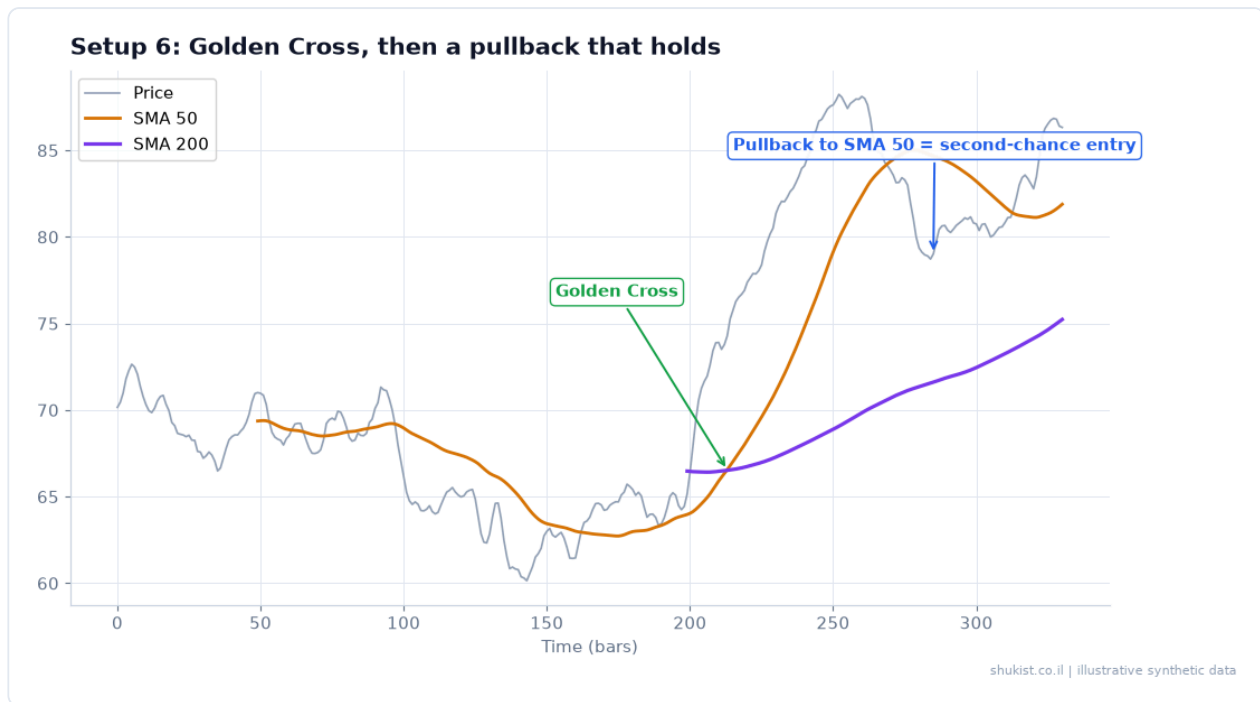
איך זה עובד בפועל:

1. **גרף שבועי - ההקשר.** מחיר מעל ממוצע 30 שבועות שעולה = מחפשים רק קניות.
 2. **גרף יומי - ההזדמנות.** מחכים לתיקון. סטוכסטי או RSI יורדים לאזור נמוך.
 3. **טריגר - הכניסה.** פריצה של שיא היום הקודם, נר היפוך, או חזרה מעל EMA 20.
- תוכנית:** סטופ מתחת לשפל התיקון ביומי. יעד: השיא הקודם בשבועי או יחס של 1:2 ומעלה.

טיפ שוקיסט: יחס של פי 4 עד פי 6 בין טווחי הזמן עובד טוב: חודשי ושבועי, שבועי ויומי, יומי ושעתי. קפיצה של יותר מזה מנתקת את הקשר בין הגרפים.

מתקדמים

תבנית עבודה 6: הצטלבות זהב ובדיקה חוזרת

הצטלבות זהב ואחריה תיקון שמחזיק | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

הסיפור: אחרי ירידה ארוכה, ממוצע 50 חוצה מעל ממוצע 200. במקום לקפוץ על ההצטלבות, שמגיעה לרוב אחרי שהמחיר כבר עלה לא מעט, מחכים לתיקון הראשון. אם הוא נעצר סביב ממוצע 50 או ממוצע 200 העולה, יש לכם כניסה עם סיכון מוגדר.

רשימת בדיקה:

- הצטלבות זהב, וממוצע 200 שכבר הפסיק לרדת.
- תיקון ראשון שנעצר סביב אחד הממוצעים.
- נר היפוך או חזרה מעל EMA 20 בסוף התיקון.

תוכנית: סטופ מתחת לשפל התיקון. יעד: השיא שלפני התיקון, ואחר כך מעקב עם ממוצע 50.

בסיסי

רשימת בדיקה כללית לפני כל עסקה

הדפיסו אותה, או שמרו בטלפון. אם התשובה לשתיים או יותר מהשאלות היא "לא", כנראה שעדיף לוותר.

שאלה	כן / לא
האם אני יודע מה המגמה בטווח הזמן הגדול?	
האם הכניסה בכיוון המגמה הזו (או שהגדרתי בכוונה עסקת נגד-מגמה קטנה)?	
האם המחיר ליד רמה משמעותית שאני יכול להצביע עליה?	
האם יש טריגר במחיר עצמו, לא רק באינדיקטור?	

שאלה	כן / לא
האם המחזור או המומנטום תומכים?	
האם יש לי מקום הגיוני לסטופ, לפי המבנה או לפי ATR?	
האם יחס הסיכון/סיכוי לפחות 1:2?	
האם גודל הפוזיציה מגביל את ההפסד ל-1% עד 2% מהתיק?	
האם יש אירוע קרוב (דוח, ריבית) שאני מודע לו?	

מה למדנו בפרק

- התכנסות פירושה כמה ראיות מסוגים שונים, לא כמה אינדיקטורים מאותו סוג.
- כל תבנית עבודה בנויה מאותם חמישה רכיבים: הקשר, מיקום, טריגר, אישור וסיכון.
- פריצה בנפח, דיברגנס על תמיכה, תיקון לממוצע, התכווצות ופריצה, התאמת טווחי זמן ובדיקה חוזרת אחרי הצטלבות הן שש דרכים שונות ליישם את אותו היגיון.
- רשימת בדיקה קבועה מורידה החלטות אימפולסיביות.

שאלות לבדיקה עצמית

1. בגרף השבועי המניה מתחת לממוצע 30 שבועות שיוורד. בגרף היומי יש דיברגנס שורי יפה. איך תתייחסו לעסקה?
2. למה עדיף לחכות לתיקון אחרי הצטלבות זהב, במקום לקנות ביום ההצטלבות?
3. בחרו מניה שאתם מכירים ונסו למלא עבורה את טבלת הבדיקה. כמה "כן" קיבלתם?

רוצים לראות איך תבניות עבודה כאלה נראות על השוק של השבוע? ניתוחי המניות והסקירות היומיות של שוקיסט מחכים לכם ב-shukist.co.il.

בסיסי-מתקדמים

פרק 7: ניהול סיכונים, פסיכולוגיה ויומן מסחר

החלק שרוב האנשים מדלגים עליו בסיסי

אפשר לזהות תבניות בצורה מושלמת ועדיין להפסיד כסף. אפשר גם לטעות בחצי מהעסקאות ועדיין להרוויח. ההבדל בין שני המצבים כמעט תמיד נמצא בפרק הזה: כמה אתם מסכנים, איפה אתם יוצאים, ואיך אתם מתנהגים כשזה לא הולך.

אם אתם בתחילת הדרך, קראו את הפרק הזה לפני שאתם פותחים עסקה אמיתית ראשונה על בסיס ניתוח טכני. ברצינות.

איפה לשים סטופ בסיסי

סטופ לוס (Stop Loss) הוא המחיר שבו אתם מודים שטעיתם. הוא לא נקבע לפי כמה כסף "נוח" לכם להפסיד, אלא לפי המקום שבו הרעיון שלכם כבר לא תקף. אחר כך מתאימים את גודל הפוזיציה כך שההפסד בסטופ יהיה נסבל.

שלוש שיטות עיקריות:

- **סטופ מבני:** מעבר לרמה שמבטלת את התבנית. מתחת לשפל האחרון במגמה עולה, מתחת לקו הצוואר אחרי פריצה, מתחת לשפל הפטיש. זו השיטה ההגיונית ביותר ברוב המקרים.
- **סטופ מבוסס ATR:** במרחק של מכפלה של ATR מהכניסה, למשל 1.5 עד 3 ATR. השיטה מתאימה את המרחק לתנודתיות של המניה, כך שרעש רגיל לא יוציא אתכם.
- **סטופ נגרר (Trailing Stop):** סטופ שזז רק בכיוון הרווח. אפשר לגרור אותו לפי ממוצע נע, לפי שפלים עולים, לפי SAR פרבולי, או לפי השיא הגבוה ביותר פחות מכפלה של ATR. על הגרסה האחרונה, שצ'אק לבו הפך לפופולרית, שמעתם אולי בשם "סטופ נברשת" (Chandelier Exit).

סטופ נגרר מבוסס ATR: מרווח נשימה, אבל יציאה ברורה | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

שילוב מעשי: מוצאים את הרמה המבנית, ומרחיקים ממנה את הסטופ עוד חלק קטן מה-ATR, למשל רבע עד חצי. כך הסטופ לא יושב בדיוק במקום שבו כולם שמים אותו.

טיפ שוקיסט: אם הסטופ ההגיוני רחוק מדי, לא מזיזים אותו קרוב יותר "כדי שיתאים". מקטינים את הפוזיציה, או מוותרים על העסקה.

גודל פוזיציה: הנוסחה הכי חשובה במדריך בסיסי

רוב הסוחרים המקצועיים מגבילים את הסיכון בכל עסקה לאחוז קטן מהתיק, בדרך כלל 0.5% עד 2%. הנוסחה:

מספר מניות = (גודל התיק כפול אחוז הסיכון) חלקי (מחיר כניסה פחות מחיר סטופ)

דוגמה: תיק של 100,000 ש"ח, סיכון של 1% לעסקה, כלומר 1,000 ש"ח. כניסה ב-50, סטופ ב-47, סיכון של 3 ש"ח למניה. מספר המניות: 1,000 חלקי 3, כ-333 מניות, פוזיציה של כ-16,650 ש"ח.

שימו לב מה קרה פה: גודל הפוזיציה נקבע **מהסטופ**, לא מהתחושה. אם הסטופ היה ב-45, הסיכון למניה היה 5 ש"ח, ומספר המניות היה יורד ל-200.

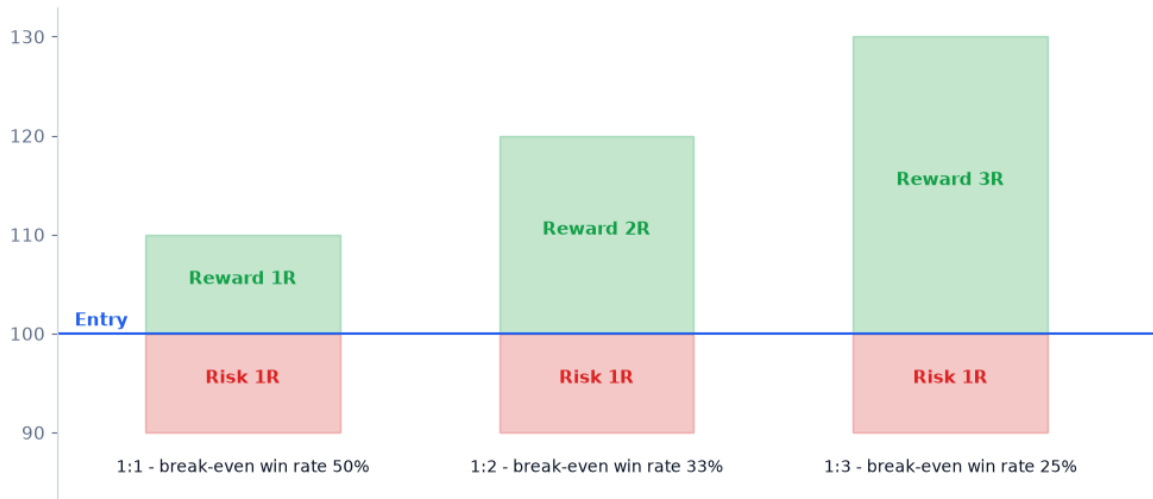
למה זה כל כך חשוב? כי עם סיכון של 1% לעסקה, גם רצף של 10 הפסדים, שקורה לכל מי שסוחר מספיק זמן, משאיר את רוב התיק שלם. עם סיכון של 10% לעסקה, אותו רצף יכול לגמור את הסיפור.

טיפ שוקיסט: זכרו את מחיר ההחלקה (Slippage). בפתיחה בפער, הסטופ שלכם יכול להתבצע הרבה מתחת למחיר שקבעתם. במניות שנוטות לפערים, ובעיקר לפני דוחות, כדאי להקטין את הסיכון לעסקה.

בסיסי

יחס סיכון/סיכוי (Risk/Reward)

Risk/reward ratio and the win rate you need to break even (before costs)

shukist.co.il | illustrative synthetic data

יחס סיכון/סיכוי ואחוז ההצלחה שנדרש כדי לא להפסיד | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

יחס סיכון/סיכוי משווה בין המרחק לסטופ למרחק ליעד. סוחרים מודדים את זה לעיתים קרובות ביחידות **R: 1R** הוא הסכום שאתם מסכנים בעסקה. עסקה שהרוויחה פי 2 מהסיכון הניבה +2R.

הנה החשבון שכדאי להכיר (לפני עמלות ומיסים):

- ביחס של 1:1, צריך להצליח ביותר מ-50% מהעסקאות כדי להרוויח.
- ביחס של 1:2, מספיק להצליח ביותר מכשליש מהעסקאות.
- ביחס של 1:3, מספיק להצליח ביותר מרבע מהעסקאות.

אבל: יחס גבוה על הנייר לא שווה הרבה אם היעד לא ריאלי. יעד שנמצא מעבר לשלוש התנגדויות חזקות הוא משאלת לב, לא תוכנית. היעד צריך להיות מבוסס על מבנה הגרף.

טיפ שוקיסט: מקובל לממש חלק מהפוזיציה ביעד הראשון ולהעביר את הסטופ לנקודת הכניסה. זה לא תמיד ממקסם את הרווח, אבל זה עוזר מאוד לשקט הנפשי.

בסיסי

טעויות נפוצות

- אין סטופ, או סטופ "בראש". סטופ מנטלי נוטה להיעלם בדיוק כשהוא הכי נחוץ.
- הזזת סטופ רחוק יותר. "רק עוד קצת מקום" היא הדרך הקצרה מהפסד קטן להפסד גדול.
- ממוצע כלפי מטה בעסקה טכנית. קנייה נוספת בזמן שהמחיר שובר את הרמה שעליה התבססתם היא סתירה של הרעיון המקורי.
- סיכון גדול מדי. עסקה אחת לא אמורה להיות מסוגלת לקלקל את החודש.

- **יותר מדי אינדיקטורים.** גרף שנראה כמו לוח בקרה של מטוס מוביל לשיתוק, או גרוע מזה, לבחירה סלקטיבית של האינדיקטור שאומר מה שרוצים לשמוע.
- **מסחר נגד המגמה הגדולה.** לא אסור, אבל זה מקצוע נפרד, עם סטופים צמודים ופוזיציות קטנות.
- **התעלמות מאירועים.** תבנית מושלמת יום לפני דוח רבעוני היא הימור על הדוח, לא על התבנית.
- **מסחר נקמה.** כניסה מהירה אחרי הפסד כדי "להחזיר". זה כמעט אף פעם לא נגמר טוב, בעיקר כי לשוק אין מושג שאתם כועסים עליו.

פסיכולוגיה: האויב בתוך הראש בסיסי

מחקרים בכלכלה התנהגותית, ובראשם העבודה של דניאל כהנמן ועמוס טברסקי על תאוריית הערך, מראים שאנשים כואבים הפסד בערך פי שניים יותר משהם נהנים מרווח באותו גודל. בשוק זה מתורגם לשתי התנהגויות מזיקות: **מחזיקים מפסידים יותר מדי זמן** (כי מכירה "מממשת" את הכאב), ו**מוכרים מרוויחים מוקדם מדי** (כי רוצים "לנעול" את ההנאה).

עוד הטיות שתפגשו:

- **הטיית אישור (Confirmation Bias):** מחפשים רק את האינדיקטור שמסכים איתכם.
 - **הטיית עוגן (Anchoring):** נתקעים על מחיר הקנייה שלכם, למרות שלשוק לא אכפת ממנו.
 - **פחד להחמיץ (FOMO):** קונים אחרי זינוק, כי "כולם מרוויחים".
 - **ביטחון יתר אחרי רצף הצלחות:** מגדילים פוזיציות בדיוק כשהמזל מתחיל להתאזן.
- מה עוזר בפועל:** תוכנית כתובה לפני הכניסה (כניסה, סטופ, יעד, גודל), פקודות שמוגדרות מראש במערכת המסחר, והפסקה יזומה אחרי כמה הפסדים ברצף. אם אתם מוצאים את עצמכם בודקים את המחיר כל חמש דקות, כנראה שהפוזיציה גדולה מדי. המחיר לא זז מהר יותר כשמסתכלים עליו.

בדיקה היסטורית: בסיס מתקדמים

בדיקה היסטורית (Backtesting) היא הפעלה של כללים מוגדרים על נתוני עבר, כדי לראות איך הם היו מתפקדים. המטרה היא לא למצוא שיטה שהייתה מרוויחה הון, אלא לגלות אם יש לשיטה יתרון סביר ומה גודל הירידות הצפויות בדרך.

כמה כללים לבדיקה הוגנת:

- **כללים חד-משמעיים.** "פריצה עם מחזור גבוה" איננו כלל. "סגירה מעל השיא של 20 הימים האחרונים, במחזור של פי 1.5 מהממוצע של 20 ימים" הוא כלל.
- **מספיק עסקאות.** עשר עסקאות לא מספרות כמעט כלום. מאות עסקאות מתחילות לספר משהו.
- **עלויות אמיתיות.** עמלות, מרווח קנייה-מכירה והחלקה יכולים להפוך שיטה רווחית על הנייר להפסדית במציאות.
- **חלוקת הנתונים.** בונים את השיטה על תקופה אחת ובודקים אותה על תקופה אחרת שלא "ראתה" (Out-of-Sample).

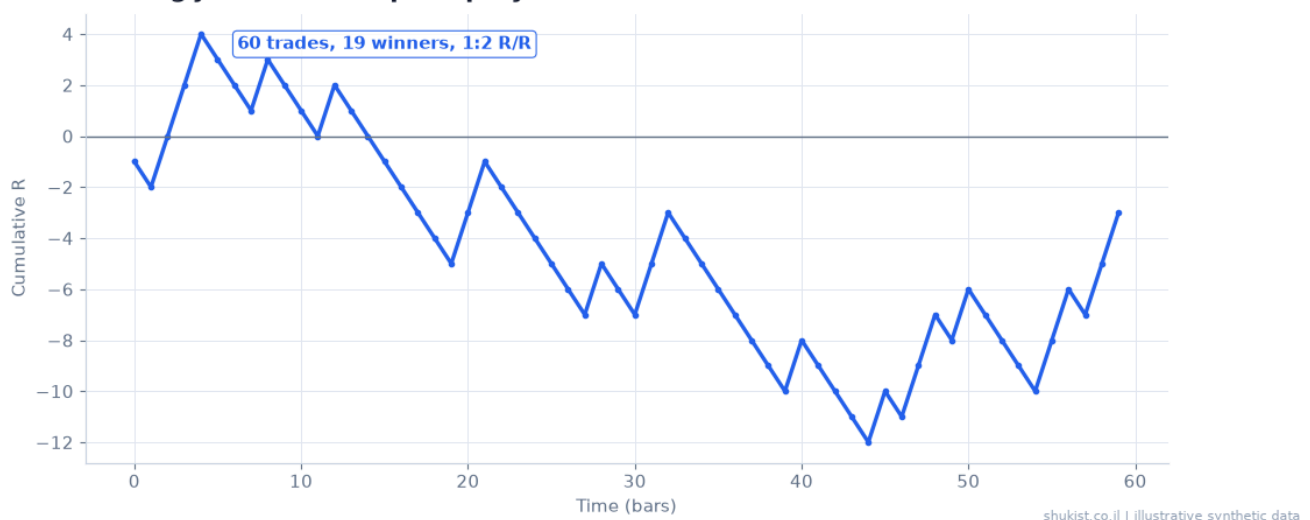
- **היזהרו מהתאמת יתר (Overfitting).** אם שיניתם פרמטרים עשרים פעמים עד שהתוצאה נראית מושלמת, כנראה מצאתם רעש ולא יתרון.
- **הטיית שורדים (Survivorship Bias).** בדיקה רק על מניות שקיימות היום מתעלמת מכל אלה שנחקו בדרך, ומייפה את התוצאות.

מדדים שכדאי לבדוק: אחוז הצלחה, רווח ממוצע מול הפסד ממוצע (ביחידות R), תוחלת לעסקה, הירידה המקסימלית מהשיא (Max Drawdown), ומספר ההפסדים הרצופים הגדול ביותר.

טיפ שוקיסט: לפני שאתם כותבים קוד, נסו "בדיקה ידנית". גללו גרף של מניה אחורה, כסו את הצד הימני, וסמנו כל מקום שבו השיטה שלכם הייתה נכנסת. אחרי חמישים עסקאות כאלה, תדעו הרבה יותר על השיטה ועל עצמכם.

יומן מסחר בסיסי

Trading journal: a sample equity curve measured in R units

יומן מסחר: עקומת הון לדוגמה ביחידות R | איור: שוקיסט (נתונים להמחשה)

יומן מסחר הוא הכלי הכי פחות זוהר והכי אפקטיבי שיש. בלעדיו, הזיכרון שלכם יספר לכם סיפור נוח. איתו, יש לכם נתונים.

מה לרשום בכל עסקה:

- תאריך, נייר ערך וכיוון.
- תבנית העבודה (למשל "תיקון ל-EMA 20" או "פריצה בנפח").
- כניסה, סטופ, יעד וגודל פוזיציה, כפי שתוכננו מראש.
- צילום מסך של הגרף בכניסה וביציאה.
- תוצאה ביחידות R.
- הרגשה ומצב רוח: האם נכנסתם לפי התוכנית, או מתוך שעמום, פחד או התלהבות?

- לקח אחד.

אחרי 30 עד 50 עסקאות, מיינו לפי תבנית עבודה. כמעט תמיד תגלו שחלק מהתבניות עובדות לכם טוב יותר מאחרות, ושחלק מההפסדים הגיעו מעסקאות שלא היו בתוכנית בכלל.

טיפ שוקיסט: אפשר לשמור יומן בגיליון אלקטרוני פשוט. העיקר הוא העקביות, לא הכלי. ואם אתם מנהלים תיק בכלי של שוקיסט, תוכלו לחבר בין העסקאות שרשמתם לגרף של כל מניה בקלות.

מה למדנו בפרק

- הסטופ נקבע לפי המקום שבו הרעיון מתבטל. גודל הפוזיציה נקבע לפי הסטופ.
- סיכון של 0.5% עד 2% מהתיק לעסקה מאפשר לשרוד רצפי הפסדים.
- יחס סיכון/סיכוי טוב מוריד את אחוז ההצלחה הנדרש, בתנאי שהיעד ריאלי.
- הטיות פסיכולוגיות גורמות להחזיק מפסידים ולמכור מרוויחים מוקדם מדי. תוכנית כתובה עוזרת.
- בדיקה היסטורית ויומן מסחר הופכים תחושות לנתונים.

שאלות לבדיקה עצמית

1. תיק של 50,000 ש"ח, סיכון של 1% לעסקה, כניסה ב-20, סטופ ב-18.5. כמה מניות לקנות?
2. שיטה מצליחה ב-40% מהעסקאות, עם רווח ממוצע של 2R והפסד ממוצע של 1R. האם יש לה תוחלת חיובית (לפני עלויות)?
3. מה ההבדל בין סטופ מבני לסטופ מבוסס ATR, ולמה כדאי לשלב ביניהם?

רוצים להמשיך ללמוד בקצב שלכם? עקבו אחרי שוקיסט באינסטגרם
(https://www.instagram.com/shukist_il), הצטרפו לקהילת הווטסאפ השקטה שלנו, והיכנסו לאתר
לסקירות היומיות ולכלי התיק.

בסיסי

פרק 8: מילון מונחים וטבלת שליפה

מילון מונחים

מונח בעברית	המונח באנגלית	הסבר קצר
אינדיקטור שכבה	Overlay	אינדיקטור שמשורטט על גרף המחיר עצמו, כמו ממוצע נע או רצועות.
אישור	Confirmation	סימן נוסף, במחיר או במחזור, שמחזק תבנית או אות.
בדיקה היסטורית	Backtesting	הפעלת כללי מסחר על נתוני עבר כדי להעריך את ביצועיהם.
בדיקה חוזרת	Throwback / Pullback	חזרה של המחיר לרמה שנפרצה, לפני המשך התנועה.
גוף הנר	Real Body	הטווח בין מחיר הפתיחה למחיר הסגירה.
דיברגנס	Divergence	מצב שבו המחיר והמתנד נעים בכיוונים מנוגדים.
דשדוש	Sideways / Range	תקופה בלי מגמה ברורה, בין תמיכה להתנגדות.
הצטלבות זהב	Golden Cross	ממוצע קצר (בדרך כלל 50) חוצה מעל ממוצע ארוך (בדרך כלל 200).
הצטלבות מוות	Death Cross	ממוצע קצר חוצה מתחת לממוצע ארוך.
התכווצות	Squeeze	תקופה של תנודתיות נמוכה במיוחד, שבה רצועות בולינגר צרות.
התכנסות	Confluence	כמה ראיות מסוגים שונים שמצביעות על אותו אזור או כיוון.
התנגדות	Resistance	אזור מחיר שבו היצע עצר עליות בעבר.
התאמת יתר	Overfitting	כוונון שיטה לנתוני העבר עד שהיא "לומדת" רעש במקום יתרון.
טווח אמיתי ממוצע	ATR (Average True Range)	ממוצע מוחלק של הטווח האמיתי, מדד תנודתיות.
יחס סיכון/סיכוי	Risk/Reward	היחס בין המרחק לסטופ למרחק ליעד.
יחידת סיכון	R	הסכום שמסכנים בעסקה. רווח של 2R הוא פי 2 מהסיכון.
יעד מדוד	Measured Move	הקרנה של גובה התבנית מנקודת הפריצה.
ממוצע נע אקספוננציאלי	EMA	ממוצע נע שנותן משקל גדול יותר למחירים האחרונים.
ממוצע נע פשוט	SMA	ממוצע רגיל של N מחירי סגירה אחרונים.
מגמה	Trend	רצף של שיאים ושפלים עולים (או יורדים).
מחזור	Volume	מספר המניות שהחליפו ידיים בתקופה.
מכור יתר	Oversold	מתנד בקצה התחתון של הטווח שלו.
מלכודת שוורים	Bull Trap	פריצה כלפי מעלה שנכשלת.
מתנד	Oscillator	אינדיקטור בחלון נפרד, בדרך כלל למדידת מומנטום.
נקודות ציר	Pivot Points	רמות יומיות שמחושבות משיא, שפל וסגירה של היום הקודם.
סטופ לוס	Stop Loss	מחיר יציאה מוגדר מראש להגבלת הפסד.
סטופ נגרר	Trailing Stop	סטופ שזז רק בכיוון הרווח.

מונח בעברית	המונח באנגלית	הסבר קצר
פער מחירים	Gap	אזור בגרף שבו לא התבצע מסחר בין שתי תקופות.
פריצה	Breakout	יציאה של המחיר מעבר לרמה או לתבנית.
פתיל	Wick / Shadow	הקו הדק מעל או מתחת לגוף הנר.
צבירה	Accumulation	קנייה שקטה והדרגתית, לרוב לפני עלייה.
פיזור	Distribution	מכירה שקטה והדרגתית, לרוב לפני ירידה.
קו צוואר	Neckline	הקו שמחבר את השפלים (או השיאים) בתבניות כמו ראש וכתפיים.
קנוי יתר	Overbought	מתנד בקצה העליון של הטווח שלו.
שיא 52 שבועות	Week High-52	המחיר הגבוה ביותר בשנה האחרונה.
תבנית המשך	Continuation Pattern	הפסקה בתוך מגמה לפני המשכה.
תבנית היפוך	Reversal Pattern	תבנית שמסמנת סוף אפשרי של מגמה.
תמיכה	Support	אזור מחיר שבו ביקוש עצר ירידות בעבר.
תנודתיות	Volatility	עוצמת התנודות של המחיר.

טבלת שליפה: תבניות נרות

הערות האמינות בטבלה הן תיאוריות ומבוססות על הספרות (בעיקר ניסון ובולקובסקי). הן לא מבטיחות דבר, ובשוק אמיתי התוצאות משתנות לפי ההקשר, הנייר וטווח הזמן.

תבנית	סוג	אות	הערות אמינות	אישור מומלץ
פטיש (Hammer)	היפוך	שורי אחרי ירידה	סביר כשהוא על תמיכה, חלש לבד	נר הבא נסגר מעל הגוף
פטיש הפוך (Inverted Hammer)	היפוך	שורי אחרי ירידה	חלש יחסית, דורש אישור	נר עולה חזק אחריו
כוכב נופל (Shooting Star)	היפוך	דובי אחרי עלייה	משמעותי יותר על התנגדות	נר הבא נסגר מתחת לגוף
איש תלוי (Hanging Man)	היפוך	דובי אחרי עלייה	נכשל לא מעט	חובה: סגירה מתחת לגוף
דוג'י (Doji)	היסוס	תלוי הקשר	בעיקר אזהרה	כיוון הנר הבא
בליעה שוורית / דובית (Engulfing)	היפוך	לפי הכיוון	מהשימושיות בתבניות הנרות, בעיקר על רמה	מחזור גבוה, נר המשך
הרמי (Harami)	היפוך / עצירה	לפי הכיוון	לעיתים רק עצירה זמנית	פריצת קצה הנר הגדול
כוכב בוקר / ערב (Morning / Evening Star)	היפוך	לפי הכיוון	נחשב בין המשכנעות יותר כשהנר השלישי חזק	מחזור בנר השלישי
שלושה חיילים / עורבים (Three Soldiers / Crows)	היפוך / המשך	לפי הכיוון	חזק, אבל הכניסה לרוב מאוחרת	תיקון קטן שמחזיק

תבנית	סוג	אות	הערות אמינות	אישור מומלץ
קו חודר / ענן כהה (Piercing / Dark Cloud)	היפוך	לפי הכיוון	חלש יותר מבליעה	חדירה עמוקה, נר המשך
מרובוזו (Marubozu)	המשך / פריצה	לפי הצבע	חזק בתחילת תנועה	מחזור גבוה
מלקחיים (Tweezer)	היפוך	לפי המיקום	משמעותי על רמה ידועה	נר שני בצבע הפוך

טבלת שליפה: תבניות גרף

תבנית	סוג	אות	הערות אמינות	אישור מומלץ
שיא כפול (Double Top)	היפוך	דובי	רבים לא מבשילים עד שבירת קו הצוואר	סגירה מתחת לקו הצוואר
תחתית כפולה (Double Bottom)	היפוך	שורי	רבים לא מבשילים עד הפריצה	סגירה מעל קו הצוואר, מחזור
שיא / תחתית משולשים (Triple)	היפוך	לפי הכיוון	דומה למלבן, הכיוון נקבע בפריצה	שבירה עם מחזור
ראש וכתפיים (Head and Shoulders)	היפוך	דובי	מדורג אצל בולקובסקי בין האמינות יחסית	שבירת קו צוואר, בדיקה חוזרת
ראש וכתפיים הפוך (Inverse H&S)	היפוך	שורי	כנ"ל, דורש מחזור בפריצה	פריצה במחזור גבוה
ספל וידית (Cup and Handle)	המשך	שורי	תלוי באיכות הצורה והידית	פריצה מעל הידית במחזור
דגל / דגלון (Flag / Pennant)	המשך	בכיוון התורן	אמין יותר כשהוא קצר ומסודר	פריצה בכיוון התורן
משולש עולה (Ascending Triangle)	המשך / היפוך	הטיה שורית	ההטיה לא מבטיחה כיוון	סגירה מעל התקרה
משולש יורד (Descending Triangle)	המשך / היפוך	הטיה דובית	ההטיה לא מבטיחה כיוון	סגירה מתחת לרצפה
משולש סימטרי (Symmetrical Triangle)	המשך	ניטרלי	הכיוון נקבע רק ביציאה	פריצה לפני הקודקוד
יתד עולה (Rising Wedge)	היפוך	הטיה דובית	לעיתים עם דיברגנס	שבירת הקו התחתון
יתד יורד (Falling Wedge)	היפוך	הטיה שורית	לעיתים עם דיברגנס	פריצת הקו העליון
מלבן (Rectangle)	המשך	ניטרלי	רמות ברורות, נוטה לפריצות שווא	סגירה מחוץ לטווח
תחתית מעוגלת (Rounding Bottom)	היפוך	שורי	איטית, דורשת סבלנות	פריצה עם מחזור עולה
פערים (Gaps)	משתנה	לפי הסוג	פער מיצוי שנסגר מהר = אזהרה	התנהגות המחיר אחרי הפער

טבלת שליפה: אינדיקטורים ומתנדים

אינדיקטור	מה הוא מודד	הגדרות נפוצות	קריאה עיקרית
ממוצע נע (SMA / EMA)	מגמה	20, 50, 150, 200	כיוון, שיפוע, מיקום המחיר
רצועות בולינגר (Bollinger Bands)	תנודתיות	2, 20	מחיר יחסי, התכווצות
רצועות ATR	תנודתיות	14, מכפלה 2 עד 3	סטופים ומעטפת
מחיר ממוצע משוקלל (VWAP)	מחיר ממוצע משוקלל בנפח	יומי	מעל / מתחת לו תוך-יומי
איצ'ימוקו (Ichimoku)	מגמה ותמיכה	9, 26, 52	מחיר ביחס לענן
מערכת SAR פרבולית	מגמה וסטופ	0.02 עד 0.2	צד הנקודות
תעלות קלטנר (Keltner)	תנודתיות	EMA 20, 2 ATR	פריצה מהתעלה
נקודות ציר (Pivot Points)	רמות יומיות	קלאסי	P, R1, S1
מדד RSI	מומנטום	14, רמות 70 ו-30	קיצון, דיברגנס, טווח
מדד MACD	מומנטום ומגמה	12, 26, 9	הצטלבויות, קו אפס, היסטוגרמה
מתנד סטוכסטי (Stochastic)	מומנטום	14, 3, 3	הצטלבויות באזורי קיצון
מדד CCI	מומנטום	20	± 100
מדד ADX / DMI	עוצמת מגמה וכיוון	14	מעל 25, הצטלבות DI
מדד ויליאמס R%	מומנטום	14	מינוס 20 ומינוס 80
מדד OBV	נפח מצטבר	ללא	כיוון ודיברגנס
מדד MFI	מומנטום משוקלל נפח	14	80 ו-20, דיברגנס
מדד ROC	מומנטום באחוזים	12	חציית אפס, דירוג

מה למדנו בפרק

- המילון מרכז את המונחים העיקריים עם המקבילה באנגלית, כדי שתוכלו לקרוא גם מקורות בינלאומיים.
- טבלאות השליפה נועדו לתזכורת מהירה. לפרטים, חזרו לפרק הרלוונטי.

שאלות לבדיקה עצמית

1. בלי להסתכל, נסו להסביר את ההבדל בין "צבירה" ל"פיזור".
2. אילו שלושה אינדיקטורים מהטבלה הייתם בוחרים לארגז כלים מאוזן, ולמה?

שמרו את הטבלאות האלה בהישג יד, ופתחו את כלי הגרפים של שוקיסט כשאתם רוצים לבדוק תבנית על מניה אמיתית.

פרק 9: מקורות

המדריך נכתב בניסוח מקורי של שוקיסט. הידע שבו נשען על ספרות היסוד של התחום ועל חומרי לימוד בינלאומיים מוכרים. לא הועתקו קטעים מאף מקור, וכל האיורים נוצרו במיוחד עבור המדריך על נתונים סינתטיים.

ספרים

- ג'ון מרפי - Technical Analysis of the Financial Markets (New York Institute of Finance, 1999).
- סטיב ניסון - Japanese Candlestick Charting Techniques, מהדורה שנייה (Prentice Hall, 2001).
- תומס בולקובסקי - Encyclopedia of Chart Patterns, מהדורה שלישית (Wiley, 2021), וגם Encyclopedia of Candlestick Charts (Wiley, 2008).
- ג'. וולס ויילדר - New Concepts in Technical Trading Systems (Trend Research, 1978): מקור המדדים Parabolic SAR ו-RSI, ATR, ADX/DMI.
- ג'רלד אפל - Technical Analysis: Power Tools for Active Investors (FT Press, 2005): מדד MACD.
- ג'ון בולינגר - Bollinger on Bollinger Bands (McGraw-Hill, 2001).
- קונסטנס בראון - Technical Analysis for the Trading Professional (McGraw-Hill), לגבי טווחי RSI במגמות.
- אלכסנדר אלדר - Trading for a Living (Wiley, 1993): שיטת שלושת המסכים, פסיכולוגיה ויומן מסחר.
- ויליאם אוניל - How to Make Money in Stocks (McGraw-Hill): תבנית ספל וידית.
- דניאל כהנמן ועמוס טברסקי - Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk, Econometrica, 1979.

מאמרים ומפתחי אינדיקטורים

- ג'ורג' ליינ - המתנד הסטוכסטי (מאמרים ב-Technical Analysis of Stocks & Commodities, שנות השמונים).
- דונלד למברט - Commodity Channel Index: Tools for Trading Cyclic Trends, מגזין 1980, Commodities.
- ג'ו גרנוויל - Granville's New Key to Stock Market Profits (1963): מדד OBV.
- לארי ויליאמס - מדד Williams %R.
- צ'סטר קלטנר - How to Make Money in Commodities (1960), ולינדה ראשקה לגרסה המודרנית של תעלות קלטנר.

מקורות מקוונים

- מכללת /StockCharts ChartSchool - <https://chartschool.stockcharts.com>
- אנציקלופדיית Investopedia, ערכים על RSI, MACD, בולינגר, ATR, ADX, סטוכסטי, VWAP, MFI, OBV, CCI, איצי'מוקו, SAR, קלטנר, נקודות ציר, פיבונאצ'י ותבניות גרף - <https://www.investopedia.com>
- איגוד CMT (Chartered Market Technician) - <https://cmtassociation.org>

- האתר של תומס בולקובסקי - <https://thepatternsite.com/>
- האתר של ג'ון בולינגר - <https://www.bollingerbands.com/>

המשך הדרך עם שוקיסט

אם הגעתם עד כאן, יש לכם בסיס רחב יותר מזה של רוב המשקיעים. השלב הבא הוא תרגול: לפתוח גרפים, לסמן, לטעות, לרשום ביומן ולנסות שוב. באתר shukist.co.il תמצאו סקירות שוק יומיות, ניתוחי מניות וכלי גרפים ותיק עם כל השכבות שהכרתם כאן. בקהילת הווטסאפ השקטה שלנו (<https://chat.whatsapp.com/DiVPo6Fe3Ei1DclGbOWTAo>) ובאינסטגרם (https://www.instagram.com/shukist_il) נמשיך לעדכן.

בהצלחה, ושיהיו לכם סטופים שלא תצטרכו.

התוכן נכתב בשילוב עם בינה מלאכותית.